

BỘ QUY TẮC EITI - PHIÊN BẢN 2011

Bao gồm Hướng dẫn Thẩm định

Ấn phẩm này tập hợp những yêu cầu cơ bản cần thiết phải tuân thủ khi thực hiện Sáng kiến minh bạch trong ngành công nghiệp khai thác (EITI), bao gồm: các Nguyên tắc, Tiêu chí, Yêu cầu, Hướng dẫn Thẩm định, Ghi chú Chính sách đã được Ban thư ký EITI soạn thảo dựa trên những quyết định của Hội đồng Quản trị EITI quốc tế.

Ban Thư ký EITI Quốc tế tại Oslo
Phiên bản: 01/11/2011

Bản dịch tiếng Việt do Trung tâm Con người và Thiên nhiên thực hiện

Bộ quy tắc EITI

Bao gồm Hướng dẫn Thẩm định

© EITI, 2011

Phiên bản: 01/11/2011

Biên tập: Sam Bartlett, Kjerstin Andreasen

Thiết kế: Alison Beanland (bản tiếng Anh)

(Tài liệu Hướng dẫn Thẩm định – do Ban Phát triển Quốc tế xuất bản © Bản quyền Crown 2006)

Ấn phẩm này (ngoại trừ logo) có thể được xuất bản lại miễn phí dưới mọi hình thức nhưng vẫn phải đảm bảo tính chính xác của nguyên mẫu và không được sử dụng trong các trường hợp có thể gây hiểu lầm. Tài liệu cần được ghi nhận theo bản quyền Crown với tên và nguồn của ấn phẩm được xác định rõ ràng.

Bản quyền thiết kế thuộc EITI

Bản tiếng Anh in tại Na Uy, 2011

Ban Thư ký EITI quốc tế

Ruselokkveien 26

0251 Oslo

Norway

Tel: +47 22242105

Website: www.eiti.org

E-mail: secretariat@eiti.org

Bản dịch tiếng Việt do Trung tâm Con người và Thiên nhiên (PanNature) thực hiện với sự đồng ý của Ban thư ký EITI quốc tế. Các lỗi, sai sót về mặt ngôn ngữ và nội dung tiếng Việt, nếu có, thuộc trách nhiệm của PanNature.

BỘ QUY TẮC EITI - PHIÊN BẢN 2011

Bao gồm Hướng dẫn Thẩm định

Ấn phẩm này tập hợp những yêu cầu cần thiết cần tuân thủ khi thực hiện Sáng kiến minh bạch trong ngành công nghiệp khai thác (EITI), bao gồm: các Nguyên tắc, Tiêu chí, Yêu cầu, Hướng dẫn Thẩm định, Ghi chú Chính sách đã được Ban thư ký EITI soạn thảo dựa trên những quyết định của Hội đồng Quản trị EITI quốc tế.

Phiên bản này (01/11/2011) không có nhiều thay đổi lớn so với các phiên bản khác xuất bản trong năm 2011.

MỤC LỤC

Lời nói đầu	7
Giới thiệu	9
1 Các nguyên tắc EITI	10
2 Các tiêu chí EITI	11
3 Yêu cầu đối với quốc gia thực thi EITI	12
3.1 Các yêu cầu khi đăng ký tham gia	14
3.2 Các yêu cầu trong quá trình chuẩn bị	19
3.3 Các yêu cầu về công bố thông tin	26
3.4 Các yêu cầu về phổ biến thông tin	27
3.5 Các yêu cầu về đánh giá và thẩm định	29
3.6 Các yêu cầu về duy trì trạng thái Tuân thủ	30
3.7 Thủ tục chuyển tiếp đối với bộ quy tắc EITI 2011	31
4 Hướng dẫn thẩm định	34
4.1 Mục đích thẩm định	34
4.2 Tổng quan về thẩm định	35
4.3 Các bước thẩm định	36
4.4 Phương pháp thẩm định	37
4.5 Kiến nghị và giải quyết tranh chấp	39
4.6 Điều khoản tham chiếu (TOR) mẫu cho bên thẩm định	40
Mẫu tự đánh giá dành cho công ty ở cấp quốc gia	54
5 Ghi chú chính sách EITI	55
6 Quản trị, quản lý và hành chính trong EITI	71
6.1 Điều lệ của hiệp hội thông qua ngày 16/2/2009	72

LỜI NÓI ĐẦU

EITI đã đi qua một quãng đường khá dài kể từ khi Bộ Quy tắc EITI được xuất bản lần đầu vào tháng 2/2009. Số lượng các nước thành viên tham gia thực hiện EITI đã tăng lên nhanh chóng và EITI được triển khai với những cách tiếp cận mới mẻ, sáng tạo. Cho đến nay, đã có hơn 100 báo cáo EITI được công bố và phần lớn các quốc gia thành viên đều đã hoàn tất quy trình thẩm định đánh giá sự tuân thủ thực hiện EITI. Căn cứ vào kết quả thẩm định, một số quốc gia đã được công nhận đạt trạng thái Quốc gia Tuân thủ EITI (EITI Compliant Country). Một số quốc gia khác cũng đã xác định được những bước tiếp theo cho riêng mình để đạt được mục tiêu này.

Phiên bản Bộ Quy tắc EITI này có thêm một chương mới về các yêu cầu của EITI. Phần này được sắp xếp sau phần về các nguyên tắc, tiêu chí EITI và ngay trước phần về hướng dẫn thẩm định. Mục đích của chương mới này nhằm giải thích rõ hơn các yêu cầu mà quốc gia đang thực hiện EITI và các bên liên quan cần đạt được để trở thành Quốc gia Tuân thủ EITI. Những yêu cầu này trước đây được đề cập tới trong phần Hướng dẫn Thẩm định. Trong phiên bản mới này, chúng được làm rõ và bổ sung thêm để có thể đảm bảo chất lượng và tính nhất quán của quá trình thực hiện EITI. Phần Hướng dẫn Thẩm định cũng được giải thích rõ ràng và mở rộng hơn nhằm cung cấp những hướng dẫn đầy đủ nhất cho các bên thẩm định về cách thức đánh giá sự tuân thủ các yêu cầu của EITI.

Kể từ khi tài liệu Hướng dẫn Thẩm định được thông qua năm 2006, HĐQT EITI đã công bố một số điều lệ cụ thể dưới dạng các Ghi chú Chính sách. Một số giải thích quan trọng trong các ghi chú chính sách cũng có thể được tìm thấy ở chương về Yêu cầu EITI hoặc phần Hướng dẫn Thẩm định. Ví dụ, tháng 5/2008, HĐQT EITI đã thống nhất những quy định về thời hạn thẩm định và điều này được ghi rõ trong Ghi chú Chính sách số 3. Thông tin liên quan đến các thời hạn này đã được bổ sung trong chương mới về yêu cầu EITI, cũng như trong phần Hướng dẫn Thẩm định.

Năm 2009, tại hội nghị quốc tế Doha, cơ cấu quản trị của EITI đã được phê chuẩn. Hiệp hội thành viên EITI được thành lập trên cơ sở thông qua Điều lệ Hiệp hội EITI. Kết quả đánh giá ban đầu cho thấy các nội dung Điều lệ Hiệp hội đã được áp dụng khá tốt. Sau đợt đánh giá về quản trị cuối năm 2010, HĐQT EITI đã đề xuất một số thay đổi nhỏ và được phê duyệt ở Hội nghị EITI tại Paris. Các hướng dẫn liên quan đến bầu cử cũng được cập nhật thêm.

Do số lượng các quốc gia tham gia thực thi EITI ngày càng nhiều, số lượng các bên liên quan tham gia vào tiến trình này cũng không ngừng tăng lên. Dù những thay đổi về nội dung của bộ quy tắc chủ yếu nhằm mục đích diễn giải, đây cũng là kết quả của quá trình tham vấn và thảo luận rộng rãi của HĐQT EITI và các bên liên quan. Thay mặt cho những bên được hưởng lợi từ việc thực hiện EITI, tôi xin bày tỏ sự biết ơn sâu sắc tới tất cả những người đã tham gia vào quá trình này.

Bộ quy tắc này chắc chắn chưa phải là phiên bản cuối cùng. Tương tự như các quy chế quản trị khác, Bộ Quy tắc EITI được khái quát từ quá trình thực hiện sáng kiến này và sẽ tiếp tục được sửa đổi và hoàn thiện trong tương lai.

Với cương vị Chủ tịch EITI, tôi vinh dự nắm giữ trọng trách điều phối các công việc khá phức tạp của nhóm các bên liên quan. Tôi cần nói rõ rằng bộ quy tắc mới này được xây dựng trước khi tôi đảm nhận cương vị Chủ tịch vào tháng 3/2011. Do đó, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn đến tất cả những người đã đóng góp vào quá trình cập nhật bộ quy tắc này, bao gồm cựu Chủ tịch EITI Peter Eigen. Các cá nhân, tổ chức tham gia tiến trình EITI đã làm việc rất tích cực nhằm đi đến những thỏa thuận hỗ trợ mục tiêu thực thi hiệu quả và mang lại nhiều tác động khả quan ở cấp quốc gia. Trong những năm vừa qua, chúng ta đã đạt được nhiều thành công trong việc đấu tranh chống tham nhũng và đòi hỏi sự minh bạch đối với các bên liên quan nhưng chặng đường phía trước vẫn còn rất dài. Chúng ta chưa thể thành công cho đến khi các quốc gia giàu tài nguyên thực sự được hưởng lợi nhằm xóa đói giảm nghèo, phát triển kinh tế và cải thiện cuộc sống của người dân.

London, 01/11/2011

Clare Short

Chủ tịch Hội đồng Quản trị EITI

Sáng kiến minh bạch trong ngành công nghiệp khai thác (EITI) được khởi đầu từ chiến dịch vận động chính sách của các tổ chức xã hội dân sự nhằm thúc đẩy việc thực hiện công bố những khoản chi trả giữa các công ty khai thác và chính phủ các quốc gia sở hữu tài nguyên. Sáng kiến này được thủ tướng Anh Tony Blair khởi xướng lần đầu năm 2002. Theo đó, chính phủ Anh đã thiết lập một nhóm các quốc gia giàu tài nguyên, các công ty khai thác và cả các tổ chức xã hội dân sự để nghiên cứu, phát triển phương pháp luận về EITI. Tại hội nghị được tổ chức tại London (Anh) năm 2003, bộ nguyên tắc EITI (the EITI Principles) được thông qua và quá trình thực hiện thí điểm EITI bắt đầu được tiến hành. Sau đó, từ các kinh nghiệm có được trong quá trình thực hiện thí điểm, bộ tiêu chí EITI (EITI Criteria) được thông qua năm 2005 tại cuộc họp tại Lancaster House (Anh). Đây cũng được coi là cuộc họp khởi động của Nhóm tư vấn quốc tế EITI (the EITI International Advisory Group) do ông Peter Eigen làm chủ tịch cùng sự tham gia của đại diện các bên liên quan EITI. Nhóm tư vấn quốc tế đã họp năm lần trong hai năm 2005 và 2006. Trong năm 2005, cuốn tài liệu nguồn EITI (The EITI Source Book) được xuất bản, bao gồm những hướng dẫn cụ thể cho các quốc gia đang thực thi EITI. Xuất phát từ những kinh nghiệm ban đầu khi áp dụng thí điểm EITI, việc thẩm định quá trình thực hiện EITI đã trở thành một trong những yêu cầu không thể thiếu đối với các quốc gia đang thực hiện sáng kiến này. Tài liệu Hướng dẫn Thẩm định (The Validation Guide) được Nhóm tư vấn quốc tế EITI giám sát xây dựng và bắt đầu được áp dụng vào năm 2006.

Trong thời gian diễn ra Hội nghị EITI toàn cầu tại Oslo năm 2006, Nhóm tư vấn quốc tế EITI đã giới thiệu báo cáo chính thức. Thông qua nội dung báo cáo, các bên liên quan EITI tham dự hội nghị này cũng một lần nữa khẳng định sự ủng hộ của mình đối với các nguyên tắc, tiêu chí và hướng dẫn thẩm định EITI. Rất nhiều khuyến nghị cũng đã được đưa ra nhằm hoàn thiện nội dung bộ hướng dẫn này, bao gồm chi tiết "...EITI nên thành lập một Hội đồng các bên liên quan được hỗ trợ bởi Ban thư ký nhằm quản lý những vấn đề EITI ở cấp quốc tế".

Từ khuyến nghị nêu trên, Hội đồng Quản trị EITI quốc tế (HĐQT) được thành lập với vai trò ra quyết định liên quan đến quá trình thực hiện EITI cũng như các vấn đề quản trị khác. Các quy định liên quan đến thực thi EITI do HĐQT EITI xây dựng dưới dạng các Ghi chú Chính sách. Ban thư ký chịu trách nhiệm soạn thảo và xuất bản trong phiên bản Bộ Quy tắc EITI này.

Trong ấn phẩm này, Ban Thư ký EITI đã tập hợp các tài liệu chính sách để tạo thành bộ các quy tắc thực thi EITI. Ấn phẩm này đưa ra những yêu cầu do HĐQT EITI ban hành đối với các quốc gia và các công ty khai thác thực thi EITI. Đây là bản hướng dẫn xuyên suốt với các yêu cầu cho các quốc gia và công ty thực thi EITI, từ quá trình đăng ký tham gia dưới vai trò là quốc gia ứng viên tới quá trình thẩm định để trở thành quốc gia tuân thủ EITI.

Các sửa đổi, bổ sung cũng như văn bản hướng dẫn cho các điều lệ của EITI sẽ được ban hành dưới dạng các Ghi chú Chính sách.

1 CÁC NGUYÊN TẮC EITI

Hội nghị Lancaster House (London) được Chính phủ Anh tổ chức năm 2003 với sự tham gia của một nhóm các bên liên quan, bao gồm các quốc gia, các công ty khai thác và các tổ chức xã hội dân sự. Trong hội nghị này, nhóm các bên liên quan đã cùng nhất trí về thông qua Tuyên bố các nguyên tắc nhằm tăng cường minh bạch các khoản thu, chi trong ngành công nghiệp khai thác. Hội nghị này được coi là một dấu mốc quan trọng bởi sự ra đời của các nguyên tắc mà sau này trở thành các nguyên tắc cơ bản nhất của EITI.

CÁC NGUYÊN TẮC EITI

- 1 Chúng tôi tin rằng việc sử dụng hiệu quả nguồn tài nguyên giàu có là động lực quan trọng để tăng trưởng kinh tế bền vững, xóa đói giảm nghèo và hướng tới sự phát triển bền vững. Việc sử dụng không hợp lý sẽ làm nảy sinh những tác động tiêu cực đối với kinh tế và xã hội.
- 2 Chúng tôi khẳng định mục đích của việc quản lý nguồn lợi tài nguyên thiên nhiên là vì lợi ích của mọi công dân và phục vụ cho sự phát triển chung của quốc gia có tài nguyên.
- 3 Chúng tôi nhận thấy nguồn thu từ hoạt động khai thác tài nguyên là nguồn thu nhập lâu dài và chịu ảnh hưởng của sự biến động giá cả.
- 4 Chúng tôi nhận thấy sự hiểu biết của người dân về nguồn thu, chi của chính phủ có thể thúc đẩy thảo luận công khai, đưa ra những cân nhắc và lựa chọn thực tế, thích hợp hơn cho sự phát triển bền vững.
- 5 Chúng tôi nhấn mạnh tầm quan trọng của tính minh bạch của các chính phủ và các công ty trong ngành công nghiệp khai thác, cũng như sự cần thiết về tăng cường quản lý tài chính công và trách nhiệm giải trình.
- 6 Chúng tôi nhận thấy rằng tăng cường tính minh bạch cần được đặt trong bối cảnh tôn trọng luật pháp và các điều khoản hợp đồng.
- 7 Chúng tôi nhận thấy minh bạch tài chính có thể tạo môi trường thông thoáng cho các nhà đầu tư trong và ngoài nước.
- 8 Chúng tôi tin tưởng vào các nguyên tắc và việc thực hiện trách nhiệm giải trình của chính phủ với công chúng về việc quản lý các nguồn thu- chi từ hoạt động khai thác tài nguyên.
- 9 Chúng tôi cam kết khuyến khích các tiêu chuẩn minh bạch và trách nhiệm giải trình cao trong cộng đồng, hoạt động của chính phủ và các doanh nghiệp.
- 10 Chúng tôi tin tưởng cần có cách tiếp cận phù hợp và khả thi trong việc thực hiện công bố các khoản thu-chi khi được yêu cầu; cách tiếp cận này cần đủ đơn giản để thực hiện và sử dụng.
- 11 Chúng tôi tin tưởng rằng việc công bố thông tin về các khoản chi trả cần có sự tham gia của tất cả các công ty hoạt động trong ngành công nghiệp khai thác.
- 12 Trong khi tìm kiếm các giải pháp, chúng tôi tin tưởng rằng sự tham gia đóng góp của tất cả các bên có liên quan, bao gồm chính phủ và các cơ quan của chính phủ, các công ty khai thác, các công ty dịch vụ, các tổ chức đa phương, các tổ chức tài chính, nhà đầu tư, các tổ chức phi chính phủ đều rất quan trọng.

2 CÁC TIÊU CHÍ EITI

Sau hội nghị Lancaster House, sáng kiến EITI tiếp tục nhận được sự ủng hộ ở cấp độ quốc tế, từ các chính phủ, các công ty khai thác đa quốc gia, các nhà đầu tư, các tổ chức phi chính phủ và các định chế quốc tế. Sáng kiến này dẫn được định hình thông qua việc cụ thể hóa các nguyên tắc và thực hiện thí điểm tại một số quốc gia. Đây là giai đoạn rất quan trọng bởi việc áp dụng các nguyên tắc này buộc các quốc gia thực hiện EITI phải đặt sáng kiến này trong mối quan hệ chặt chẽ với các sáng kiến trong nước, phải lập kế hoạch cũng như thực hiện các quy định phù hợp với hành cảnh cụ thể của quốc gia mình.

Trong giai đoạn này, các kinh nghiệm đa dạng từ việc thực thi EITI đã góp phần bổ sung cho sáng kiến ngày một hoàn thiện hơn. Các bài học kinh nghiệm thu được cũng tạo ra những cuộc tranh luận rộng khắp liên quan đến tính cần thiết của một hướng dẫn rõ ràng hơn cho việc thực hiện EITI, nhưng vẫn tôn trọng tính tự nguyện và đảm bảo linh động trong bối cảnh mỗi quốc gia cụ thể. Để tiến xa hơn trong giai đoạn thí điểm và mở rộng hơn nữa sáng kiến này đến các quốc gia giàu tài nguyên trên thế giới, rõ ràng, việc xây dựng một bộ tiêu chí đồng nhất cho các quốc gia thực hiện EITI là rất cần thiết.

Tại hội thảo EITI tại London (Anh) năm 2005, các đại biểu tham gia đều tán thành những tiêu chí EITI được đưa ra, nhưng cũng đồng thời khuyến khích các quốc gia thực hiện tiến xa hơn, không chỉ dừng lại ở việc thực hiện các yêu cầu tối thiểu của sáng kiến này. Các đại biểu đều nhận ra rằng, những bài học đúc kết được từ quá trình thí điểm EITI là thực sự hữu ích và có giá trị đối với các quốc gia và các công ty ủng hộ EITI. Đại diện từ các chính phủ và các công ty khai thác đón nhận bản Hướng dẫn này như một tài liệu tham khảo quan trọng, định hướng thực hành chi tiết các nội dung tương ứng đã được đề cập đến trong tài liệu *Những bài học kinh nghiệm tốt về minh bạch tài chính* và cuốn *Cẩm nang về minh bạch tài chính* của Quỹ tiền tệ quốc tế (IMF, 2005). Các đại biểu cũng chào đón bộ tư liệu nguồn EITI như một hướng dẫn bổ sung và minh họa cho việc thực hiện EITI.

CÁC TIÊU CHÍ EITI

- 1 Thường xuyên công bố thông tin rộng rãi, đầy đủ và tường minh về các khoản chi trả quan trọng từ dầu mỏ, khí đốt và khoáng sản của các công ty cho chính phủ và các khoản thu quan trọng từ các tài nguyên này do chính phủ nhận.
- 2 Khi chưa thực hiện công tác kiểm toán, các khoản chi trả và nguồn thu bắt buộc phải được kiểm toán độc lập với các chuẩn mực kiểm toán quốc tế.
- 3 Các khoản chi trả và nguồn thu phải được đối chiếu bởi một cơ quan quản trị độc lập đáng tin cậy, sử dụng các chuẩn mực kiểm toán quốc tế. Ý kiến của cơ quan quản trị về kết quả đối chiếu, bao gồm những sai lệch số liệu phải được công bố.
- 4 Phương pháp tiếp cận này được sử dụng cho tất cả các loại hình doanh nghiệp, bao gồm cả doanh nghiệp quốc doanh.
- 5 Xã hội dân sự tham gia tích cực với tư cách thành viên trong việc thiết kế, giám sát, đánh giá quy trình này và đóng góp vào những thảo luận công khai.
- 6 Kế hoạch thực hiện các công việc trên phải được chính phủ xây dựng công khai và đảm bảo bền vững về mặt tài chính với sự giúp đỡ của các định chế tài chính quốc tế nếu cần thiết. Kế hoạch này bao gồm các mục tiêu có thể đo lường được, khung thời gian thực hiện và đánh giá những hạn chế tiềm tàng về mặt năng lực.

3 YÊU CẦU ĐỐI VỚI QUỐC GIA THỰC THI EITI

Mục tiêu của việc thực hiện EITI là giúp các quốc gia đạt được trạng thái Quốc gia Tuân thủ EITI. Đây là chương mới được cập nhật với nội dung về những yêu cầu mà mỗi quốc gia thực hiện EITI cần đạt được để có thể trở thành một quốc gia tuân thủ EITI. Chương này cũng đưa ra các hướng dẫn cần thiết để các quốc gia có thể đạt được các yêu cầu một cách tốt nhất¹. Tuy nhiên, bản hướng dẫn này cũng chỉ mang tính chất tham khảo, bởi thực tế, dù EITI là một tiêu chuẩn mạnh nhưng cũng rất linh động để có thể thích ứng với bối cảnh riêng của mỗi quốc gia thực hiện. Do đó, những yêu cầu được nêu ra cũng chỉ ở mức tối thiểu và các quốc gia được khuyến khích thực hiện mở rộng hơn bộ tiêu chuẩn này nếu các bên liên quan đồng thuận đó là những bước tiến phù hợp. Các bên liên quan cũng được khuyến khích tham khảo thêm một số tài liệu hướng dẫn khác như *Thực thi EITI (Implementing the EITI)* và *Các bài học tốt từ việc thực thi EITI (The EITI Good Practice Notes)*.

Các yêu cầu đối với quốc gia thực hiện EITI được tóm tắt trong Bảng 1. Một quốc gia được công nhận là ứng viên EITI (EITI Candidate) nếu thỏa mãn đủ 05 yêu cầu ở giai đoạn đăng ký tham gia. Tình trạng ứng viên sẽ được duy trì trong một thời gian nhất định trước khi quốc gia đó trở thành quốc gia Tuân thủ EITI (EITI Compliant). Để đạt được trạng thái tuân thủ, các quốc gia thực hiện EITI phải hoàn tất quá trình thẩm định thông qua một đánh giá độc lập về các yêu cầu đã đạt được (xem Chương IV – Hướng dẫn Thẩm định).

Để tiếp tục duy trì trạng thái Tuân thủ, các quốc gia sẽ phải đảm bảo việc chấp hành tất cả yêu cầu EITI. Nếu một quốc gia, dù đã đạt trạng thái tuân thủ, nhưng việc thực hiện EITI không đảm bảo được mức tiêu chuẩn đề ra đối với trạng thái này thì HĐQT EITI quốc tế có quyền yêu cầu quốc gia đó thực hiện thẩm định lại hoặc loại bỏ quốc gia đó ra khỏi danh sách các quốc gia Tuân thủ EITI (Xem yêu cầu số 21 và Ghi chú Chính sách số 03).

¹ Chương này dựa trên cơ sở hướng dẫn trong cuốn Tài liệu nguồn EITI xuất bản năm 2005

YÊU CẦU ĐỐI VỚI QUỐC GIA THỰC THI EITI

ỨNG VIÊN EITI

TUÂN THỦ EITI

**Để đăng ký trở thành
Ứng viên EITI:**

Trước khi kết thúc giai đoạn Ứng viên:

**Duy trì trạng thái
tuân thủ EITI:**

CÁC YÊU CẦU KHI ĐĂNG KÝ

- 1 Chính phủ cần phải công bố rộng rãi và rõ ràng về ý định thực hiện EITI.
- 2 Chính phủ cần phải cam kết hợp tác với xã hội dân sự và các công ty trong quá trình thực hiện EITI.
- 3 Chính phủ cần phải bổ nhiệm một cán bộ cao cấp đảm nhiệm chỉ đạo quá trình thực hiện EITI.
- 4 Chính phủ cần phải thiết lập một Hội đồng các bên liên quan để giám sát việc thực hiện EITI.
- 5 Hội đồng các bên liên quan, với sự tham vấn các thành viên EITI chủ chốt, nên thống nhất và công bố một bản kế hoạch làm việc, đã tính toán đầy đủ chi phí, các mục tiêu có thể định lượng và thời gian biểu chính xác cho việc thực thi. Bản kế hoạch này nên đi kèm với một đánh giá về những hạn chế năng lực.

CÁC YÊU CẦU TRONG GIAI ĐOẠN CHUẨN BỊ

- 6 Chính phủ cần phải đảm bảo sự tham gia đầy đủ, chủ động, độc lập và hiệu quả của xã hội dân sự trong quá trình thực hiện EITI.
- 7 Chính phủ cần phải thúc đẩy sự tham gia của khối công ty khai thác trong quá trình thực hiện EITI.
- 8 Chính phủ cần phải loại bỏ các trở ngại ảnh hưởng tới quá trình thực hiện EITI.
- 9 Hội đồng các bên liên quan phải thống nhất về các định nghĩa quan trọng và mẫu báo cáo.
- 10 Tổ chức được chỉ định thực hiện báo cáo EITI phải nhận được sự nhất trí của Hội đồng các bên liên quan về năng lực kỹ thuật, uy tín cũng như độ tin cậy.
- 11 Chính phủ cần phải đảm bảo rằng tất cả các công ty khai thác và cơ quan của chính phủ liên quan phải thực hiện đúng chế độ báo cáo.
- 12 Chính phủ cần phải đảm bảo rằng các báo cáo của công ty phải được kiểm toán theo đúng các chuẩn mực quốc tế.
- 13 Chính phủ cần phải đảm bảo rằng các báo cáo của chính phủ cũng phải được kiểm toán theo các chuẩn mực quốc tế.

NHỮNG YÊU CẦU VỀ CÔNG BỐ THÔNG TIN

- 14 Các công ty phải công bố tất cả các khoản chi trả quan trọng và đảm bảo phù hợp với các mẫu báo cáo đã thống nhất.
- 15 Các cơ quan chính phủ phải công bố tất cả các khoản thu quan trọng của mình và đảm bảo phù hợp với mẫu báo cáo đã thống nhất.
- 16 Báo cáo kết quả đối chiếu số liệu giữa các công ty khai thác và chính phủ, được thực hiện bởi một tổ chức độc lập, phải được công nhận và thông qua bởi Hội đồng các bên liên quan.
- 17 Bên tư vấn độc lập cần phải đảm bảo rằng báo cáo EITI phải mang tính toàn diện, chỉ ra được được tất cả các khoản chênh lệch và đưa ra các khuyến nghị cần thiết để khắc phục.

CÁC YÊU CẦU VỀ PHỔ BIẾN THÔNG TIN

- 18 Chính phủ và Hội đồng các bên liên quan phải đảm bảo báo cáo EITI phải được viết bằng ngôn ngữ dễ hiểu, có thể tiếp cận một cách dễ dàng và được phổ biến rộng rãi. Các kết luận của báo cáo cũng cần được khuyến khích góp ý và thảo luận công khai.

CÁC YÊU CẦU VỀ ĐÁNH GIÁ VÀ THẨM ĐỊNH

- 19 Các công ty khai thác khoáng sản và dầu khí phải ủng hộ việc thực thi EITI.
- 20 Khuyến khích chính phủ và Hội đồng các bên liên quan rút ra các bài học, chỉ ra những khoản chênh lệch và đảm bảo việc thực thi EITI một cách bền vững. Các quốc gia thực thi EITI cần nộp các báo cáo Thẩm định phù hợp với những thời hạn do HĐQT EITI đề ra.

CÁC YÊU CẦU DUY TRÌ TRẠNG THÁI TUÂN THỦ

- 21 Các quốc gia tuân thủ EITI phải đảm bảo thỏa mãn tất cả các yêu cầu đề cập ở trên nhằm duy trì trạng thái quốc gia Tuân thủ EITI.

YÊU CẦU ĐỐI VỚI QUỐC GIA THỰC THI EITI

3.1 CÁC YÊU CẦU KHI ĐĂNG KÝ THAM GIA

Khi một quốc gia có ý định tham gia sáng kiến EITI thì chính phủ của quốc gia đó sẽ được yêu cầu thực hiện một số bước trước khi chính thức trở thành Ứng viên EITI (xem các yêu cầu từ 1-5 phần dưới). Khi quốc gia đã hoàn tất các bước đăng ký tham gia và mong muốn trở thành quốc gia Ứng viên EITI thì một cán bộ cao cấp trong chính phủ, người được bổ nhiệm điều hành việc thực hiện EITI, sẽ phải gửi hồ sơ đăng ký cho Chủ tịch HĐQT EITI quốc tế (Xem Hộp 1).

HỘP 1- ĐĂNG KÝ TRỞ THÀNH QUỐC GIA ỨNG VIÊN EITI

Khi một quốc gia đã hoàn thành các bước đăng ký tham gia và mong muốn trở thành ứng viên EITI thì chính phủ quốc gia đó, với sự hỗ trợ của Hội đồng các bên liên quan (The Multi-Stakeholder Group – MSG), phải chính thức gửi hồ sơ đăng ký bằng văn bản tới Chủ tịch EITI quốc tế. Hồ sơ đăng ký cần mô tả các hoạt động đã được thực hiện cho tới thời điểm gửi hồ sơ và cung cấp các bằng chứng chứng tỏ rằng quốc gia đó đã thỏa mãn được cả 05 yêu cầu của bước đăng ký tham gia. Hồ sơ đăng ký cần bao gồm cả địa chỉ liên hệ chi tiết của các cơ quan chính phủ, các tổ chức xã hội dân sự và khối tư nhân đã tham gia vào quá trình đăng ký.

Ủy ban Hỗ trợ Ứng viên (the Outreach and Candidacy Committee) của HĐQT EITI sẽ làm việc với Ban thư ký EITI quốc tế để xem xét hồ sơ và đánh giá việc tuân thủ các yêu cầu của quốc gia gửi hồ sơ. Ban thư ký sẽ liên lạc với các bên liên quan ở quốc gia đó nhằm tìm hiểu quan điểm của họ về quá trình đăng ký cũng như lấy ý kiến tham vấn từ các chính phủ hỗ trợ, nhóm xã hội dân sự quốc tế, nhóm các công ty, các tổ chức và nhà đầu tư hỗ trợ sáng kiến EITI. Ban thư ký sẽ phối hợp chặt chẽ với người phụ trách chương trình EITI quốc gia để làm rõ thêm các vấn đề còn tồn tại trong quá trình đánh giá. Ủy ban Hỗ trợ Ứng viên sẽ đưa ra khuyến nghị với HĐQT EITI, trước khi hội đồng đưa ra quyết định cuối cùng có chấp nhận hồ sơ của quốc gia đó hay không.

HĐQT EITI sẽ quyết định về danh sách các quốc gia Ứng viên được chấp nhận ở các phiên họp định kỳ. Nếu khoảng thời gian giữa các phiên họp định kỳ cách xa nhau, HĐQT EITI sẽ cân nhắc việc đưa ra quyết định bằng văn bản, dưới dạng Thông tư.

Khi HĐQT EITI thừa nhận một quốc gia trở thành Ứng viên EITI thì cũng đồng thời đưa ra các mốc thời hạn cho quốc gia đó về việc công bố Báo cáo EITI đầu tiên, cũng như đệ trình báo cáo Thẩm định cuối cùng được thông qua bởi Hội đồng các bên liên quan EITI ở quốc gia đó. Báo cáo EITI đầu tiên phải được công bố trong vòng 18 tháng, và báo cáo Thẩm định cuối cùng phải được trình trong vòng 2,5 năm kể từ khi quốc gia đó chính thức được công nhận là một Ứng viên EITI.

YÊU CẦU ĐỐI VỚI QUỐC GIA THỰC THI EITI

3.1 CÁC YÊU CẦU KHI ĐĂNG KÝ THAM GIA

1

YÊU CẦU EITI SỐ 1

Chính phủ cần phải công bố rộng rãi và rõ ràng về ý định tham gia EITI

- a) Bản công bố nên do người đứng đầu chính phủ hoặc nhà nước, hoặc một đại diện phù hợp của chính phủ chịu trách nhiệm.
- b) Việc công bố rộng rãi có thể được thực hiện thông qua lễ giới thiệu chính thức, hoặc thông báo qua các phương tiện truyền thông, hoặc trên trang web riêng về EITI.
- c) Không chỉ mang tính chất thông báo tham gia EITI, bản công bố cũng nên đưa ra cách thức và các hoạt động mà chính phủ quốc gia đó dự định tiến hành để đạt được các Tiêu chí EITI, bao gồm cả việc đảm bảo duy trì sự ủng hộ chính trị cho tiến trình này.
- d) Một bản sao của bản công bố nêu trên cần được gửi tới Ban Thư ký EITI quốc tế.

2

YÊU CẦU EITI SỐ 2

Chính phủ cần phải cam kết hợp tác với xã hội dân sự và các công ty trong quá trình thực hiện EITI

- a) Việc thực hiện EITI đòi hỏi có cam kết chặt chẽ về đối thoại và hợp tác giữa các bên liên quan. Các công ty và các tổ chức xã hội dân sự phải được đảm bảo tham gia đầy đủ trong quá trình xây dựng, thực thi, thẩm định và đánh giá quá trình EITI, đồng thời đóng góp vào những thảo luận công khai.
- b) Chính phủ cũng phải đảm bảo không có bất kỳ trở ngại nào đối với tham gia của xã hội dân sự và các công ty trong quá trình thực hiện EITI.
- c) Chính phủ phải đảm bảo có một khung pháp lý về các luật, quy định, thủ tục hành chính cũng như hành động thực tế để tạo điều kiện cho các tổ chức xã hội dân sự và các công ty tham gia trong quá trình thực hiện EITI.
- d) Chính phủ phải hạn chế các hoạt động có thể làm thu hẹp hoặc giới hạn những thảo luận công khai trong quá trình thực hiện EITI.
- e) Đại diện của khối xã hội dân sự và công ty có thể tự do thảo luận công khai về các vấn đề minh bạch cũng như quản trị tài nguyên thiên nhiên.
- f) Đại diện của xã hội dân sự và công ty, những người được tham gia đầy đủ trong quá trình thực hiện EITI (có thể là thành viên hoặc không phải thành viên của Hội đồng các bên liên quan), có quyền trao đổi và hợp tác với nhau.

3

YÊU CẦU EITI SỐ 3

Chính phủ cần phải bổ nhiệm một cán bộ cao cấp đảm nhiệm việc chỉ đạo quá trình thực hiện EITI

- a) Quyết định bổ nhiệm cán bộ phụ trách chỉ đạo quá trình thực hiện EITI cần được công bố rộng rãi.
- b) Cán bộ phụ trách nên là người được tin nhiệm và đang giữ trọng trách ở trong các bộ hoặc cơ quan chính phủ liên quan.
- c) Cán bộ được bổ nhiệm cần có đủ quyền hạn và có thể tự quyết trong quá trình điều phối các hoạt động thực hiện EITI giữa các bộ, ngành liên quan, và có thể huy động các nguồn lực cho quá trình này.

YÊU CẦU ĐỐI VỚI QUỐC GIA THỰC THI EITI

3.1 CÁC YÊU CẦU KHI ĐĂNG KÝ THAM GIA

4

YÊU CẦU EITI SỐ 4

Chính phủ cần phải thành lập Hội đồng các bên liên quan để giám sát quá trình thực hiện EITI

- (a) Yêu cầu việc thực hiện EITI phải được giám sát bởi Hội đồng các bên liên quan, trong đó, bao gồm nhưng không giới hạn đại diện của khối doanh nghiệp tư nhân, xã hội dân sự (bao gồm cả nhóm xã hội dân sự độc lập và xã hội dân sự khác như báo chí và đại biểu quốc hội) và các bộ, ngành liên quan (bao gồm cả cơ quan chủ trì).
- (b) Việc thực hiện EITI yêu cầu một quá trình ra quyết định xuyên suốt tiến trình, trong đó, mỗi thành phần tham gia đều được coi như một đối tác.
- (c) Mỗi bên liên quan nên có quyền chỉ định đại diện của riêng mình. Cần lưu ý nguyên tắc Hội đồng các bên liên quan phải đáp ứng yêu cầu về sự đa dạng của thành phần tham dự.
- (d) Các nhóm xã hội dân sự tham gia EITI với tư cách là thành viên của Hội đồng các bên liên quan phải hoạt động độc lập với chính phủ và/hoặc các công ty, đặc biệt là trong phạm trù chính sách.
- (e) Các thành viên của Hội đồng các bên liên quan cần được hoạt động một cách tự do thông qua đàm phán với các nhóm thành phần khác mà không gặp phải bất kỳ một trở ngại hay ép buộc nào.
- (f) Các thành viên của Hội đồng các bên liên quan cần phải đảm bảo có đủ năng lực để có thể thực hiện các nghĩa vụ của họ.
- (g) Yêu cầu Hội đồng các bên liên quan phải đồng ý công bố rõ ràng về các điều khoản tham chiếu (TORs), biên bản các cuộc họp cũng như các quyết định của mình. TORs ít nhất bao gồm các điều khoản ủng hộ Kế hoạch hành động quốc gia và cho phép sửa đổi Kế hoạch hành động quốc gia theo góp ý của Hội đồng các bên liên quan. Bên cạnh đó, các điều khoản này cần bao gồm các thủ tục lựa chọn cơ quan độc lập thực hiện đối chiếu số liệu. Sau khi hội đồng thành lập, các thành viên phải thống nhất được các điều lệ và thủ tục quản trị nội bộ. Các nội dung này có thể bao gồm cả những thủ tục bỏ phiếu quyết định.
- (h) Khi thành lập Hội đồng các bên liên quan, chính phủ nên:
 - i. Đảm bảo có sự tham gia của các cán bộ cao cấp của chính phủ trong Hội đồng;
 - ii. Đảm bảo quá trình mời tham dự Hội đồng được thực hiện cởi mở và minh bạch;
 - iii. Đảm bảo các bên liên quan có đầy đủ đại diện tham gia trong Hội đồng (điều này không có nghĩa là các bên cần có đại diện như nhau);
 - iv. Đảm bảo phải có quá trình thay đổi thành viên của Hội đồng mà không xảy ra tình trạng áp đặt hay lựa chọn có chủ ý để bổ sung các thành viên không có chủ kiến và mong muốn tạo ra thay đổi;Chính phủ cũng có thể:
 - v. Tiến hành đánh giá các bên liên quan;
 - vi. Xây dựng một cơ sở pháp lý cơ bản cho hoạt động của Hội đồng.

YÊU CẦU ĐỐI VỚI QUỐC GIA THỰC THI EITI

3.1 CÁC YÊU CẦU KHI ĐĂNG KÝ THAM GIA

5

YÊU CẦU EITI SỐ 5

Hội đồng các bên liên quan, với sự tham vấn các thành viên chủ chốt, nên thống nhất và công bố một bản kế hoạch làm việc, đã tính toán đầy đủ chi phí, các mục tiêu có thể định lượng và thời gian biểu chính xác cho việc thực thi. Bản kế hoạch này nên đi kèm với một đánh giá về những hạn chế năng lực của các thành viên.

- a) Bản kế hoạch hành động sẽ là nền tảng cho việc thực hiện EITI. Tiêu chí thứ 6 của EITI yêu cầu Kế hoạch hành động này phải có sự đồng thuận của các bên liên quan chính, bao gồm: chính phủ, các công ty khai thác và xã hội dân sự. Hội đồng các bên liên quan cũng cần thông qua Kế hoạch này.
- b) Kế hoạch hành động cần phải:
 - i. Được công bố rộng rãi, ví dụ như được đăng tải trên trang web EITI quốc gia và/hoặc các trang web của các bộ ngành liên quan, qua kênh báo chí hoặc các hình thức khác mà công chúng có thể dễ dàng tiếp cận;
 - ii. Bao gồm các mục tiêu định lượng và thời gian dự kiến hoàn thành; cũng như các hành động cụ thể để đạt được các mục tiêu đề ra;
 - iii. Đánh giá các khó khăn tiềm tàng về năng lực của các cơ quan chính phủ, các công ty khai thác và xã hội dân sự có thể gây cản trở quá trình thực hiện EITI một cách hiệu quả. Đồng thời, kế hoạch cũng cần đưa ra những giải pháp để giải quyết những khó khăn đó (ví dụ: tổ chức các khóa tập huấn).
 - iv. Xác định phạm vi báo cáo EITI, có bao gồm danh sách của tất cả các công ty dầu khí và khoáng sản. Hội đồng các bên liên quan hoàn toàn có thể mở rộng phạm vi báo cáo EITI sang các ngành khác.
- c) Trong giai đoạn này, việc xác định các nguồn lực tài chính cho ngân sách thực hiện các hoạt động trong Kế hoạch hành động cũng cần được cân nhắc. Nên dành một khoản ngân sách đáng kể cho giai đoạn Thẩm định. Chính phủ cũng nên đưa ra những chiến lược nhằm tiếp cận hỗ trợ tài chính và kỹ thuật từ các nhà tài trợ và các đối tác quốc tế. Hội đồng các bên liên quan cần xem xét vấn đề này càng sớm càng tốt, cân nhắc đến các yêu cầu hành chính và dành thời gian chủ động tiếp cận các nguồn ngân sách bên ngoài.
- d) Ngoài việc thỏa mãn 5 yêu cầu khi đăng ký, chính phủ nên thực hiện rà soát lại khuôn khổ pháp lý nhằm xác định các trở ngại tiềm tàng đối với việc thực hiện EITI. Sáng kiến EITI cần phải phù hợp với khuôn khổ pháp lý cũng như các cơ chế kiểm soát tài chính hiện hành của quốc gia đó. EITI không nên tạo ra quá nhiều yêu cầu đặc biệt đối với chính phủ. Tuy nhiên, trong một số trường hợp, các yêu cầu của EITI có thể cần được gắn kết chặt chẽ với hệ thống pháp lý và quy định của quốc gia thực hiện.

YÊU CẦU ĐỐI VỚI QUỐC GIA THỰC THI EITI

3.1 CÁC YÊU CẦU KHI ĐĂNG KÝ THAM GIA

- e) Các quốc gia thực hiện EITI cần phải công bố báo cáo EITI đầu tiên trong vòng 18 tháng. Sau đó, các quốc gia này sẽ cần thực hiện báo cáo EITI hàng năm. Số liệu đưa ra trong báo cáo EITI nên bao gồm các dữ liệu từ kỳ báo cáo tài chính gần nhất hoặc trước đó 1 kỳ (ví dụ: báo cáo EITI công bố trong năm/năm tài chính 2010 nên đưa ra số liệu từ năm/năm tài chính 2008 trở về sau). Hội đồng các bên liên quan có thể thay đổi quy chuẩn này nhưng cần phải được nêu rõ trong kế hoạch hành động EITI và trao đổi thống nhất với HĐQT EITI quốc tế. Trong vòng hơn 2 năm, nếu quốc gia thực hiện EITI không thể đưa ra báo cáo EITI thì quá trình thực hiện có thể bị tạm dừng theo quy định đưa ra trong Ghi chú Chính sách số 5. Khi việc thực hiện báo cáo EITI bị trì hoãn, Hội đồng các bên liên quan phải có các hành động can thiệp cụ thể vào các giai đoạn báo cáo để đảm bảo hoàn tất báo cáo hàng năm.
- f) Hội đồng các bên liên quan được khuyến khích cập nhật Kế hoạch hành động hàng năm. Các quốc gia thực hiện EITI nên thông báo cho HĐQT EITI nếu có bất kỳ thay đổi đáng kể nào về phạm vi thực hiện. Khi có bằng chứng chứng minh các nguyên tắc và tiêu chí EITI không được tuân thủ một cách triệt để và không được tôn trọng ở một quốc gia thì HĐQT EITI có thể ra quyết định tạm dừng hoặc loại bỏ quốc gia đó ra khỏi danh sách Ứng viên.

YÊU CẦU ĐỐI VỚI QUỐC GIA THỰC THI EITI

3.2 CÁC YÊU CẦU TRONG QUÁ TRÌNH CHUẨN BỊ

Sau khi chính thức trở thành quốc gia Ứng viên EITI, quốc gia thực hiện EITI có 18 tháng để công bố báo cáo EITI đầu tiên và 2,5 năm để trình báo cáo Thẩm định cuối cùng lên Hội đồng quản trị EITI sau khi được Hội đồng các bên liên quan thông qua. Đặc biệt, quá trình thống nhất mẫu báo cáo của Hội đồng các bên liên quan có thể sẽ mất nhiều thời gian nên các bước chuẩn bị cần được tiến hành sớm.

6

YÊU CẦU EITI SỐ 6

Chính phủ cần phải đảm bảo sự tham gia đầy đủ, chủ động, độc lập và hiệu quả của xã hội dân sự (XHDS) trong quá trình thực hiện EITI

- a) Một trong các tiêu chí của EITI yêu cầu sự tham gia tích cực của XHDS trong quá trình thiết kế, giám sát và đánh giá việc thực hiện EITI, cũng như trong các cuộc thảo luận công khai. Vì vậy, để đạt được tiêu chí này, quá trình thực hiện EITI cần phải có sự tham gia rộng rãi của xã hội dân sự, có thể thông qua Hội đồng các bên liên quan, hoặc là cơ quan hỗ trợ Hội đồng các bên liên quan.
- b) Hội đồng các bên liên quan nên đảm nhiệm các hoạt động kết nối mở rộng một cách hiệu quả thông qua truyền thông (như qua các phương tiện báo chí, trang web, thư từ, v.v.) với người dân, các nhóm xã hội dân sự hoặc các mạng lưới nhằm thông báo cho họ về cam kết của chính phủ trong việc thực thi EITI, vai trò trung tâm của các công ty khai thác và xã hội dân sự trong quá trình này, cũng như là phổ biến các thông tin từ kết quả của quá trình thực hiện EITI (ví dụ như báo cáo quốc gia về EITI).
- c) Chính phủ phải đưa ra thông báo trước các buổi họp trong một khoảng thời gian đủ để các tài liệu được phân phát trước khi diễn ra các thảo luận hoặc quyết định thông qua các đề xuất. Mặt khác, chính phủ cũng nên có các hành động để đảm bảo đại diện của các tổ chức xã hội dân sự và công ty có đủ thời gian chuẩn bị nhằm tham gia một cách đầy đủ, chủ động trong quá trình thảo luận và ra quyết định dù khung thời gian có hạn chế.
- d) Nên cân nhắc việc liệt kê các hạn chế tiềm tàng về nguồn lực có ảnh hưởng tới sự tham gia của xã hội dân sự trong những vấn đề liên quan tới EITI. Đánh giá này có thể do chính phủ, xã hội dân sự hay các công ty đảm nhiệm, và nên đề xuất cả khả năng tăng cường năng lực hay nguồn lực.
- e) Chính phủ phải có những hành động hiệu quả nhằm loại bỏ các trở ngại ảnh hưởng tới việc tham gia của xã hội dân sự.
- f) Các nhóm xã hội dân sự tham gia vào EITI với tư cách là những thành viên của Hội đồng các bên liên quan phải đảm bảo hoạt động một cách độc lập trong phạm vi chính sách với chính phủ và hoặc với các công ty khai thác.
- g) Các nhóm xã hội dân sự, công ty và các đại diện của họ phải được tự do trong việc nêu ra các ý kiến về EITI mà không bị bất kỳ hạn chế, áp lực hoặc nguy cơ bị trả đũa nào.
- h) Các tổ chức xã hội dân sự tham gia vào quá trình thực thi EITI phải được tự do trong các thảo luận công khai về EITI, vẫn được tiếp thu các ý kiến đóng góp kể cả từ các nhóm không phải là thành viên của Hội đồng các bên liên quan.
- i) Đối với các đại diện của xã hội dân sự và công ty khi được tham gia đầy đủ trong EITI, bao gồm nhưng không giới hạn trong các thành viên của Hội đồng các bên liên quan, thì quyền của họ phải được tôn trọng.

YÊU CẦU ĐỐI VỚI QUỐC GIA THỰC THI EITI

3.2 CÁC YÊU CẦU TRONG QUÁ TRÌNH CHUẨN BỊ

7

YÊU CẦU EITI SỐ 7

Chính phủ cần phải thúc đẩy sự tham gia đầy đủ của các công ty khai thác trong quá trình thực hiện EITI

- a) Yêu cầu này củng cố yêu cầu số 5. Việc tuân thủ EITI yêu cầu các công ty (dầu khí và khai mỏ) được tham gia một cách chủ động trong quá trình thực hiện EITI và yêu cầu tất cả các công ty phải báo cáo trong khuôn khổ EITI. Để đạt được điều này, chính phủ cần tạo điều kiện cho sự tham gia rộng rãi của các công ty dầu khí và khai mỏ thông qua việc tham gia trong nhóm đa bên, hoặc các nhóm hỗ trợ khác.
- b) Yêu cầu chính phủ và Hội đồng các bên liên quan EITI phải đảm bảo thúc đẩy sự tham gia của các công ty (dầu khí và khai mỏ) trong quá trình thực hiện EITI. Việc này có thể bao gồm:
 - Hội đồng các bên liên quan thực hiện việc trao đổi, tiếp cận với các công ty khai thác thông qua các phương thức truyền thông (truyền thông đại chúng, trang web, thư từ,...) nhằm thông báo cho họ về cam kết của chính phủ về việc thực thi EITI cũng như vai trò trung tâm của các công ty trong tiến trình này.
 - Các hành động nhằm đánh giá, chỉ ra các hạn chế về năng lực có thể ảnh hưởng tới sự tham gia của các công ty. Các đánh giá này có thể được thực hiện bởi chính phủ, xã hội dân sự hoặc bản thân các công ty.

8

YÊU CẦU EITI SỐ 8

Chính phủ cần phải loại bỏ các trở ngại có thể ảnh hưởng tới quá trình thực hiện EITI

- a) Nếu có những trở ngại về mặt pháp lý, quy định hay trở ngại khác ảnh hưởng tới việc thực hiện EITI, chính phủ cần phải loại bỏ những trở ngại này. Các trở ngại phổ biến dễ gặp thường là các điều khoản bí mật trong các hợp đồng giữa chính phủ và công ty hoặc các mâu thuẫn về thẩm quyền giữa các cơ quan chính phủ.
- b) Không có một phương thức chung nào trong việc giải quyết vấn đề này bởi các quốc gia có hàng loạt các khung và thỏa thuận có thể ảnh hưởng tới việc thực hiện EITI. Do vậy, mỗi quốc gia sẽ phải xử lý theo các phương thức khác nhau. Để loại bỏ các trở ngại này thì chính phủ và Hội đồng các bên liên quan có thể:
 - i. Tiến hành rà soát lại khung pháp lý;
 - ii. Tiến hành rà soát lại khung quy định liên quan;
 - iii. Thực hiện đánh giá về những trở ngại trong khuôn khổ pháp lý và các quy định;
 - iv. Đề xuất hay thực hiện các thay đổi pháp lý liên quan đến khía cạnh minh bạch;
 - v. Ban hành các quy định nhằm loại bỏ những trở ngại từ những điều khoản bí mật trong hợp đồng giữa chính phủ và các công ty nhằm cho phép việc công bố các nguồn thu;
 - vi. Đàm phán trực tiếp với các công ty và các cơ quan chính phủ liên quan để thống nhất công bố các dữ liệu;
 - vii. Tiến tới đồng thuận trong các biên bản ghi nhớ về các tiêu chuẩn minh bạch và các mong đợi giữa chính phủ và các công ty khai thác.

YÊU CẦU ĐỐI VỚI QUỐC GIA THỰC THI EITI

3.2 CÁC YÊU CẦU TRONG QUÁ TRÌNH CHUẨN BỊ

9

YÊU CẦU EITI SỐ 9

Hội đồng các bên liên quan phải thống nhất về định nghĩa quan trọng và các mẫu báo cáo

- a) Các mẫu báo cáo là phần trọng tâm của quá trình công bố, đối chiếu dữ liệu và sản phẩm là báo cáo EITI cuối cùng. **Các mẫu báo cáo cần xác định những nguồn thu nào cần được xem xét trong các công bố của công ty và chính phủ.** Điều quan trọng là Hội đồng các bên liên quan phải có đủ năng lực để thảo luận về các dòng lợi nhuận sẽ được đề cập trong các mẫu báo cáo. **Yêu cầu các mẫu báo cáo cuối cùng phải được thông qua bởi Hội đồng các bên liên quan.** Ngoài ra, cũng nên tạo cơ hội cho các đại biểu khác đóng góp ý kiến.
- b) Tiêu chí của EITI yêu cầu “tất cả các khoản chi trả quan trọng từ dầu khí và khai mỏ cho chính phủ” và “tất cả các nguồn thu quan trọng mà chính phủ nhận được từ các công ty dầu khí và khai mỏ” phải được công khai. **Do đó, Hội đồng các bên liên quan phải có sự thống nhất về những khoản chi trả và khoản thu quan trọng sẽ có trong báo cáo và một ngưỡng phù hợp về mức độ quan trọng.** Khi Hội đồng các bên liên quan đi đến thống nhất về các ngưỡng cụ thể về mức độ quan trọng của số liệu phải báo cáo thì Hội đồng phải đưa ra văn bản chính thức về các lựa chọn đó và nguyên tắc thiết lập báo cáo ở một mức độ cụ thể. Hội đồng các bên liên quan cũng cần xác định các khoảng thời gian cho việc báo cáo. Cần lưu ý rằng mọi nguồn thu đều rất quan trọng, nên nếu một dòng nguồn thu nào đó bị bỏ sót hay liệt kê sai thì có thể sẽ ảnh hưởng tới hiệu quả của báo cáo EITI cuối cùng.
- c) Để đảm bảo yêu cầu này, Hội đồng các bên liên quan nên thống nhất:
- Các dòng nguồn thu mà các công ty và chính phủ sẽ phải công bố;
 - Các công ty nào sẽ phải báo cáo;
 - Các cơ quan chính phủ nào sẽ phải báo cáo;
 - Khung thời gian cho việc báo cáo; và
 - Mức độ tập trung hay phân tán của dữ liệu trong báo cáo EITI
- d) Các dòng nguồn thu dưới đây được cho là nên được tính đến:
- Quyền sản phẩm của nước chủ nhà, ví dụ như lợi nhuận tính bằng dầu khí;
 - Quyền sản phẩm của công ty quốc doanh;
 - Các loại thuế lợi tức;
 - Thuế tài nguyên;
 - Cổ tức;
 - Hoa hồng (hoa hồng chữ ký, hoa hồng phát hiện và hoa hồng sản xuất);
 - Các loại phí và lệ phí như phí cấp mỏ, thuê mướn hay các khoản lợi nhuận đáng kể mà chính phủ thu được dựa theo thống nhất của Hội đồng các bên liên quan.

Các loại nguồn thu từ (i) đến (vii) liệt kê ở trên chỉ được loại bỏ trong điều kiện những nguồn thu này không liên quan hay trong trường hợp Hội đồng các bên liên quan đồng ý việc loại bỏ các nguồn thu này sẽ không ảnh hưởng lớn tới kết quả báo cáo EITI cuối cùng. Trong khi đánh giá tầm quan trọng của một dòng lợi nhuận, Hội đồng các bên liên quan được khuyến khích cân nhắc tới ý nghĩa của dòng lợi nhuận này tới tổng nguồn thu của ngành công nghiệp khai thác. Hội đồng các bên liên quan có thể kiểm tra tỷ lệ của dòng lợi nhuận trong tổng các nguồn thu như nêu trong bảng kê các nguồn quỹ của chính phủ. Hội đồng các bên liên quan cũng

YÊU CẦU ĐỐI VỚI QUỐC GIA THỰC THI EITI

3.2 CÁC YÊU CẦU TRONG QUÁ TRÌNH CHUẨN BỊ

có thể xem xét lượng phân bổ nguồn thu từ trung ương cho các cơ quan hay địa phương. Có một số dòng nguồn thu có thể không đáng kể trong bối cảnh tổng thể quốc gia nhưng lại mang tầm quan trọng lớn ở cấp thấp hơn, và do đó, các dòng này cũng cần được công khai minh bạch.

- e) Khi thống nhất về khái niệm “các khoản chi trả và nguồn thu quan trọng”, Hội đồng các bên liên quan cần phải xác định một cách rõ ràng các khoản chi nào cho các cơ quan địa phương là quan trọng. Nếu quan trọng, Hội đồng các bên liên quan nên tiến hành các bước tiếp theo để đảm bảo việc đối chiếu các khoản chi của công ty cho các cơ quan địa phương và chứng từ của các khoản chi này phải được thể hiện trong quá trình báo cáo EITI. Hội đồng các bên liên quan cũng có thể xem xét mở rộng phạm vi báo cáo EITI và tiến hành đối chiếu quá trình phân bổ nguồn thu từ trung ương đến địa phương, đặc biệt nếu quá trình phân bổ này được quy định trong hiến pháp hoặc luật pháp quốc gia.
- f) Các trường hợp hợp đồng khai thác có những khoản chi trả bằng hiện vật, cung cấp cơ sở hạ tầng hay trao đổi bằng hàng hóa khá phổ biến trong ngành công nghiệp khai thác, Hội đồng các bên liên quan cần thống nhất một cơ chế để tích hợp dòng lợi nhuận này vào trong quy trình báo cáo EITI. Để làm được điều này, Hội đồng các bên liên quan cần phải hiểu rất đầy đủ và rõ ràng về các điều khoản tham chiếu trong hợp đồng, các bên liên quan, các tài sản thế chấp, giá trị của các dòng lợi nhuận khác ngạch (ví dụ như các công trình xây dựng) và các dòng thu quan trọng khác liên quan tới các hợp đồng thông thường. Khi Hội đồng các bên liên quan kết luận rằng các thỏa thuận này đều rất quan trọng, thì Hội đồng cần phải xây dựng một quy trình báo cáo với mục tiêu đạt được mức độ minh bạch tương xứng với các nguồn thu-chi khác. Nếu việc đối chiếu các nguồn thu này không thực hiện được thì Hội đồng các bên liên quan có thể thống nhất về phương thức công bố riêng lẻ của công ty hay chính phủ và nội dung này sẽ được đính kèm trong báo cáo EITI.
- g) Hội đồng các bên liên quan được khuyến khích áp dụng tiêu chuẩn có tính minh bạch cao đối với các khoản chi trả xã hội và các giao dịch, có thể bắt đầu bằng việc xác định rõ ràng các khoản chi trả và giao dịch, các bên tham gia trong các giao dịch và tầm quan trọng của của các khoản chi trả và giao dịch so với các dòng lợi nhuận khác. Nếu Hội đồng các bên liên quan cho rằng các khoản chi trả xã hội và giao dịch là đáng kể, thì Hội đồng nên xây dựng và chỉnh sửa các mẫu báo cáo sao cho mức độ minh bạch của các nguồn thu này tương xứng với các khoản chi trả và các nguồn thu khác. Khi mà không thể tiến hành việc đối chiếu các giao dịch quan trọng (ví dụ trong trường hợp công ty chi trả dưới dạng sản phẩm, dịch vụ hoặc là cho một bên thứ ba), thì Hội đồng các bên liên quan có thể cân nhắc việc để các công bố riêng lẻ của công ty hay chính phủ và đính kèm nội dung này trong báo cáo EITI.
- h) Hội đồng các bên liên quan được khuyến khích đưa ra các điều kiện nhằm bổ sung các thông tin, giúp tăng cường tính toàn diện của báo cáo, tăng thêm hiểu biết của công chúng về các khoản thu, khuyến khích đề ra các tiêu chuẩn cao về minh bạch và trách nhiệm giải trình trong đời sống xã hội, trong các hoạt động của chính phủ và trong kinh doanh.

YÊU CẦU ĐỐI VỚI QUỐC GIA THỰC THI EITI

3.2 CÁC YÊU CẦU TRONG QUÁ TRÌNH CHUẨN BỊ

10

YÊU CẦU EITI SỐ 10

Tổ chức được chỉ định thực hiện báo cáo EITI phải nhận được sự nhất trí của Hội đồng các bên liên quan về uy tín, độ tin cậy, và năng lực kỹ thuật

Cần bổ nhiệm bên đối chiếu số liệu để xử lý các số liệu mà công ty và chính phủ công bố và thực hiện báo cáo EITI cuối cùng. Một điều rất quan trọng là bên chịu trách nhiệm đối chiếu số phải được các bên liên quan tin tưởng về mặt năng lực, uy tín và tính khách quan. Hội đồng các bên liên quan cần phải đồng thuận trong việc lựa chọn đơn vị được chỉ định đối chiếu số liệu. Có một gợi ý là các điều khoản tham chiếu cho bên đối chiếu phải có sự thông qua của Hội đồng các bên liên quan và Hội đồng này sẽ thực hiện vai trò giám sát quy trình lựa chọn bên đối chiếu.

11

YÊU CẦU EITI SỐ 11

Chính phủ cần phải đảm bảo tất cả các công ty khai thác và cơ quan chính phủ liên quan phải thực hiện đúng chế độ báo cáo

- a) Tiêu chí của EITI yêu cầu tất cả các công ty, bao gồm công ty quốc doanh, tư nhân và có vốn đầu tư nước ngoài phải báo cáo các khoản mà công ty chi trả cho chính phủ dựa theo các mẫu báo cáo thống nhất cho bên được chỉ định đối chiếu số liệu.
- b) Báo cáo EITI phải được áp dụng đối với tất cả các công ty hoạt động trong ngành công nghiệp khai thác, bao gồm cả các công ty quốc tế, công ty tư nhân trong nước và công ty quốc doanh. Một số trường hợp, nếu chứng minh được lượng đóng góp của công ty đó không đáng kể trong bất kỳ trường hợp nào thì có thể được miễn báo cáo EITI. Tuy nhiên, cũng cần xét đến trường hợp, với một số công ty khai thác nhỏ lẻ, dù lượng chi trả của từng công ty riêng lẻ không đáng kể, nhưng lượng chi trả tổng cộng lại lớn thì Hội đồng các bên liên quan có thể yêu cầu chính phủ công bố các khoản thu cộng gộp từ tất cả các chủ thể này. Bên cạnh đó, với trường hợp nguồn thu từ các công ty khai thác nhỏ lẻ lại chiếm tỷ trọng đáng kể trong tổng nguồn thu mà chính phủ hay một đơn vị của chính phủ nhận được thì cần phải có mức độ quan tâm riêng, nhằm đảm bảo ngưỡng báo cáo được thiết lập ở một mức độ phù hợp.
- c) Chính phủ cần thực hiện một trong các điều sau đây:
 - i. Xây dựng/sửa đổi luật pháp trong việc bắt buộc các công ty báo cáo theo tiêu chí EITI và các mẫu báo cáo thống nhất;
 - ii. Xây dựng/sửa đổi các quy định liên quan trong việc bắt buộc các công ty báo cáo theo tiêu chí EITI và các mẫu báo cáo thống nhất;
 - iii. Thương lượng về các thỏa thuận (ví dụ như các biên bản ghi nhớ, thỏa thuận loại bỏ các điều khoản bí mật trong các hợp đồng chia sẻ sản phẩm) với tất cả các công ty nhằm đảm bảo rằng việc báo cáo phải dựa theo các tiêu chí EITI và các mẫu báo cáo thống nhất;
 - iv. Trong trường hợp các công ty không tham gia, chính phủ sẽ phải có những hành động nhằm đảm bảo những công ty này phải báo cáo đúng thời hạn đề ra
- d) Chính phủ cần phải đảm bảo tất cả các cơ quan chính phủ nhận các khoản chi trả đáng kể đều tham gia vào quá trình báo cáo EITI. Trong trường hợp một cơ quan có

YÊU CẦU ĐỐI VỚI QUỐC GIA THỰC THI EITI

3.2 CÁC YÊU CẦU TRONG QUÁ TRÌNH CHUẨN BỊ

- thể chứng minh được số tiền mà cơ quan đó nhận được không đáng kể trong bất kỳ trường hợp nào thì sẽ được miễn báo cáo. Trong trường hợp các khoản thu này là đáng kể trong tổng số nguồn thu nhận được thì yêu cầu phải có sự quan tâm riêng nhằm đảm bảo ngưỡng báo cáo được thiết lập ở một mức độ phù hợp.
- e) Trong trường hợp hợp pháp và khả thi về mặt kỹ thuật, Hội đồng các bên liên quan được khuyến khích xem xét các công bố trực tuyến về các nguồn thu và khoản chi trả của chính phủ và các công ty một cách liên tục. Ví dụ, như các trường hợp dữ liệu nguồn thu từ khai thác khoáng sản được đăng tải theo định kỳ của các cơ quan chính phủ hoặc hệ thống quản lý thuế quốc gia đăng tải trực tuyến về các đánh giá thuế và khoản chi trả. Những báo cáo định kỳ này của chính phủ có thể được coi như là các báo cáo tạm thời. Báo cáo EITI cuối cùng hàng năm sẽ được tổng hợp và đối chiếu từ những báo cáo tạm thời này.

12

YÊU CẦU EITI SỐ 12

Chính phủ cần phải đảm bảo các báo cáo của các công ty phải được kiểm toán theo đúng các chuẩn mực quốc tế

- a) Chính phủ cần thực hiện các bước nhằm đảm bảo các dữ liệu từ các công ty phải được kiểm toán theo các chuẩn mực quốc tế. Các bước này bao gồm:
- Chính phủ thông qua các chế tài yêu cầu các số liệu phải được kiểm toán theo các chuẩn mực quốc tế;
 - Chính phủ sửa đổi các tiêu chuẩn kiểm toán hiện có nhằm đảm bảo rằng các tiêu chuẩn này phù hợp với các chuẩn mực quốc tế, và yêu cầu các công ty phải thực hiện theo.
 - Chính phủ thỏa thuận với tất cả các công ty qua một bản ghi nhớ, trong đó, các công ty sẽ đồng ý đảm bảo các số liệu cung cấp sẽ được kiểm toán theo đúng các chuẩn mực kiểm toán quốc tế;
 - Các công ty cam kết cung cấp các số liệu đã được kiểm toán theo các chuẩn mực quốc tế một cách tự nguyện;
 - Khi mà các số liệu cung cấp cho việc đối chiếu không theo đúng các chuẩn mực kiểm toán quốc tế thì chính phủ phải thỏa thuận với công ty, kể cả các công ty quốc doanh, về một bản kế hoạch cùng với một thời hạn nhất định nhằm đạt được các chuẩn mực kiểm toán quốc tế.
 - Khi các số liệu cung cấp cho việc đối chiếu không được kiểm toán theo các chuẩn mực quốc tế thì Hội đồng các bên liên quan phải bằng lòng với một phương thức thống nhất trong việc giải quyết vấn đề này. Ví dụ như xây dựng một bản kế hoạch hành động với khung thời gian nhằm đảm bảo rằng công ty sẽ báo cáo dựa theo các chuẩn mực kiểm toán quốc tế.
- b) Cần chú ý rằng quy trình thực thi nên dựa theo các thủ tục và thể chế hiện hành cũng như các chuẩn mực quốc tế càng nhiều càng tốt. Một quy trình thích hợp là các thông tin dự trù cung cấp cho báo cáo EITI của các công ty đã được kiểm toán viên độc lập xác minh phù hợp với báo cáo tài chính của công ty. Đây có thể là một yêu cầu về “thủ tục đặc biệt” được đi kèm với các điều khoản tham chiếu của quá trình kiểm toán độc lập. Những kiểm toán viên này sẽ giải thích về mối liên hệ giữa báo cáo trên cơ sở tiền mặt của các công ty và các báo cáo tài chính cộng dồn của họ. Quy trình này nên được phù hợp với các chuẩn mực kiểm toán quốc tế.

13

YÊU CẦU EITI SỐ 13

Chính phủ cần phải đảm bảo báo cáo của chính phủ phải được kiểm toán theo đúng các chuẩn mực quốc tế

- a) Yêu cầu chính phủ phải đảm bảo các dữ liệu cung cấp được kiểm toán theo đúng các chuẩn mực quốc tế thông qua:
 - i. Chính phủ có chế tài yêu cầu các số liệu phải được kiểm toán theo các chuẩn mực quốc tế;
 - ii. Chính phủ sửa đổi các tiêu chuẩn kiểm toán hiện hành nhằm đảm bảo rằng các tiêu chuẩn này phù hợp với các chuẩn mực quốc tế và đảm bảo việc tuân thủ những tiêu chuẩn này;
 - iii. Chính phủ có quy định cần thiết đảm bảo các báo cáo của chính phủ cung cấp về các nguồn thu mà chính phủ nhận được từ ngành công nghiệp khai thác là trung thực. Các quy định này cần được ban hành bởi cơ quan cấp cao trong chính phủ thông qua một văn bản xác nhận có các nội dung cần thiết.
 - iv. Khi các số liệu cung cấp cho việc đối chiếu không được kiểm toán theo các chuẩn mực quốc tế thì Hội đồng các bên liên quan phải bằng lòng với một phương thức thống nhất trong việc giải quyết vấn đề này. Ví dụ như xây dựng một bản kế hoạch hành động với khung thời gian xác định để đảm bảo các cơ quan chính phủ sẽ báo cáo dựa theo đúng các chuẩn mực kiểm toán quốc tế.
- b) Quy trình thực thi nên dựa theo các thủ tục và thể chế hiện hành, cũng như các chuẩn mực quốc tế càng nhiều càng tốt. Một quy trình phù hợp có thể thực hiện bằng cách yêu cầu một kiểm toán viên của chính phủ đưa ra ý kiến xác nhận về tính chính xác của các thông tin công bố của cơ quan chính phủ.

YÊU CẦU ĐỐI VỚI QUỐC GIA THỰC THI EITI

3.3 CÁC YÊU CẦU VỀ CÔNG BỐ THÔNG TIN

14

YÊU CẦU EITI SỐ 14

Các công ty phải công bố tất cả các khoản chi trả quan trọng một cách toàn diện và phù hợp với các mẫu báo cáo đã thống nhất

Yêu cầu các công ty phải đưa ra thông báo toàn diện về các khoản chi trả phù hợp với các mẫu báo cáo đã thống nhất.

15

YÊU CẦU EITI SỐ 15

Các cơ quan chính phủ công bố tất cả các khoản thu quan trọng một cách toàn diện và phù hợp với mẫu báo cáo đã thống nhất

Yêu cầu các cơ quan chính phủ liên quan phải đưa ra thông báo toàn diện về các khoản thu nhận được phù hợp với các mẫu báo cáo đã thống nhất;

16

YÊU CẦU EITI SỐ 16

Báo cáo kết quả đối chiếu số liệu giữa các công ty khai thác và chính phủ, được thực hiện bởi một tổ chức độc lập, phải được công nhận và thông qua bởi Hội đồng các bên liên quan

Hội đồng các bên liên quan phải đồng ý rằng tổ chức được chỉ định đã thực hiện phù hợp với các điều khoản tham chiếu.

17

YÊU CẦU EITI SỐ 17

Bên tư vấn độc lập cần phải đảm bảo rằng báo cáo EITI mang tính toàn diện, chỉ ra được tất cả các khoản chênh lệch và đưa ra các khuyến nghị cần thiết để có thể khắc phục

3.4 CÁC YÊU CẦU VỀ PHỔ BIẾN THÔNG TIN

18

YÊU CẦU EITI SỐ 18

Chính phủ và Hội đồng các bên liên quan phải đảm bảo báo cáo EITI được viết bằng ngôn ngữ dễ hiểu, có thể tiếp cận một cách dễ dàng và được phổ biến rộng rãi. Các kết luận của báo cáo cũng cần được khuyến khích góp ý và thảo luận công khai.

- a) Tất cả các yêu cầu của EITI chỉ được thực hiện hoàn thiện khi mà Báo cáo EITI được công bố, phổ biến và thảo luận một cách rộng rãi bởi nhiều đối tượng liên quan khác nhau. Tiêu chí của EITI yêu cầu bản Báo cáo phải được tiếp cận một cách dễ dàng, toàn diện và dễ hiểu.
- b) Báo cáo EITI cần phải:
 - i. Nêu rõ quy định của Hội đồng các bên liên quan về “các nguồn thu và các khoản chi trả quan trọng”; liệt kê và mô tả các dòng lợi nhuận và nguồn thu trong báo cáo;
 - ii. Liệt kê danh sách tất cả các công ty đã đăng ký hay được cấp phép trong hoạt động thăm dò và sản xuất; ghi chú công ty nào tham gia trong quá trình báo cáo EITI và công ty nào không tham gia (cùng với các tiêu chí về quy mô công ty, như: sản lượng hoặc tổng chi trả/nguồn thu và lý do tại sao không tham gia EITI).
 - iii. Chỉ ra rõ ràng những công ty hoặc cơ quan chính phủ thất bại trong việc tham gia vào quá trình báo cáo và đánh giá việc thất bại này có thể ảnh hưởng đáng kể tới các số liệu công bố hay không;
 - iv. Mô tả các bước do chính phủ và Hội đồng các bên liên quan tiến hành nhằm đảm bảo các công bố của chính phủ và công ty cho cơ quan đối chiếu độc lập đều tuân theo các chuẩn mực kiểm toán quốc tế;
 - v. Mô tả phương pháp xác định các khoản chênh lệch do cơ quan đối chiếu xây dựng và các hoạt động khác do cơ quan đối chiếu, Hội đồng các bên liên quan hoặc chính phủ đảm nhận để giải thích về các khoản chênh lệch đã được xác định.
- c) Khuyến khích các quốc gia thực thi:
 - i. Tổng hợp và so sánh tỷ lệ của mỗi dòng thu tới tổng nguồn thu cộng dồn tương ứng với từng cấp độ của chính phủ;
 - ii. Đưa ra một danh sách bao gồm tất cả các công ty hoạt động tích cực trong từng ngành khai thác ở dưới dạng phụ lục trong Bản báo cáo EITI và cung cấp các thông tin chi tiết bổ sung liên quan tới các hoạt động trong giai đoạn báo cáo (ví dụ: hoạt động khai thác, nghiên cứu khả thi, phát triển dự án, xây dựng, sản xuất, ngừng hoạt động, ...).
- d) Để đạt được trạng thái Tuân thủ EITI, chính phủ và Hội đồng các bên liên quan cần đảm bảo Báo cáo EITI được phổ biến rộng rãi phù hợp với các Tiêu chí của EITI, bao gồm:
 - i. Xuất bản bản in báo cáo và gửi đến cho các bên liên quan chính, bao gồm: xã hội dân sự, các công ty khai thác, giới truyền thông và những thành phần khác;
 - ii. Đăng tải báo cáo trên mạng internet và gửi địa chỉ link báo cáo đến các bên liên quan;

YÊU CẦU ĐỐI VỚI QUỐC GIA THỰC THI EITI

3.4 CÁC YÊU CẦU VỀ PHỔ BIẾN THÔNG TIN

- iii. Đảm bảo rằng báo cáo mang tính toàn diện và bao hàm tất cả các thông tin như là một phần của quá trình thẩm định và các kiến nghị để có thể cải thiện chất lượng;
 - iv. Đảm bảo rằng báo cáo dễ hiểu, bao gồm việc đảm bảo văn phong mạch lạc và sử dụng ngôn ngữ phù hợp;
 - v. Đảm bảo các hoạt động thông tin - do chính phủ, xã hội dân sự hay các công ty đảm nhận – được thực hiện nhằm phổ biến rộng rãi báo cáo EITI.
- e) Để đạt được trạng thái Tuân thủ EITI, chính phủ và Hội đồng các bên liên quan cần phải đảm bảo Báo cáo EITI và những kết quả của báo cáo sẽ đóng góp vào các tranh luận công khai.

YÊU CẦU ĐỐI VỚI QUỐC GIA THỰC THI EITI

3.5 CÁC YÊU CẦU VỀ ĐÁNH GIÁ VÀ THẨM ĐỊNH

19

YÊU CẦU EITI SỐ 19

Các công ty khai mỏ và dầu khí phải ủng hộ quá trình thực hiện EITI

- a) Tất cả các công ty hoạt động trong ngành công nghiệp khai thác cần phải:
 - i. thể hiện sự ủng hộ đối với sáng kiến này thông qua các tuyên bố công khai do tổng giám đốc hay đại diện phù hợp công bố;
 - ii. ủng hộ hay tham gia vào tiến trình đa bên;
 - iii. công bố dữ liệu được kiểm toán theo các chuẩn mực quốc tế; và
 - iv. hợp tác với bên thẩm định khi có những thắc mắc về các mẫu báo cáo của công ty.
- b) Khi quá trình Thẩm định bắt đầu, bên thẩm định sẽ liên hệ với tất cả các công ty và yêu cầu điền các thông tin theo mẫu và sẽ gửi trả lại sau khi hoàn tất. Thêm vào đó, bên thẩm định sẽ yêu cầu các công ty đưa ra góp ý về các bài học kinh nghiệm đúc kết được và các mô hình tốt. Các công ty có thể đóng góp bằng cách điền các thông tin vào phần tự đánh giá trong mẫu hoặc cung cấp các bằng chứng trực tiếp cho thẩm định viên khi gặp vấn đề có tính nhạy cảm.

20

YÊU CẦU EITI SỐ 20

Khuyến khích chính phủ và Hội đồng các bên liên quan rút ra các bài học, chỉ ra những khoản chênh lệch và đảm bảo việc thực hiện EITI một cách bền vững. Các quốc gia thực hiện EITI cần nộp các báo cáo Thẩm định phù hợp với những thời hạn do HĐQT EITI đề ra.

- a) Việc xuất bản và phổ biến báo cáo EITI không phải là điểm cuối của quá trình thực hiện EITI. Giá trị của việc thực hiện này không nằm ở kết quả mà nằm ở tiến trình. Các báo cáo EITI được thực hiện nhằm đảm bảo thỏa mãn các nguyên tắc EITI, do đó đóng góp mạnh mẽ cho các thảo luận công khai rộng rãi hơn. Một điều quan trọng là các bài học rút ra từ quá trình thực hiện EITI, các khoản chênh lệch được xác định trong báo cáo đều được lý giải và do đó, quá trình thực hiện EITI sẽ được dựa trên một nền tảng ổn định và bền vững.
- b) Tất cả các bên liên quan nên tham gia đánh giá tiến trình EITI. Các nhóm xã hội dân sự và nhóm các công ty tham gia vào EITI, trong và ngoài Hội đồng các bên liên quan, đều nên đưa ra những phản hồi về tiến trình này và đảm bảo rằng các quan điểm được đưa ra được ghi nhận trong quá trình đánh giá.
- c) Yêu cầu các quốc gia thực thi phải nộp Báo cáo Thẩm định theo thời hạn mà HĐQT EITI đưa ra. Chương 4, Ghi chú Chính sách số 1 và số 3 cung cấp các hướng dẫn chi tiết về tiến trình Thẩm định và các kết quả cần đạt được, bao gồm các bước chính trong tiến trình, vai trò cũng như trách nhiệm của các quốc gia thực thi; bên thẩm định, HĐQT EITI và Ban Thư ký EITI quốc tế.

YÊU CẦU ĐỐI VỚI QUỐC GIA THỰC THI EITI

3.6 CÁC YÊU CẦU VỀ DUY TRÌ TRẠNG THÁI TUÂN THỦ

21

YÊU CẦU EITI SỐ 21

Các quốc gia tuân thủ EITI phải duy trì việc tôn trọng tất cả các yêu cầu (số 1 đến 20) nhằm giữ trạng thái quốc gia tuân thủ EITI

- a) Các quốc gia Tuân thủ phải duy trì việc tuân thủ với các nguyên tắc, tiêu chí và các yêu cầu từ 1 đến 20 để giữ trạng thái quốc gia tuân thủ EITI, trong đó bao gồm cả việc duy trì báo cáo thường xuyên và đúng hạn (yêu cầu số 5, mục e).
- b) Để duy trì trạng thái Quốc gia Tuân thủ, mỗi quốc gia thực thi cần thực hiện tái thẩm định trong vòng 5 năm. Trong trường hợp có những bằng chứng cho thấy việc thực thi EITI sau đó của quốc gia tuân thủ đạt dưới mức yêu cầu, HĐQT EITI sẽ có quyền đề nghị quốc gia đó thực hiện một cuộc Thẩm định mới hoặc sẽ phải đối mặt với việc bị loại bỏ khỏi danh sách quốc gia thực hiện EITI. Các bên liên quan cũng có thể yêu cầu một cuộc Thẩm định mới trước thời hạn 5 năm nếu họ cho rằng quá trình thực thi EITI cần phải được đánh giá lại. Yêu cầu này có thể thực hiện (nếu cần thiết) thông qua một thành viên của đơn vị đại diện trong HĐQT EITI. HĐQT EITI sẽ đánh giá lại tình huống này và cân nhắc về việc liệu quốc gia Tuân thủ EITI có phải thực hiện thẩm định lại hay không. Quyết định được đưa ra trên cơ sở ưu tiên về sự cần thiết để gìn giữ tính toàn vẹn của thương hiệu EITI.
- c) Các quốc gia Tuân thủ EITI hàng năm phải xuất bản báo cáo công khai về các hoạt động trong các năm trước đó với chi tiết về tiến độ thực hiện EITI và các khuyến nghị từ bên thẩm định. Báo cáo này có thể đóng vai trò bổ sung cho các nỗ lực nhằm tăng cường việc thực thi EITI, đưa ra các khuyến nghị để mở rộng chi tiết và phạm vi báo cáo EITI hoặc tăng cường gắn kết các bên liên quan. Báo cáo phải được Hội đồng các bên liên quan tán thành. Nếu quốc gia Tuân thủ không đáp ứng cần này thì HĐQT EITI có thể yêu cầu một cuộc thẩm định mới;
- d) Khuyến khích quốc gia Tuân thủ và Hội đồng các bên liên quan đưa ra cách tiếp cận sáng tạo để mở rộng quá trình thực hiện EITI nhằm tăng cường tính toàn diện của sáng kiến này, tăng cường hiểu biết của công chúng về các nguồn thu, đồng thời cũng khuyến khích các tiêu chuẩn cao hơn về tính minh bạch và trách nhiệm giải trình trong đời sống xã hội, các hoạt động của chính phủ và trong hoạt động kinh doanh.

3.7 THỦ TỤC CHUYỂN TIẾP ĐỐI VỚI BỘ QUY TẮC EITI 2011

Lời tựa

Vào ngày 16/01/2011, HĐQT EITI đã thông qua phiên bản Bộ Quy tắc EITI mới² (sau đây gọi là “Bộ Quy tắc EITI phiên bản 2011”). Phiên bản này thay thế phiên bản trước đây có tên Bộ Quy tắc EITI bao gồm Hướng dẫn Thẩm định phát hành ngày 24/04/2010 (sau đây gọi là “Bộ Quy tắc EITI phiên bản cũ”). Ngày 09/06/2011, HĐQT đã nhất trí với các thủ tục sau đây để Bộ Quy tắc EITI phiên bản 2011 bắt đầu có hiệu lực thực hiện.

Thỏa thuận chuyển tiếp

Bất kỳ quốc gia nào được công nhận tình trạng Ứng viên từ 01/07/2011 trở đi sẽ phải tuân thủ Bộ Quy tắc EITI phiên bản 2011.

HĐQT đồng ý rằng 35 quốc gia hiện đang thực thi EITI được sắp xếp thành các nhóm theo tiến độ báo cáo EITI và thẩm định. Theo đó, thỏa thuận chuyển tiếp cụ thể cho mỗi nhóm như sau:

Nhóm 1: Các quốc gia Tuân thủ: (Azerbaijan, Liberia, Timor-Leste, Ghana, Mông Cổ, Kyrgyzstan, Niger, Nigeria, Cộng hòa Trung Phi, Na Uy, Yemen)

- Thời hạn thẩm định không thay đổi.
- Các quốc gia Tuân thủ được khuyến khích chuyển tiếp sang sử dụng Bộ Quy tắc EITI phiên bản 2011 càng sớm càng tốt. Các quốc gia này nên hoàn thành báo cáo EITI đúng theo tiến độ quy định tại Bộ Quy tắc EITI phiên bản cũ. Các báo cáo tiếp theo sẽ được thực hiện theo quy định trong Bộ Quy tắc EITI phiên bản 2011.
- Trong trường hợp HĐQT yêu cầu tiến thành thẩm định (mới) sớm, HĐQT sẽ xem xét tình trạng báo cáo EITI ở quốc gia tương ứng và quyết định thời hạn phù hợp để hoàn thành quy trình thẩm định theo quy định trong Bộ Quy tắc EITI phiên bản 2011.
- Các quy định tại Yêu cầu 5(e) về báo cáo định kỳ và đúng hạn sẽ được bắt buộc áp dụng sau ngày 31/12/2012 (có nghĩa là các quốc gia Tuân thủ phải xuất bản báo cáo EITI trước 31/12/2012 nhằm đáp ứng yêu cầu báo cáo định kỳ và đúng hạn).
- Tất cả các quốc gia Tuân thủ phải xuất bản báo cáo thường niên theo Yêu cầu 21(c) càng sớm càng tốt và không muộn hơn 01/07/2012. Báo cáo cần bao gồm cập nhật các hoạt động đã thực hiện để đáp ứng yêu cầu tuân thủ Bộ Quy tắc EITI phiên bản 2011.

Nhóm 2: Ứng viên, sắp đạt tình trạng Tuân thủ: (Cameroon, Gabon, Cộng hòa Dân chủ Congo, Kazakhstan, Mali, Mauritania, Peru)

- Thời hạn yêu cầu đánh giá của Ban thư ký không thay đổi.
- Đánh giá của Ban thư ký sẽ được thực hiện theo nội dung của Bộ Quy tắc EITI phiên bản cũ. Sau khi hoàn thành đánh giá này:
 - Quốc gia tuyên bố tình trạng Tuân thủ sẽ được đối xử theo quy định đối với Nhóm 1.
 - Bất kỳ quốc gia nào không yêu cầu đánh giá của Ban thư ký, hoặc không đạt tình trạng Tuân thủ sau đánh giá của Ban thư ký, sẽ được gia hạn tình trạng Ứng viên thêm 18 tháng. Sau thời hạn này, quốc gia đó phải hoàn thành quy trình thẩm định nhằm chứng minh sự tuân thủ quy định của Bộ Quy tắc EITI phiên bản 2011. Nếu quốc gia đó không đạt được tình trạng Tuân thủ sau thời hạn 18 tháng này, quốc gia đó sẽ bị loại ra khỏi danh sách.

² Bộ Quy tắc EITI phiên bản 2011 và phiên bản cũ có tại (tiếng Anh): <http://eiti.org/document/rules>.
Tóm tắt các thay đổi chính có tại (tiếng Anh): <http://eiti.org/news-events/2011-edition-eiti-rules>

YÊU CẦU ĐỐI VỚI QUỐC GIA THỰC THI EITI

3.7 THỦ TỤC CHUYỂN TIẾP ĐỐI VỚI BỘ QUY TẮC EITI 2011

- Phải đánh ứng Yêu cầu 5(e) của Bộ Quy tắc EITI phiên bản 2011 về báo cáo thường kỳ và đúng hạn trước 31/12/2012 hoặc vào cuối thời hạn tối đa dành cho ứng viên, tùy thuộc vào thời hạn nào muộn hơn. Trong thời kỳ chuyển tiếp (trước 31/12/2012), HĐQT có thể áp dụng nguyên tắc sử dụng trước đây là đối với các quốc gia không báo cáo định kỳ và/hoặc dữ liệu báo cáo quá cũ sẽ không được công nhận tình trạng Tuân thủ.

Nhóm 3: Quốc gia ứng viên (có nhiều tiến triển rõ rệt sau khi thẩm định): (Congo, Sierra Leone)

Ghi chú: Tại Brussels, HĐQT đã nhất trí rằng các quốc gia này tiếp tục duy trì trạng thái Ứng viên với điều kiện có kế hoạch hành động rõ ràng và được các bên đồng thuận nhằm mục tiêu đạt được tình trạng Tuân thủ, bao gồm cả lịch trình tiến hành quy trình thẩm định tiếp theo.

- Nếu kế hoạch hành động được chấp thuận, các quốc gia này sẽ được gia hạn tình trạng ứng viên thêm 18 tháng kể từ khi có quyết định của HĐQT. Vào cuối thời hạn này, các quốc gia phải hoàn thành quy trình thẩm định nhằm chứng minh sự tuân thủ các nội dung của Bộ Quy tắc EITI phiên bản 2011. Bất kỳ quốc gia nào không đạt được tình trạng Tuân thủ sau thời gian này sẽ bị loại ra khỏi danh sách.
- Phải đánh ứng Yêu cầu 5(e) của Bộ Quy tắc EITI phiên bản 2011 về báo cáo thường kỳ và đúng hạn trước 31/12/2012. Trong thời kỳ chuyển tiếp (trước 31/12/2012), HĐQT có thể áp dụng nguyên tắc sử dụng trước đây là đối với các quốc gia không báo cáo định kỳ và/hoặc dữ liệu báo cáo quá cũ sẽ không được công nhận tình trạng Tuân thủ.

Nhóm 4: Quốc gia ứng viên (với thời hạn thẩm định trong năm 2011): (Madagascar, Tanzania, Albania, Burkina Faso, Mozambique, Zambia)

- Dựa trên giải trình làm cơ sở cho quyết định của HĐQT tại Hội nghị Paris về chấp nhận gia hạn cho Tanzania³, thời hạn thẩm định đối với Albania, Burkina Faso, Mozambique và Zambia được gia hạn thêm 6 tháng đến 14/11/2011. Nếu báo cáo cuối cùng được nộp trước 01/09/2011, HĐQT cam kết sẽ xem xét các báo cáo này tại cuộc họp HĐQT dự kiến tổ chức vào 25-26/10/2011.
- Quy trình thẩm định sẽ được thực hiện theo nội dung của Bộ Quy tắc EITI phiên bản cũ.
- Sau khi hoàn thành thẩm định:
 - Quốc gia tuyên bố tình trạng Tuân thủ sẽ được đối xử theo quy định đối với Nhóm 1.
 - Quốc gia có nhiều tiến triển rõ rệt nhưng chưa đạt tình trạng Tuân thủ sẽ được gia hạn tình trạng Ứng viên thêm 18 tháng. Vào cuối thời hạn này, quốc gia đó phải hoàn thiện quy trình thẩm định nhằm chứng minh sự tuân thủ với nội dung của Bộ Quy tắc EITI phiên bản 2011. Nếu quốc gia đó không đạt được tình trạng Tuân thủ sau thời hạn 18 tháng này, quốc gia đó sẽ bị loại ra khỏi danh sách.

³ HĐQT đã lưu ý rằng Bộ Quy tắc EITI phiên bản 2011 đưa ra thời gian 2,5 năm cho các quốc gia hoàn thành quy trình thẩm định (tăng thêm 06 tháng so với Bộ Quy tắc EITI phiên bản cũ). HĐQT nhất trí trên cơ sở đảm bảo tính công bằng, bốn quốc gia này được gia hạn thêm 06 tháng để hoàn thiện quy trình thẩm định. Đây là quyết định chỉ có giá trị một lần, phản ánh thời kỳ quá độ từ phiên bản hiện tại sang phiên bản mới của Bộ Quy tắc. Quyết định này không có ý nghĩa tạo ra tiền lệ trong việc diễn giải Bộ Quy tắc mới khi phiên bản này có hiệu lực. Chi tiết về quyết định đối với Tanzania xin tham khảo tại: http://eiti.org/files/FINAL_Minutes_of_the_15th_Board_Meeting_Paris_1_March.pdf

YÊU CẦU ĐỐI VỚI QUỐC GIA THỰC THI EITI

3.7 THỦ TỤC CHUYỂN TIẾP ĐỐI VỚI BỘ QUY TẮC EITI 2011

- Hội đồng các bên liên quan có thể kiến nghị miễn yêu cầu thực hiện thẩm định lần hai với điều kiện các hành động cải thiện tình hình cần thiết để đạt tình trạng Tuân thủ không quá phức tạp và có thể triển khai nhanh chóng. HĐQT có quyền quyết định việc chấp thuận kiến nghị này hay không. Nếu kiến nghị được nộp và chấp thuận trong năm 2011, quy trình đánh giá của Ban thư ký sẽ thực hiện theo nội dung của Bộ Quy tắc EITI phiên bản cũ và không tính đến thời điểm quyết định của HĐQT được đưa ra.
- Phải đánh ứng Yêu cầu 5(e) của Bộ Quy tắc EITI phiên bản 2011 về báo cáo thường kỳ và đúng hạn trước 31/12/2012 hoặc vào cuối thời hạn tối đa dành cho ứng viên, tùy thuộc vào thời hạn nào muộn hơn. Trong thời kỳ chuyển tiếp (trước 31/12/2012), HĐQT có thể áp dụng nguyên tắc sử dụng trước đây là đối với các quốc gia không báo cáo định kỳ và/hoặc dữ liệu báo cáo quá cũ sẽ không được công nhận tình trạng Tuân thủ.

Nhóm 5: Quốc gia ứng viên (với thời hạn thẩm định trong năm 2012 hoặc 2013): (Afghanistan, Iraq, Chad, Indonesia, Togo, Guatemala, Trinidad and Tobago, Guinea)

- Thời hạn thẩm định hiện tại cho mỗi quốc gia sẽ được gia hạn thêm 06 tháng nhằm cho phép các quốc gia này đảm bảo báo cáo EITI tuân thủ nội dung của Bộ Quy tắc EITI phiên bản 2011.
- Quy trình thẩm định sẽ được tiến hành theo nội dung của Bộ Quy tắc EITI phiên bản 2011.
- Quốc gia có nhiều tiến triển rõ rệt nhưng chưa đạt tình trạng Tuân thủ sẽ được gia hạn tình trạng Ứng viên thêm 18 tháng. Vào cuối thời hạn này, quốc gia đó phải hoàn thiện quy trình thẩm định nhằm chứng minh sự tuân thủ với nội dung của Bộ Quy tắc EITI phiên bản 2011. Nếu quốc gia đó không đạt được tình trạng Tuân thủ sau thời hạn 18 tháng này, quốc gia đó sẽ bị loại ra khỏi danh sách.
- Phải đánh ứng Yêu cầu 5(e) của Bộ Quy tắc EITI phiên bản 2011 về báo cáo thường kỳ và đúng hạn trước 31/12/2012 hoặc vào cuối thời hạn tối đa dành cho ứng viên, tùy thuộc vào thời hạn nào muộn hơn. Trong thời kỳ chuyển tiếp (trước 31/12/2012), HĐQT có thể áp dụng nguyên tắc sử dụng trước đây là đối với các quốc gia không báo cáo định kỳ và/hoặc dữ liệu báo cáo quá cũ sẽ không được công nhận tình trạng Tuân thủ.

Nhóm 6: Khác (Côte d'Ivoire)

- Côte d'Ivoire – chờ thông báo, phụ thuộc vào cân nhắc của HĐQT về báo cáo thẩm định cuối cùng từ Côte d'Ivoire.

4 HƯỚNG DẪN THẨM ĐỊNH

Nội dung phần Hướng dẫn Thẩm định đã được sửa đổi, bổ sung để phù hợp với cách tiếp cận mới khi đánh giá sự tuân thủ các yêu cầu EITI cũng như tích hợp được các bài học kinh nghiệm rút ra từ vòng thẩm định đầu tiên. Các nội dung trong chương này cũng được sửa đổi nhằm khái quát hóa các bước chính trong quá trình thẩm định. Các hướng dẫn chi tiết hơn có thể tham khảo thêm trong nội dung của Chương 3 và các Ghi nhớ Chính sách. Trước đây, bên thẩm định đánh giá sự tuân thủ của một quốc gia thông qua các chỉ số thẩm định và các công cụ đánh giá chỉ số tương ứng. Tuy nhiên, bản sửa đổi này nêu rõ các yêu cầu để đạt được trạng thái tuân thủ và nhiệm vụ của bên thẩm định sẽ là đánh giá liệu những yêu cầu này đã được thỏa mãn hay chưa. Quá trình thẩm định này bắt buộc phải có sự tham vấn với các bên liên quan. Ngoài ra, các điều khoản tham chiếu (TOR) tiêu chuẩn dành cho bên thẩm định cũng được bổ sung thêm vào nội dung của chương Hướng dẫn Thẩm định này.

4.1 MỤC ĐÍCH THẨM ĐỊNH

Thẩm định là một bước không thể thiếu của quá trình EITI với hai chức năng quan trọng: thứ nhất, hoạt động thẩm định giúp thúc đẩy đối thoại và học hỏi ở cấp độ quốc gia; thứ hai, hoạt động thẩm định này được coi như một biện pháp an toàn nhằm bảo vệ thương hiệu EITI thông qua việc đảm bảo tất cả các quốc gia thực hiện EITI đều tuân theo các tiêu chuẩn chung toàn cầu. Như đã đề cập ở chương 3, các quốc gia thực hiện EITI được chia thành hai nhóm: quốc gia **Ứng viên** và quốc gia **Tuân thủ**.

- Các quốc gia đáp ứng 5 yêu cầu đầu tiên trong giai đoạn đăng ký tham gia có thể đề xuất với HĐQT EITI quốc tế để được thừa nhận là quốc gia **Ứng viên** EITI. Trạng thái Ứng viên chỉ được duy trì trong một khoảng thời gian nhất định trước khi quốc gia đó chuyển sang trạng thái quốc gia Tuân thủ. Các quốc gia ứng viên có 18 tháng để công bố báo cáo EITI đầu tiên và 2,5 năm để trình báo cáo Thẩm định cuối cùng cho HĐQT EITI kể từ khi chính thức được thừa nhận là quốc gia Ứng viên. Trong một số trường hợp, trạng thái Ứng viên có thể được gia hạn thêm 12 tháng (xem Ghi chú Chính sách số 3). Nếu tại thời điểm cuối cùng của giai đoạn này mà vẫn chưa đạt được trạng thái Tuân thủ thì quốc gia đó sẽ bị loại khỏi danh sách quốc gia tham gia EITI.
- Sau quá trình thẩm định, nếu một quốc gia được thừa nhận đã thực hiện đầy đủ EITI (tức là đã thỏa mãn được tất cả các yêu cầu EITI), HĐQT EITI quốc tế sẽ đề cử quốc gia đó trở thành quốc gia **Tuân thủ** EITI. Sau khi đạt trạng thái Tuân thủ, quốc gia đó sẽ phải thực hiện lại đợt thẩm định mới trong vòng 5 năm sau đó.

Nếu một quốc gia không hoàn tất được các hoạt động thẩm định đúng kỳ hạn cuối cùng thì có thể bị loại khỏi danh sách quốc gia thực hiện EITI. Những điều khoản đánh giá tình trạng thực hiện EITI của một quốc gia tại các thời điểm cụ thể được đề cập chi tiết trong Ghi chú Chính sách số 3.

4.2 TỔNG QUAN VỀ THẨM ĐỊNH

Về bản chất, thẩm định là một cơ chế đánh giá độc lập do bên thứ ba thực hiện. Quá trình này sẽ cung cấp cho tất cả các bên liên quan một đánh giá khách quan về mức độ tuân thủ các tiêu chuẩn và nguyên tắc EITI của một quốc gia. Báo cáo thẩm định cũng đồng thời tổng hợp các bài học kinh nghiệm, chỉ ra những vướng mắc từ các bên liên quan cũng như đề xuất các khuyến nghị hữu ích cho việc thực hiện EITI trong tương lai.

Quy trình Thẩm định được thực hiện bởi một bên thẩm định độc lập do Hội đồng các bên liên quan quốc gia lựa chọn từ một danh sách các tổ chức hoặc cá nhân đã được HĐQT EITI quốc tế phê duyệt. Quốc gia được thẩm định sẽ ký kết hợp đồng với bên thẩm định thông qua một quy trình đấu thầu với các hướng dẫn từ Ban thư ký EITI quốc tế. Thủ tục này được xây dựng nhằm tăng cường tính tự chủ của quốc gia thực hiện EITI trong hoạt động thẩm định, nhưng vẫn đảm bảo để HĐQT EITI quốc tế, với sự hỗ trợ của Ban thư ký, thực hiện được nhiệm vụ của họ, với tư cách là người bảo vệ các nguyên tắc, tiêu chí và phương pháp thẩm định EITI. **Ghi chú Chính sách số 2** hướng dẫn các quốc gia thực hiện EITI về quy trình đấu thầu để lựa chọn bên thẩm định thích hợp. **Danh sách các bên thẩm định** đã được phê duyệt có thể lấy từ Ban thư ký EITI quốc tế. Chi phí cho hoạt động thẩm định sẽ do quốc gia cần thẩm định chi trả. **Ghi chú Chính sách số 4** hướng dẫn thêm các quy định về hình thức thanh toán.

Với bản chất đa bên và nhấn mạnh tầm quan trọng của đối thoại, hoạt động thẩm định EITI về cơ bản là một quá trình tham vấn. Thông qua hoạt động thẩm định, các bên liên quan có cơ hội đóng góp ý kiến về tính hiệu quả của quá trình thực hiện EITI, các đánh giá về mức độ tuân thủ yêu cầu của EITI cũng như đề xuất các gợi ý nhằm tăng cường hiệu quả thực thi. Bên cạnh việc tham vấn, bên thẩm định cũng sẽ phân tích thêm báo cáo EITI và trao đổi với bên đối chiếu số liệu độc lập để tìm ra các điểm mạnh và điểm yếu của quá trình này ở quốc gia đó.

Hội đồng các bên liên quan quốc gia đóng một vai trò quan trọng trong việc đảm bảo tính xuyên suốt và toàn diện của quá trình thẩm định. Hội đồng này nên đưa ra quyết định chính thức về thời điểm bắt đầu quá trình thẩm định và thực hiện vai trò giám sát trong suốt quá trình này. Hoạt động thẩm định cũng sẽ không được coi là hoàn thành cho đến khi Hội đồng các bên liên quan thông qua báo cáo thẩm định cuối cùng.

HĐQT EITI cũng đóng vai trò quan trọng trong quá trình thẩm định. Với tất cả các quyết định liên quan đến thẩm định, HĐQT EITI luôn đặt ưu tiên hàng đầu về tính cần thiết của việc đảm bảo công bằng giữa các quốc gia và bảo vệ tính nhất quán của sáng kiến EITI. Ủy ban Thẩm định của HĐQT EITI phải xem xét, rà soát và góp ý cho tất cả các báo cáo thẩm định. Bên thẩm định cũng cần phải chỉ ra những góp ý này trong báo cáo cuối cùng. Hoạt động này nhằm đảm bảo HĐQT EITI được cung cấp đầy đủ thông tin để có thể xác định trạng thái tuân thủ thẩm định của các quốc gia thực hiện EITI (Xem **Ghi chú Chính sách số 3**).

4.3 CÁC BƯỚC THẨM ĐỊNH

EITI là một tiêu chuẩn khắt khe nhưng cũng rất linh hoạt, trong đó cho phép các quốc gia có thể áp dụng các phương thức khác nhau để thực hiện EITI sao cho phù hợp với bối cảnh và yêu cầu của quốc gia mình. Tuy nhiên, chất lượng thực hiện chỉ có thể được đảm bảo khi áp dụng một phương pháp thẩm định duy nhất cho tất cả các quốc gia ứng viên EITI. HĐQT EITI sẽ giám sát quá trình thẩm định nhằm đảm bảo về mặt chất lượng, tính phù hợp và mức độ bền vững của tiến trình thực thi. Các bước chính của quá trình thẩm định bao gồm:

1. **Hội đồng các bên liên quan cần thống nhất quyết định tiến hành thẩm định:** Hội đồng các bên liên quan nên thông qua quyết định về thời điểm tiến hành thẩm định, cách thức tiến hành và thực hiện vai trò giám sát trong suốt quá trình thẩm định.
2. **Lựa chọn bên thẩm định:** Ghi chú Chính sách số 2 hướng dẫn các bước và phương thức tiến hành đấu thầu lựa chọn bên thẩm định. Quốc gia thực hiện thẩm định sẽ chịu trách nhiệm chi trả cho hoạt động này (Ghi chú Chính sách số 4).
3. **Tiến hành Thẩm định:** Bên thẩm định sẽ đánh giá mức độ tôn trọng triệt để các nguyên tắc và tiêu chí EITI của một quốc gia thông qua việc đánh giá sự tuân thủ của quốc gia đó với 20 yêu cầu khác nhau (được chỉ rõ trong mục 4.4 dưới đây). Thẩm định là một quá trình tham vấn, do đó, bên thẩm định cần thảo luận, trao đổi với Hội đồng các bên liên quan, với bên thực hiện đối chiếu số liệu khi xây dựng báo cáo EITI và các bên quan trọng khác (bao gồm các công ty khai thác, các tổ chức xã hội dân sự không thuộc Hội đồng các bên liên quan). Bên thẩm định cũng nên tham khảo một số tài liệu sẵn có, bao gồm:
 - Kế hoạch làm việc EITI và các kế hoạch khác như kinh phí và truyền thông;
 - Điều khoản tham chiếu (TOR) của Hội đồng các bên liên quan và biên bản các cuộc họp;
 - Báo cáo EITI và các thông tin bổ sung như báo cáo tóm tắt và các ấn phẩm truyền thông ;
 - Mẫu báo cáo của các công ty khai thác (xem phụ lục 4).
4. **Dự thảo báo cáo:** Bên thẩm định cần xây dựng một bản dự thảo báo cáo thẩm định để gửi cho Hội đồng các bên liên quan và HĐQT EITI lấy ý kiến góp ý. Thông qua HĐQT EITI - Ủy ban Thẩm định sẽ xem xét dự thảo báo cáo để đảm bảo nội dung toàn diện và cung cấp được các thông tin cơ sở đầy đủ cho việc đánh giá tính tuân thủ của một quốc gia đối với các yêu cầu EITI. Các góp ý của Ủy ban Thẩm định cho dự thảo báo cáo cần được liệt kê trong báo cáo cuối cùng.
5. **Báo cáo Thẩm định cuối cùng:** Báo cáo thẩm định cuối cùng cần được chính thức thông qua bởi Hội đồng các bên liên quan và chính phủ quốc gia đó. Sau đó, quốc gia thực hiện thẩm định sẽ hoàn tất việc chi trả cho bên thẩm định và tiến hành công bố báo cáo Thẩm định cuối cùng.
6. **HĐQT EITI phân tích báo cáo và quyết định về trạng thái thực hiện EITI của quốc gia:** HĐQT EITI sẽ xem xét báo cáo thẩm định cuối cùng và quyết định trạng thái của quốc gia thực hiện EITI, phù hợp với hướng dẫn trong Ghi chú Chính sách EITI số 3.

4.4 PHƯƠNG PHÁP THẨM ĐỊNH

Nội dung các điều khoản tham chiếu (TOR) cho các thẩm định viên được trình bày trong mục 4.4.

Dựa vào việc phân tích các tài liệu này và ý kiến từ các bên liên quan, bên thẩm định sẽ đánh giá mức độ tuân thủ của một quốc gia theo đúng 20 yêu cầu của EITI. **Mỗi yêu cầu (ngoại trừ yêu cầu số 19 và 20) cần được đánh giá theo tiêu chí “đạt” hay “không đạt”.** Tuy nhiên, một số yêu cầu bản thân chúng lại mang tính khách quan, một số lại khá phức tạp hoặc liên quan đến nhau. Do đó, việc kết luận hoàn toàn tùy thuộc vào phán đoán chủ quan của bên thẩm định. Hướng dẫn thêm cho một số yêu cầu có thể xem trong mục 5 của phần các điều khoản tham chiếu tiêu chuẩn. **Đối với mỗi yêu cầu, nguyên tắc căn bản để đánh giá của bên thẩm định nên được chỉ ra rõ ràng và bên thẩm định cũng nên trích dẫn các bằng chứng trong tài liệu hoặc theo quan điểm của các bên liên quan.** Khi một quốc gia thực hiện yêu cầu nhưng vẫn chưa hoàn toàn đạt tiêu chuẩn yêu cầu đó thì bên thẩm định có thể ghi chú về tiến độ này và đưa ra các khuyến nghị cần thiết để đạt được trạng thái tuân thủ.

Báo cáo Thẩm định cần bao gồm các nội dung:

- Phần giới thiệu với các nội dung chính:
 - Các đặc điểm chính của ngành công nghiệp khai thác của quốc gia;
 - Tổng quan tiến trình thực hiện EITI theo kế hoạch làm việc;
 - Tóm tắt về sự tham gia của các tổ chức xã hội dân sự;
 - Tóm tắt về sự tham gia của các công ty khai thác;
- Đánh giá chi tiết và toàn diện của bên thẩm định về sự tuân thủ của quốc gia với từng yêu cầu EITI, có xem xét đến quan điểm của các bên liên quan. Bản đánh giá này cần bao gồm một bảng tổng hợp các phát hiện chính của bên thẩm định.
- Đánh giá tổng quan về việc thực hiện EITI và nhận xét của bên thẩm định về việc quốc gia có thỏa mãn tất cả các yêu cầu EITI hay không;
- Phần báo cáo tường trình với các nội dung:
 - Tác động của EITI đến quốc gia thực thi;
 - Tính bền vững của tiến trình thực thi EITI;
 - Bất kỳ cải thiện hoặc hoạt động của Hội đồng các bên liên quan vượt ra khỏi các yêu cầu của EITI. Ví dụ các nỗ lực nhằm mở rộng phạm vi báo cáo EITI về thượng nguồn hay hạ nguồn ngành khai thác hoặc mở rộng sang các ngành khác.
- Các kết luận, bài học kinh nghiệm và khuyến nghị cho việc tăng cường tiến trình thực thi EITI;
- Các mẫu đối chiếu của các công ty khai thác;

Bên thẩm định cũng có thể góp ý thêm về các cơ hội làm rõ và tăng cường hiệu quả của các điều lệ và thủ tục thẩm định EITI.

4.4 PHƯƠNG PHÁP THẨM ĐỊNH

HĐQT EITI đóng vai trò quan trọng trong quá trình hoàn thiện báo cáo thẩm định. HĐQT EITI – thông qua Ủy ban Thẩm định – sẽ đánh giá dự thảo báo cáo thẩm định để đảm bảo rằng báo cáo này đủ toàn diện và cung cấp đủ cơ sở về mức độ tuân thủ của quốc gia đối với các yêu cầu EITI. **Những góp ý của Ủy ban Thẩm định nên được liệt kê trong bản báo cáo chính thức cuối cùng.** Báo cáo cuối cùng phải được chính thức thông qua bởi chính phủ và Hội đồng các bên liên quan quốc gia. Nếu có bất kỳ ý kiến không đồng thuận nào về kết quả thẩm định, bên thẩm định phải có trách nhiệm giải quyết ở cấp quốc gia trước; chỉ khi những tranh luận gay gắt không giải quyết được mới nên yêu cầu sự giúp đỡ của HĐQT EITI.

Báo cáo Thẩm định cuối cùng phải được nộp cho HĐQT EITI theo thời hạn đúng thời hạn dành cho thẩm định. Theo Ghi chú Chính sách số 3, hoạt động thẩm định được coi là hoàn tất khi:

- Báo cáo thẩm định được thống nhất và tán thành bởi Hội đồng các bên liên quan quốc gia, chính phủ và HĐQT EITI quốc tế;
- Báo cáo được xuất bản và công bố rộng rãi;
- Hoàn tất việc chi trả cho bên thẩm định.

HĐQT EITI sẽ phân tích kỹ báo cáo thẩm định chính thức và đưa ra quyết định về trạng thái của quốc gia thực hiện EITI. Các kịch bản khác nhau do HĐQT EITI quyết định được đề cập trong Ghi chú Chính sách số 3. Trong trường hợp báo cáo thẩm định chính thức không cung cấp đầy đủ thông tin chi tiết về mức độ tuân thủ các yêu cầu EITI, HĐQT có thể giao nhiệm vụ cho Ban thư ký quốc tế cung cấp các thông tin bổ sung. Trong tất cả các quyết định liên quan đến thẩm định, HĐQT EITI luôn đặt ưu tiên hàng đầu cho việc đảm bảo công bằng giữa các quốc gia và bảo vệ tính nhất quán tổng thể của sáng kiến EITI.

4.5 KIẾN NGHỊ VÀ GIẢI QUYẾT TRANH CHẤP

Thông qua Hội đồng các bên liên quan, một quốc gia thực hiện EITI có thể kiến nghị với HĐQT EITI về việc xem xét quyết định công nhận quốc gia đó trở thành quốc gia Ứng viên hay Tuân thủ EITI. HĐQT quốc tế sẽ cân nhắc các kiến nghị dựa trên cơ sở tình hình thực tế của quốc gia đó, nhưng vẫn đảm bảo tính nhất quán của sáng kiến EITI cũng như nguyên tắc công bằng giữa các quốc gia tham gia thực hiện. Quyết định từ HĐQT EITI quốc tế được xem là quyết định cuối cùng (Xem Ghi chú Chính sách số 3).

Nếu có bất kỳ bất đồng nào từ phía chính phủ, Hội đồng các bên liên quan hay từ HĐQT EITI quốc tế về báo cáo thẩm định thì bên thẩm định sẽ phải có trách nhiệm giải quyết vụ việc thông qua cách làm việc trực tiếp với từng bên liên quan. Nếu những bất đồng có thể giải quyết thì bên thẩm định sẽ trực tiếp chỉnh sửa cho phù hợp trong báo cáo thẩm định. Trong trường hợp ngược lại, nếu những bất đồng không thể giải quyết thì bên thẩm định cũng cần chỉ rõ trong báo cáo cuối cùng.

Các bất đồng nghiêm trọng liên quan tới quá trình thẩm định cần được trình HĐQT EITI và Chủ tịch EITI để giải quyết. Cơ quan này sẽ đưa ra quyết định loại bỏ các kiến nghị nếu cho rằng điều đó không thực sự quan trọng, không đầy đủ lý lẽ hoặc không thể lý giải được.

4.6 ĐIỀU KHOẢN THAM CHIẾU (TOR) MẪU CHO BÊN THẨM ĐỊNH

Thẩm định thực hiện Sáng kiến Minh bạch trong ngành công nghiệp khai thác ở [tên quốc gia thực hiện]

Điều khoản tham chiếu cho bên thẩm định

Thông qua bởi [Hội đồng các bên liên quan] vào [ngày]

Nội dung [trong các ngoặc vuông] cung cấp hướng dẫn để hoàn tất Điều khoản tham chiếu.

Nội dung này không xuất hiện trong báo cáo chính thức.

1. Giới thiệu

[Nội dung này dành cho các quốc gia đang thực hiện EITI – Phần này cung cấp các thông tin chung và tổng quan của quá trình thực hiện EITI của quốc gia, bao gồm chi tiết các mốc quan trọng trong quá trình thực hiện: (a) Thành lập Hội đồng các bên liên quan; b) Xây dựng mẫu báo cáo; c) Quyết định bổ nhiệm cán bộ chỉ đạo thực hiện EITI, bên đối chiếu số liệu độc lập hoặc kiểm toán; d) Thông tin về sự tham gia các công ty khai thác; e) Tình trạng báo cáo EITI. Phần nội dung này cũng cần có tóm tắt những sự kiện và tiến triển liên quan tới quá trình Thẩm định. Danh sách các thành viên hiện tại và trước kia của Hội đồng các bên liên quan được liệt kê ở Phụ lục 1. Danh sách các công ty khai thác đang hoạt động sẽ được liệt kê ở phụ lục 2. Bản cập nhật mới nhất của Kế hoạch làm việc EITI được bổ sung ở phụ lục 3.]

2. Quy trình đấu thầu lựa chọn bên thẩm định

[Nội dung này dành cho các quốc gia đang thực hiện EITI – Phần này cung cấp thông tin tổng quan về các thủ tục trong quy trình đấu thầu và ký kết hợp đồng với bên thẩm định, bao gồm: a) thông tin về quyền lợi được đề cập đến trong hợp đồng; b) vai trò của Hội đồng các bên liên quan trong quy trình đấu thầu; c) các tiêu chí lựa chọn và đánh giá hồ sơ; d) thời hạn nộp hồ sơ; và e) Địa chỉ liên hệ khi có những câu hỏi liên quan tới điều khoản tham chiếu.]

3. Các mục tiêu thẩm định

Thẩm định là một đặc tính quan trọng của quá trình EITI với hai chức năng quan trọng. Một là, thẩm định thúc đẩy đối thoại và học hỏi ở cấp quốc gia. Hoạt động thẩm định nhằm cung cấp cho tất cả các bên liên quan một đánh giá khách quan về việc thực hiện EITI của quốc gia đó theo đúng các tiêu chuẩn của EITI. Báo cáo thẩm định cũng đồng thời chỉ ra được các bài học kinh nghiệm, những lo ngại cũng như các khuyến nghị cho việc thực hiện EITI trong tương lai. Hai là, hoạt động thẩm định cũng sẽ đảm bảo thực hiện thống nhất các tiêu chuẩn EITI trên phạm vi toàn cầu. Có hai nhóm quốc gia thực hiện EITI là quốc gia Ứng viên và quốc gia Tuân thủ.

- Các quốc gia đáp ứng 5 yêu cầu đầu tiên trong giai đoạn đăng ký tham gia có thể đề xuất với HĐQT EITI quốc tế để được thừa nhận là quốc gia Ứng viên EITI. Trạng thái Ứng viên chỉ được duy trì trong một khoảng thời gian nhất định trước khi quốc gia đó chuyển sang trạng thái quốc gia Tuân thủ. Các quốc gia ứng viên có 18 tháng để công bố báo cáo EITI đầu tiên và 2,5 năm để trình báo cáo Thẩm định cuối cùng cho HĐQT EITI kể từ khi chính thức được thừa nhận là quốc gia Ứng viên. Trong một số trường hợp, trạng thái Ứng viên có thể được gia hạn thêm 12 tháng (xem Ghi chú Chính sách số 3). Nếu tại thời điểm cuối cùng của giai đoạn này mà chưa đạt trạng thái Tuân thủ thì quốc gia đó sẽ bị loại khỏi danh sách quốc gia tham gia EITI.
- Sau quá trình thẩm định, nếu một quốc gia được công nhận đã thực hiện đầy đủ EITI (tức là đã thỏa mãn được tất cả các yêu cầu EITI), HĐQT EITI quốc tế sẽ đề cử quốc gia đó trở thành quốc gia tuân thủ EITI. Sau khi đạt trạng thái Tuân thủ, quốc gia đó sẽ phải thực hiện lại đợt thẩm định mới trong vòng 5 năm sau đó.

Nếu một quốc gia không hoàn tất được các hoạt động thẩm định đúng kỳ hạn cuối cùng thì quốc gia đó có thể bị loại khỏi danh sách quốc gia thực hiện EITI. Những điều khoản đánh giá tình trạng thực hiện EITI của một quốc gia tại các thời điểm cụ thể đã được đề cập chi tiết trong bản Ghi chú Chính sách số 3.

4. Phạm vi và phương pháp thẩm định

Nhiệm vụ của bên thẩm định là hoàn thành báo cáo thẩm định phù hợp với yêu cầu và phương pháp tiêu chuẩn đã được quy định trong Bộ Quy tắc EITI⁴ tại mục 4.3. Các bước chính của quá trình thẩm định được đề cập đến trong Hộp 1 dưới đây.

² Bản tiếng Anh có tại: <http://www.eiti.org/document/validationguide>

4.6 ĐIỀU KHOẢN THAM CHIẾU (TOR) MẪU CHO BÊN THẨM ĐỊNH

HỘP 1 – CÁC BƯỚC CHÍNH TRONG QUÁ TRÌNH THẨM ĐỊNH THỰC HIỆN EITI

- Hội đồng các bên liên quan cần thống nhất quyết định tiến hành thẩm định:** Hội đồng các bên liên quan cần thông qua quyết định về thời điểm tiến hành thẩm định, cách thức tiến hành và thực hiện vai trò giám sát trong suốt quá trình thẩm định.
- Lựa chọn bên thẩm định:** Ghi chú Chính sách số 2 hướng dẫn các bước và phương thức tiến hành đấu thầu lựa chọn bên thẩm định. Quốc gia thực hiện thẩm định sẽ chịu trách nhiệm chi trả cho hoạt động này (Ghi chú Chính sách số 4).
- Tiến hành Thẩm định:** Bên thẩm định sẽ đánh giá mức độ tôn trọng triệt để các nguyên tắc và tiêu chí EITI của một quốc gia thông qua việc đánh giá sự tuân thủ của quốc gia đó với 20 yêu cầu khác nhau (được chỉ rõ trong mục 4.4 dưới đây). Thẩm định là một quá trình tham vấn, do đó, bên thẩm định cần thảo luận, trao đổi với Hội đồng các bên liên quan, với bên thực hiện đối chiếu số liệu khi xây dựng báo cáo EITI và các bên quan trọng khác (bao gồm các công ty khai thác, các tổ chức xã hội dân sự không thuộc Hội đồng các bên liên quan). Bên thẩm định cũng nên tham khảo một số tài liệu sẵn có, bao gồm:
 - Kế hoạch làm việc EITI và các kế hoạch khác như kinh phí và truyền thông;
 - Điều khoản tham chiếu (TOR) của Hội đồng các bên liên quan và biên bản các cuộc họp;
 - Báo cáo EITI và các thông tin bổ sung như báo cáo tóm tắt và các ấn phẩm truyền thông;
 - Mẫu báo cáo của các công ty khai thác (xem phụ lục 4).
- Dự thảo báo cáo:** Bên thẩm định cần xây dựng bản dự thảo báo cáo thẩm định, bao gồm các nội dung:
 - Phần giới thiệu với các nội dung:
 - Các đặc điểm chính của ngành công nghiệp khai thác của quốc gia;
 - Tổng quan tiến trình thực hiện EITI theo kế hoạch làm việc;
 - Tóm tắt về sự tham gia của các tổ chức xã hội dân sự;
 - Tóm tắt về sự tham gia của các công ty khai thác;
 - Đánh giá chi tiết và toàn diện của bên thẩm định về sự tuân thủ của quốc gia với từng yêu cầu EITI, có xem xét đến quan điểm của các bên liên quan. Bản đánh giá này nên bao gồm một bảng tổng hợp các phát hiện chính của bên thẩm định.
 - Đánh giá tổng quan về việc thực hiện EITI và phân xét của bên thẩm định về việc quốc gia có thỏa mãn tất cả các yêu cầu EITI hay không;
 - Phần báo cáo tường trình với các nội dung:
 - Tác động của EITI đến quốc gia thực thi;
 - Tính bền vững của tiến trình thực thi EITI;
 - Bất kỳ cải thiện hoặc hoạt động của Hội đồng các bên liên quan vượt ra khỏi các yêu cầu của EITI. Ví dụ các nỗ lực nhằm mở rộng phạm vi báo cáo EITI về thượng nguồn hay hạ nguồn ngành công nghiệp khai thác hoặc mở rộng sang các ngành khác;
 - Các kết luận, bài học kinh nghiệm và khuyến nghị cho việc tăng cường tiến trình thực thi EITI;
 - Các mẫu đối chiếu của các công ty khai thác.
- Ủy ban Thẩm định thuộc HĐQT EITI sẽ đánh giá dự thảo báo cáo thẩm định** và góp ý chi tiết.
- Bên thẩm định hoàn thiện báo cáo thẩm định chính thức:** Báo cáo cuối cùng này cần được Hội đồng các bên liên quan và chính phủ chính thức thông qua.
- HĐQT EITI sẽ phân tích kỹ báo cáo thẩm định và đưa ra quyết định về trạng thái thực hiện EITI của quốc gia** phù hợp với nội dung của Ghi chú Chính sách số 3.

4.6 ĐIỀU KHOẢN THAM CHIẾU (TOR) MẪU CHO BÊN THẨM ĐỊNH

Dựa vào việc phân tích các tài liệu này và các ý kiến từ các bên liên quan, bên thẩm định sẽ đánh giá mức độ tuân thủ của một quốc gia theo đúng 20 yêu cầu của EITI. **Mỗi yêu cầu (ngoại trừ yêu cầu số 19 và 20) cần được đánh giá theo tiêu chí “đạt” hay “không đạt”.** Nếu một quốc gia thực hiện yêu cầu nhưng vẫn chưa hoàn toàn đạt tiêu chuẩn yêu cầu đó thì bên thẩm định có thể ghi chú về tiến độ này và đưa ra các khuyến nghị cần thiết để đạt được trạng thái tuân thủ.

Tuy nhiên, một số yêu cầu bản thân chúng lại mang tính khách quan, một số lại khá phức tạp hoặc liên kết với nhau. Do đó, việc kết luận hoàn toàn tùy thuộc vào phán đoán chủ quan của bên thẩm định. Hướng dẫn thêm cho một số yêu cầu có thể được xem trong phần 5. **Đối với mỗi yêu cầu, nguyên tắc căn bản để đánh giá của bên thẩm định nên được chỉ ra rõ ràng và bên thẩm định cũng nên trích dẫn các bằng chứng trong tài liệu hoặc theo quan điểm của các bên liên quan.**

5. Hướng dẫn chi tiết cho bên thẩm định khi đánh giá sự tuân thủ các yêu cầu của EITI

Các phần tiếp theo sẽ đưa ra các hướng dẫn theo tình huống cho bên thẩm định khi thực hiện đánh giá nhiều khía cạnh và/hoặc bao gồm cả các phán xét mang tính chủ quan về mức độ tuân thủ các yêu cầu EITI. Với một số yêu cầu, bên thẩm định có thể đánh giá sự tuân thủ các yêu cầu dựa trên bằng chứng cụ thể. Với một số trường hợp khác, có nhiều cách tiếp cận khác nhau mà một quốc gia có thể thực hiện nhằm đạt được sự tuân thủ. Do vậy, với các yêu cầu này, đánh giá dựa trên bằng chứng chỉ mang tính chất minh họa, không nhất thiết phải tuân theo đúng từng bằng chứng ví dụ để đánh giá yêu cầu đạt hay không đạt.

Yêu cầu EITI số 2

Để đánh giá sự tuân thủ yêu cầu này, bên thẩm định phải trích dẫn bằng chứng từ các nguồn chính thống của chính phủ cũng như các cam kết chính thức khi làm việc với các tổ chức xã hội dân sự và các công ty khai thác trong quá trình thực hiện EITI.

Yêu cầu này có thể liên quan đến một số bằng chứng sau đây:

- Các công ty khai thác và các tổ chức xã hội dân sự được tham gia đầy đủ trong hoạt động thiết kế, khảo sát và đánh giá tiến trình EITI, cũng như có đóng góp tham gia vào các thảo luận công khai liên quan.
- Loại bỏ được các hạn chế/trở ngại đối với sự tham gia của xã hội dân sự và các công ty khai thác trong quá trình thực hiện EITI.
- Có khuôn khổ luật pháp, quy định và các thủ tục hành chính cũng như các hành động thực tế cho phép sự tham gia của xã hội dân sự và các công ty khai thác trong quá trình thực hiện EITI.
- Các đại diện của các công ty khai thác và xã hội dân sự có thể dễ dàng bày tỏ quan điểm của cơ quan mình về các vấn đề minh bạch và quản trị tài nguyên.
- Đại diện các công ty khai thác và xã hội dân sự, nằm trong Hội đồng các bên liên quan hoặc không – có tham gia đầy đủ trong quá trình thực hiện EITI đều có thể trao đổi thông tin và hợp tác với nhau và với các thành phần liên quan.

4.6 ĐIỀU KHOẢN THAM CHIẾU (TOR) MẪU CHO BÊN THẨM ĐỊNH

Yêu cầu EITI số 4

Để đánh giá sự tuân thủ của yêu cầu này, bên thẩm định phải trích dẫn bằng chứng là Hội đồng các bên liên quan đã được thành lập, bao gồm các bên phù hợp, có bản điều khoản phân công nhiệm vụ đáp ứng mục tiêu. Bằng chứng bao gồm:

- Kết quả đánh giá các bên liên quan nếu đã thực hiện.
- Thông tin thành viên Hội đồng các bên liên quan, bao gồm:
 - Thủ tục mời tham gia Hội đồng có cởi mở và minh bạch hay không?
 - Các bên có đại diện đầy đủ không? (Lưu ý: Không có yêu cầu nào bắt buộc số đại diện cho các bên bằng nhau)
 - Các bên có cảm thấy họ được đại diện một cách đầy đủ?
 - Các bên có cảm thấy họ có thể hoạt động như một phần của Hội đồng, bao gồm trao đổi với các nhóm thành viên và các bên liên quan khác – mà không bị tác động hoặc ép buộc?
 - Các thành viên nhóm xã hội dân sự trong Hội đồng có hoạt động độc lập về mặt chính sách với nhóm chính phủ và/hoặc nhóm doanh nghiệp?
 - Khi có sự thay đổi thành viên của Hội đồng, có dấu hiệu ép buộc hoặc ý đồ đưa vào các thành viên không có mong muốn tạo thay đổi?
 - Các thành viên Hội đồng có đủ năng lực để thực hiện các nhiệm vụ được phân công?
- Đánh giá liệu bản TOR có tạo điều kiện để Hội đồng có tiếng nói trong quá trình thực thi EITI? Nội dung của TOR ít nhất phải bao gồm:
 - tán thành kế hoạch hành động EITI, có thay đổi khi cần thiết;
 - lựa chọn kiểm toán viên để thực hiện kiểm toán khi số liệu gửi đối chiếu từ các công ty hoặc chính phủ chưa theo đúng chuẩn mực kiểm toán quốc tế;
 - lựa chọn tổ chức thực hiện công tác đối chiếu; và
 - giám sát các hoạt động cần thiết khác để đảm bảo việc tuân thủ.
- Đánh giá liệu phía chính phủ có được đại diện đầy đủ và tham gia vào các công việc của Hội đồng hay không.

Yêu cầu EITI số 5

Bằng chứng: Để đánh giá mức độ đáp ứng yêu cầu này, bên thẩm định phải trích dẫn bằng chứng về việc kế hoạch hành động EITI đã được các bên liên quan chính đồng thuận. Kế hoạch này bao gồm:

- Mục tiêu có thể đo lường được.
- Thời gian biểu thực thi.
- Đánh giá hạn chế tiềm tàng về năng lực.
- Hành động cụ thể đảm bảo tính chất đa bên của EITI, đặc biệt là sự tham gia của xã hội dân sự.
- Thời gian biểu thực hiện thẩm định, bao gồm phương thức chính phủ chi trả cho chi phí thẩm định.

Bên thẩm định phải đánh giá tiến độ thực hiện bản kế hoạch làm việc, căn cứ vào các hoạt động và khung thời gian đã được thông qua từ trước, bao gồm cả nội dung đánh giá trở ngại/khó khăn về năng lực mà quốc gia đó đã thực hiện. Trong trường hợp kế hoạch bị chậm so với khung thời gian đưa ra, bên thẩm định sẽ đưa ra ý kiến đánh giá về lý do chậm trễ có thỏa đáng hay không trên cơ sở các bằng chứng được cung cấp từ các bên liên quan.

4.6 ĐIỀU KHOẢN THAM CHIẾU (TOR) MẪU CHO BÊN THẨM ĐỊNH

Yêu cầu EITI số 6

Để đánh giá sự tuân thủ của yêu cầu này, bên thẩm định phải tìm được những bằng chứng cho thấy chính phủ (và Hội đồng các bên liên quan khi cần thiết) luôn cố gắng khuyến khích sự tham gia của các tổ chức xã hội dân sự trong quá trình thực hiện EITI. Các bằng chứng có thể bao gồm:

- Hội đồng các bên liên quan có các cách tiếp cận hiệu quả nhằm mở rộng sự tham gia của nhóm các tổ chức xã hội dân sự, bao gồm thông qua truyền thông (báo chí, trang web, thư tín) tới các nhóm và/hoặc mạng lưới các tổ chức xã hội dân sự về việc chính phủ cam kết thực hiện EITI, nhấn mạnh vai trò trung tâm của các công ty khai thác và xã hội dân sự, cũng như công bố rộng rãi tới công chúng các kết quả thu được từ quá trình thực hiện EITI (ví dụ, báo cáo EITI quốc gia);
- Đại diện xã hội dân sự trong Hội đồng các bên liên quan cần thấy rằng họ được thông báo trước một cách đầy đủ các thông tin về cuộc họp, có đủ thời gian để tiếp cận và chuẩn bị tài liệu trước các cuộc tranh luận hoặc cuộc họp ra quyết định. Những đại diện này đồng thời cũng cần có đủ thời gian chuẩn bị để tham gia đầy đủ và tích cực trong suốt thời gian thảo luận và ra quyết định (ví dụ: khi thông báo về cuộc họp được gửi đi, xã hội dân sự có đại diện tham gia hay không? Các biên bản họp có ghi nhận ý kiến đóng góp của họ hay không? v.v.);
- Các hoạt động nhằm giải quyết những hạn chế về năng lực liên quan tới sự tham gia của xã hội dân sự trong tiến trình EITI, dù cho hoạt động này được chính phủ, xã hội dân sự hay công ty khai thác thực hiện. Các hoạt động này có tính đến cả cơ hội tiếp cận nhằm tăng cường năng lực hay nguồn lực;
- Chính phủ đã có những hành động hiệu quả nhằm gỡ bỏ những trở ngại làm ảnh hưởng đến sự tham gia của xã hội dân sự;
- Các nhóm xã hội dân sự tham gia vào tiến trình EITI với tư cách là thành viên của Hội đồng các bên liên quan cần hoạt động tích cực và độc lập về mặt chính sách với cơ quan chính phủ và/hoặc các công ty khai thác;
- Các nhóm xã hội dân sự tham gia vào EITI có thể dễ dàng đưa ra các ý kiến của mình về EITI mà không vướng phải bất kỳ hạn chế hay cường ép nào;
- Các nhóm xã hội dân sự tham gia vào EITI có thể dễ dàng thúc đẩy những cuộc đối thoại rộng rãi về EITI và thu hút được sự tham gia, đóng góp từ các tổ chức xã hội dân sự khác không thuộc Hội đồng các bên liên quan;
- Có trường hợp các chính sách, thực tiễn hay hành động vi phạm những quyền cơ bản của xã hội dân sự tham gia vào EITI hay không? Trường hợp này có tính đến cả việc hạn chế số lượng thành viên tham gia Hội đồng các bên liên quan hay mức độ tôn trọng sự tham gia của xã hội dân sự trong tiến trình EITI.

Bên thẩm định phải chỉ ra các dẫn chứng bằng tài liệu trong các trường hợp mà sự tham gia tự do, đầy đủ, tích cực, độc lập và hiệu quả của các tổ chức xã hội dân sự hoặc các công ty khai thác bị ngăn cấm hoặc hạn chế; hoàn cảnh của các trường hợp này cũng như các giải pháp được thực hiện để giải quyết vấn đề.

4.6 ĐIỀU KHOẢN THAM CHIẾU (TOR) MẪU CHO BÊN THẨM ĐỊNH

Yêu cầu EITI số 7

Để đánh giá sự tuân thủ của yêu cầu này, bên thẩm định cần xác định được bằng chứng cho thấy chính phủ và Hội đồng các bên liên quan có những động thái thúc đẩy sự tham gia của các công ty (dầu khí và khoáng sản) trong quá trình thực hiện EITI. Bên thẩm định cần chỉ ra một số bằng chứng như sau:

- Hội đồng các bên liên quan có thông tin đến các công ty dầu khí và khoáng sản thông qua các kênh truyền thông (báo chí, trang web hoặc thư tín) về cam kết của chính phủ trong việc thực hiện EITI cũng như vai trò trung tâm của các công ty khai thác trong quá trình đó.
- Chính phủ, xã hội dân sự hay chính các công ty có những hoạt động nhằm giải quyết những hạn chế có thể làm ảnh hưởng đến sự tham gia của các công ty trong tiến trình EITI.

Yêu cầu EITI số 8

Để đánh giá sự tuân thủ của yêu cầu này, bên thẩm định cần chỉ ra được bằng chứng cho thấy chính phủ đã cố gắng giải quyết những trở ngại để thỏa mãn các yêu cầu EITI. Điều này có thể bao gồm các đánh giá đầy đủ các trở ngại hoặc hành động kịp thời để giải quyết các trở ngại khi chúng phát sinh. Nếu không có biện pháp nào để giải quyết những trở ngại này, các quốc gia sẽ thiết kế một khuôn khổ pháp lý hoặc quy định khác có thể phần nào tác động đến các trở ngại nhưng vẫn đảm bảo linh động khi áp dụng. Điều này có thể bao gồm một số bằng chứng sau đây:

- Tiến hành rà soát lại khung pháp lý;
- Tiến hành rà soát lại khuôn khổ các quy định;
- Thực hiện đánh giá về những trở ngại trong khuôn khổ pháp lý và các quy định có thể ảnh hưởng đến quá trình thực hiện EITI;
- Đề xuất hay thực hiện các thay đổi pháp lý liên quan đến tính minh bạch;
- Ban hành các quy định nhằm loại bỏ những trở ngại từ những điều khoản bí mật trong hợp đồng giữa chính phủ và các công ty nhằm cho phép việc công bố các nguồn thu;
- Đàm phán trực tiếp với các công ty và các cơ quan chính phủ liên quan để thống nhất công bố các dữ liệu;
- Tiến tới đồng thuận trong các biên bản ghi nhớ về các tiêu chuẩn minh bạch và các mong đợi giữa chính phủ và các công ty khai thác.

Yêu cầu EITI số 9

Bên thẩm định nên đưa ra đánh giá chi tiết theo các chỉ số, giải quyết lần lượt từng khoản trong yêu cầu số 9 từ điểm (a) đến điểm (h). Bên thẩm định cần ghi lại quan điểm đồng thuận của Hội đồng các bên liên quan theo các vấn đề và theo quan điểm của các thành viên. Để đánh giá sự tuân thủ yêu cầu này, bên thẩm định cần đưa ra bằng chứng chỉ rõ Hội đồng các bên liên quan đã được tham vấn trong quá trình xây dựng các biểu mẫu, cũng như có các hoạt động tham vấn rộng rãi, và từ đó Hội đồng các bên liên quan mới đi đến quyết định biểu mẫu chính thức. Bằng chứng có thể bao gồm:

- Dự thảo các biểu mẫu đã được gửi tới Hội đồng các bên liên quan;
- Các biên bản thảo luận của Hội đồng các bên liên quan về vấn đề biểu mẫu;
- Các thông tin đã công bố rộng rãi về việc thiết kế biểu mẫu;

4.6 ĐIỀU KHOẢN THAM CHIẾU (TOR) MẪU CHO BÊN THẨM ĐỊNH

- Bản chỉnh sửa để đảm bảo các bên tham gia đều có thể hiểu được các vấn đề liên quan;
- Công bố của Hội đồng các bên liên quan về việc thông qua các biểu mẫu, bao gồm tất cả các nguồn lợi nhuận sẽ được báo cáo.

Yêu cầu EITI số 10

Để đánh giá sự tuân thủ yêu cầu này, bên thẩm định cần đưa ra các bằng chứng cho thấy sự nhất trí của Hội đồng các bên liên quan về bên độc lập được lựa chọn để đối chiếu số liệu. Bằng chứng có thể bao gồm:

- Điều khoản tham chiếu (TORs) được thông qua bởi Hội đồng các bên liên quan;
- Trao đổi công khai với HĐQT và Ban thư ký EITI quốc tế về việc xác định ứng cử viên tiềm năng;
- Hợp đồng giữa Hội đồng các bên liên quan và tổ chức được lựa chọn chính thức.

Yêu cầu EITI số 11

Để đánh giá sự tuân thủ yêu cầu này, bên thẩm định cần đưa ra bằng chứng chứng minh rằng: (1) Tất cả các công ty khai thác chi trả cho chính phủ đều tham gia trong quá trình báo cáo, (2) Tất cả các ban, ngành chính phủ nhận chi trả của các công ty cũng tham gia vào quá trình báo cáo EITI. Bằng chứng có thể bao gồm:

- Xây dựng/ sửa đổi luật pháp trong việc bắt buộc các công ty báo cáo theo tiêu chí EITI và các mẫu báo cáo đã thống nhất;
- Xây dựng/ sửa đổi các quy định liên quan trong việc bắt buộc các công ty báo cáo theo tiêu chí EITI và các mẫu báo cáo đã thống nhất;
- Thương lượng về các thỏa thuận (như các biên bản ghi nhớ và thỏa thuận loại bỏ các điều khoản bí mật trong các hợp đồng chia sẻ sản phẩm) với tất cả các công ty nhằm đảm bảo rằng việc báo cáo phải dựa theo các tiêu chí EITI và các mẫu báo cáo thống nhất;
- Trong trường hợp các công ty không tham gia, chính phủ sẽ phải có những hành động nhằm đảm bảo những công ty này phải báo cáo đúng thời hạn để ra.

Yêu cầu EITI số 12

Để đánh giá sự tuân thủ yêu cầu này, bên thẩm định phải đưa ra được bằng chứng cho thấy chính phủ đã tiến hành các biện pháp đảm bảo các dữ liệu từ các công ty khai thác đã được kiểm toán theo đúng chuẩn mực quốc tế. Bằng chứng có thể bao gồm:

- Chính phủ thông qua các chế tài yêu cầu các số liệu phải được kiểm toán theo các chuẩn mực quốc tế;
- Chính phủ sửa đổi các chuẩn mực kiểm toán hiện có nhằm đảm bảo rằng các chuẩn mực này phù hợp với các chuẩn mực quốc tế và yêu cầu các công ty phải thực hiện theo;
- Chính phủ thỏa thuận với tất cả các công ty qua một bản ghi nhớ, trong đó, các công ty sẽ đồng ý đảm bảo các số liệu cung cấp sẽ được kiểm toán theo đúng các chuẩn mực kiểm toán quốc tế;

4.6 ĐIỀU KHOẢN THAM CHIẾU (TOR) MẪU CHO BÊN THẨM ĐỊNH

- Các công ty cam kết cung cấp các số liệu đã được kiểm toán theo các chuẩn mực quốc tế một cách tự nguyện;
- Khi các số liệu cung cấp cho việc đối chiếu không theo đúng các chuẩn mực kiểm toán quốc tế thì chính phủ phải thỏa thuận với công ty, kể các công ty quốc doanh, về một bản kế hoạch cùng với một thời hạn nhất định nhằm đạt được các chuẩn mực kiểm toán quốc tế.
- Khi các số liệu cung cấp cho việc đối chiếu không được kiểm toán theo các chuẩn mực quốc tế thì Hội đồng các bên liên quan phải bằng lòng với một phương thức thống nhất trong việc giải quyết vấn đề này.

Yêu cầu EITI số 13

Để đánh giá sự tuân thủ của yêu cầu này, bên thẩm định phải đưa ra bằng chứng cho thấy chính phủ đã thực hiện các biện pháp đảm bảo dữ liệu từ các cơ quan chính phủ đã được kiểm toán theo đúng chuẩn mực quốc tế. Bằng chứng có thể bao gồm:

- Chính phủ thông qua chế tài yêu cầu các số liệu phải được kiểm toán theo các chuẩn mực quốc tế;
- Chính phủ sửa đổi các chuẩn mực kiểm toán hiện hành nhằm đảm bảo rằng các chuẩn mực này đáp ứng theo chuẩn mực quốc tế;
- Khi các số liệu cung cấp cho việc đối chiếu không được kiểm toán theo các chuẩn mực quốc tế thì Hội đồng các bên liên quan phải bằng lòng với một phương thức thống nhất trong việc giải quyết vấn đề này.

Yêu cầu EITI số 16

Để đánh giá sự tuân thủ yêu cầu này, bên thẩm định cần đưa ra bằng chứng cho thấy sự hài lòng của Hội đồng các bên liên quan về hoạt động của tổ chức độc lập thực hiện đối chiếu số liệu giữa chính phủ và các công ty khai thác. Bằng chứng có thể bao gồm:

- Văn bản phê duyệt chính thức của Hội đồng các bên liên quan về báo cáo EITI;
- Những bằng chứng khác, bao gồm các biên bản cuộc họp Hội đồng và các văn bản góp ý của các thành viên, chứng minh rằng Hội đồng các bên liên quan nhất trí tổ chức trung gian đã thực hiện công việc đầy đủ và phù hợp với các điều khoản tham chiếu.

Yêu cầu EITI số 17

Bên thẩm định cần tài liệu hóa các khuyến nghị của bên trung gian đối chiếu số liệu về các giải pháp khắc phục hạn chế và đánh giá phản hồi từ phía chính phủ và Hội đồng các bên liên quan đối với các khuyến nghị này.

Yêu cầu EITI số 18

Để đánh giá sự tuân thủ yêu cầu này, bên thẩm định phải đưa ra được các bằng chứng cho thấy chính phủ đã công bố báo cáo EITI dưới nhiều hình thức khác nhau, phù hợp với các tiêu chí của EITI. Bằng chứng có thể bao gồm:

- Xuất bản bản in báo cáo và gửi đến cho các bên liên quan chính, bao gồm xã hội dân sự, các công ty khai thác, giới truyền thông và những thành phần khác;

4.6 ĐIỀU KHOẢN THAM CHIẾU (TOR) MẪU CHO BÊN THẨM ĐỊNH

- Đăng tải báo cáo trên internet và gửi địa chỉ link báo cáo đến các bên liên quan;
- Đảm bảo rằng báo cáo mang tính toàn diện và đáp ứng các khuyến nghị từ các báo cáo EITI và báo cáo thẩm định trước đây;
- Đảm bảo báo cáo dễ hiểu, sử dụng văn phong mạch lạc và ngôn ngữ phù hợp;
- Đảm bảo các hoạt động phổ biến báo cáo - do chính phủ, xã hội dân sự hay các công ty tiến hành – được thực hiện để phổ biến rộng rãi báo cáo EITI.

Để đạt được trạng thái tuân thủ EITI, chính phủ và Hội đồng các bên liên quan cũng cần phải đảm bảo báo cáo EITI và các kết quả được công bố sẽ đóng góp tích cực cho các cuộc thảo luận công khai giữa các bên. Điều này thể hiện qua:

- Cung cấp thông tin cho các quan chức chính phủ và đại biểu quốc hội;
- Công bố thông tin ở cấp cộng đồng;
- Có sự tham gia của các nhà khoa học và giới truyền thông;
- Có các hoạt động truyền thông để giới thiệu và giải thích các kết quả của tiến trình EITI để thu hút sự quan tâm cũng như tham gia của các bên liên quan.

Yêu cầu EITI số 19

Bên thẩm định không nhất thiết phải đánh giá yêu cầu này theo tiêu chí “đạt” hay “không đạt”. Bên thẩm định cần đưa ra các đánh giá trong báo cáo thẩm định dựa trên các bản tự đánh giá do các công ty khai thác thực hiện (xem biểu mẫu đánh giá ở phụ lục 4). Nếu các công ty khai thác không hoàn thành biểu mẫu này, bên thẩm định cũng phải nêu trong báo cáo thẩm định cuối cùng. Tương tự như các biểu mẫu tổng kết hoạt động của các công ty trong báo cáo EITI, các biểu mẫu đánh giá này cũng sẽ được công bố và có bảng so sánh đối chiếu với phần trả lời tương ứng của các công ty trong báo cáo EITI.

Yêu cầu EITI số 20

Bên thẩm định không cần thiết phải đánh giá yêu cầu này theo tiêu chí “đạt” hay “không đạt”. Bên thẩm định phải đưa ra các bằng chứng cho thấy cơ chế đánh giá việc thực hiện EITI đã được thiết lập và nên ghi nhận điều này trong báo cáo Thẩm định. Theo yêu cầu số 17, bên thẩm định cũng nên lưu ý khuyến nghị về các giải pháp khắc phục những hạn chế do bên trung gian đưa ra, đồng thời cũng đánh giá tiến độ của chính phủ và Hội đồng các bên liên quan trong việc phản hồi các khuyến nghị đó.

Yêu cầu EITI số 21

Bên thẩm định chỉ cần đánh giá yêu cầu này theo tiêu chí “đạt” hay “không đạt” trong trường hợp quốc gia được thẩm định đã được xác nhận đạt trạng thái quốc gia Tuân thủ. Bên thẩm định cần ghi lại nội dung những thảo luận của Hội đồng các bên liên quan cũng như quan điểm của họ về khoản 21(d).

4.6 ĐIỀU KHOẢN THAM CHIẾU (TOR) MẪU CHO BÊN THẨM ĐỊNH

6. Các báo cáo và kế hoạch thời gian

Báo cáo thẩm định cần có các nội dung sau:

- Phần báo cáo ngắn mô tả tiến trình EITI thực tế so với kế hoạch làm việc;
- Phần báo cáo ngắn mô tả tiến trình thực tế so với các yêu cầu EITI;
- Bảng tổng kết đánh giá tuân thủ việc thực hiện các yêu cầu EITI;
- Phần báo cáo mô tả tình trạng thực hiện của các công ty khai thác;
- Phần báo cáo ngắn mô tả tác động của EITI dựa trên nội dung thảo luận của các bên liên quan;
- Phần báo cáo ngắn đánh giá về tính bền vững của quá trình thực hiện EITI dựa trên nội dung thảo luận của các bên liên quan;
- Đối chiếu biểu mẫu các công ty; và
- Đánh giá tổng quan về tình hình thực hiện EITI: Quốc gia này ở trạng thái quốc gia Ứng viên hay quốc gia Tuân thủ EITI? Hay không có một bước tiến nào có ý nghĩa?

Báo cáo thẩm định cần chỉ ra các bài học kinh nghiệm, những vấn đề cần được quan tâm và cả những khuyến nghị cho việc thực hiện EITI trong tương lai. Bên thẩm định cũng có thể nhận xét thêm về những cơ hội để có thể cải thiện và sửa đổi liên quan đến các quy tắc và thủ tục thẩm định EITI.

HĐQT EITI Quốc tế - thông qua Ủy ban Thẩm định – sẽ xem xét dự thảo báo cáo để đảm bảo nội dung toàn diện và cung cấp được các thông tin cơ sở đầy đủ cho việc đánh giá mức độ tuân thủ của một quốc gia đối với các yêu cầu EITI. Các góp ý của Ủy ban Thẩm định cho dự thảo báo cáo cần được liệt kê trong báo cáo cuối cùng.

Báo cáo Thẩm định chính thức cần phải được thông qua bởi chính phủ và Hội đồng các bên liên quan quốc gia. HĐQT EITI sẽ đánh giá lại báo cáo và đưa ra quyết định chính thức tình trạng của quốc gia đó dựa theo nội dung của Ghi chú Chính sách số 3. Báo cáo Thẩm định chính thức cũng cần được công bố rộng rãi, sử dụng ngôn ngữ bản địa.

Nếu có bất kỳ một quan điểm bất đồng nào về nội dung thẩm định, bên thẩm định phải có trách nhiệm giải quyết ngay. HĐQT EITI quốc tế chỉ tham gia giải quyết trong trường hợp có bất đồng nghiêm trọng xảy ra.

Kế hoạch để hoàn thành nhiệm vụ thẩm định được đưa ra theo dưới bảng dưới đây. Trưởng nhóm thẩm định và các chuyên gia kỹ thuật sẽ thực hiện điều tra và phỏng vấn các bên liên quan tại <địa điểm> trong <thời gian>. Dự thảo kết quả của các hợp phần hoạt động như đã nêu trên dự kiến sẽ được hoàn thiện vào <thời gian>. Dự kiến trưởng nhóm thẩm định sẽ có cuộc họp với Ủy HĐQT EITI vào <thời gian> về những góp ý cho dự thảo báo cáo thẩm định. Kết quả thẩm định phải được đệ trình vào <thời gian>. Một bản copy được gửi tới Ban Thư ký EITI quốc tế. Thời gian chờ HĐQT EITI quốc tế xem xét, sửa đổi, bổ sung báo cáo Thẩm định có thể cần trong khoảng <thời gian>.

4.6 ĐIỀU KHOẢN THAM CHIẾU (TOR) MẪU CHO BÊN THẨM ĐỊNH

Mời nộp hồ sơ tham gia	<thời gian>
Thời hạn nhận đề xuất	<thời gian>
Quyết định hợp đồng	<thời gian>
Ký kết hợp đồng	<thời gian>
Giai đoạn khởi động	<thời gian>
Thực địa	<thời gian>
Nộp dự thảo báo cáo	<thời gian>
Nhận xét dự thảo báo cáo của Hội đồng các bên liên quan	<thời gian>
Nhận xét dự thảo báo cáo của Ủy ban Thẩm định	<thời gian>
Nộp báo cáo chính thức	<thời gian>

7. Dữ liệu, dịch vụ địa phương, nguồn lực và trang thiết bị cung cấp cho bên thẩm định

[Nội dung này được thực hiện bởi nước đang thực hiện EITI - 1) Bao gồm chi tiết các tài liệu và thông tin được chuẩn bị sẵn cho bên thẩm định (bao gồm các biên bản họp của Hội đồng các bên liên quan, các báo cáo EITI, thông cáo báo chí, bài trình bày và các tư liệu truyền thông khác). 2) Cung cấp thông tin chi tiết về tiếp đón bên thẩm định của nước chủ nhà trong quá trình thực địa.

8. Vai trò của Ban thư ký EITI quốc tế

Ban thư ký EITI quốc tế, thay mặt cho HĐQT EITI quốc tế, sẽ theo dõi chặt chẽ quá trình thẩm định. Bên thẩm định sẽ phải duy trì mối liên hệ chặt chẽ với Ban thư ký EITI quốc tế trong suốt quá trình thực hiện thẩm định. Trong trường hợp cần thiết, Ban thư ký sẽ tư vấn thêm về kinh nghiệm áp dụng các phương pháp luận thẩm định. Bên thẩm định còn có nghĩa vụ báo cáo cho tới Ban thư ký EITI quốc tế về những khó khăn hoặc sự cố bất thường gặp phải trong suốt quá trình thẩm định.

4.6 ĐIỀU KHOẢN THAM CHIẾU (TOR) MẪU CHO BÊN THẨM ĐỊNH

9. Xung đột lợi ích

Để đảm bảo chất lượng và tính độc lập của quá trình thẩm định, bên thẩm định phải thông báo cho quốc gia được thẩm định và Ban thư ký EITI quốc tế về các xung đột lợi ích thực tế hoặc có khả năng xảy ra cùng các khuyến nghị để giải quyết các xung đột đó.

10. Kế hoạch chi trả

Kế hoạch chi trả được quy định như sau:

- <x%> khi nhận được bản sao hợp đồng có chữ ký của bên tư vấn;
- <x%> khi nhận được dự thảo báo cáo, được bên thuê chấp nhận; và
- <x%> khi nhận được báo cáo cuối cùng, được bên thuê chấp nhận.

Phụ lục 1 – Danh sách thành viên Hội đồng các bên liên quan

a. Danh sách thành viên Hội đồng các bên liên quan hiện tại

Tên	Tổ chức	Số điện thoại	Email	Là thành viên từ
				<thời gian>

b. Danh sách các thành viên của Hội đồng các bên liên quan trước đây

Tên	Tổ chức	Số điện thoại	Email	Là thành viên từ	
				Từ ngày	Đến ngày

4.6 ĐIỀU KHOẢN THAM CHIẾU (TOR) MẪU CHO BÊN THẨM ĐỊNH

Phụ lục 2 - Danh sách các công ty hoạt động trong ngành công nghiệp khai thác

[Mục này dành cho quốc gia thực hiện EITI – cung cấp danh sách các công ty hoạt động trong ngành công nghiệp khai thác thuộc khuôn khổ tiến trình EITI, bao gồm cả thông tin liên hệ chi tiết nếu có]

Tên	Tổ chức	Số điện thoại	Email

Phụ lục 3 – Kế hoạch hoạt động EITI

[Mục này dành cho quốc gia thực hiện EITI – Đính kèm bản cập nhật mới nhất của kế hoạch EITI]

MẪU TỰ ĐÁNH GIÁ DÀNH CHO CÔNG TY Ở CẤP QUỐC GIA

Phụ lục 4 – Bản tự đánh giá EITI dành cho công ty

TÊN CÔNG TY:

QUỐC GIA:

Đánh dấu câu trả lời với dấu

1. Công ty có công bố công khai việc tham gia hỗ trợ quá trình EITI ở quốc gia hay không?
☐ Có ☐ Không
2. Công ty có cam kết hỗ trợ và hợp tác thực hiện kế hoạch hoạt động EITI quốc gia (đã được Hội đồng các bên liên quan thông qua) hay không? Kế hoạch này bao gồm việc tuân thủ các hướng dẫn (ví dụ: luật hoặc văn bản ghi nhớ) của Chính phủ về EITI, cũng như tham gia các cuộc họp cùng các bên liên quan?
☐ Có ☐ Không
3. Tất cả các tài liệu liên quan đến chi trả đều được công khai và gửi tới bên kiểm toán độc lập để đối chiếu và đưa vào báo cáo EITI theo đúng các mẫu báo cáo EITI và đúng thời gian quy định?
☐ Có ☐ Không
4. Dữ liệu được gửi tới bên kiểm toán độc lập để đối chiếu và đưa vào báo cáo EITI có tuân theo các chuẩn mực kiểm toán quốc tế hay không?
☐ Có ☐ Không
5. Công ty có phải trả lời yêu cầu từ tổ chức độc lập để hỗ trợ cho việc đối chiếu kết quả với số liệu thu được từ chính phủ theo mẫu báo cáo EITI hay không?
☐ Có ☐ Không

Ý kiến bổ sung

Nếu có bất kỳ câu trả lời “không” nào, đề nghị giải thích rõ hơn:

Những ý kiến khác:

5 GHI CHÚ CHÍNH SÁCH EITI

Các chính sách và phương pháp luận EITI được định hướng bởi các nguyên tắc và tiêu chí EITI. Những nội dung này được trình bày chi tiết trong Tài liệu nguồn EITI và Hướng dẫn Thẩm định EITI (xem phần 3). HĐQT EITI quốc tế cũng đã ban hành một số giải thích và hướng dẫn cho các quốc gia thực hiện EITI. Những thông tin này được xuất bản dưới dạng các Ghi chú Chính sách.

Ghi chú Chính sách số 1

Giải thích tiêu chí thẩm định số 4

Ghi chú Chính sách số 2

Hướng dẫn đấu thầu lựa chọn bên thẩm định đối với các quốc gia thực hiện EITI

Ghi chú Chính sách số 3

Thời hạn thẩm định

Ghi chú Chính sách số 4

Tài chính cho quá trình thẩm định

Ghi chú Chính sách số 5

Quy định về đình chỉ tạm thời hoặc loại tên khỏi danh sách các quốc gia thực hiện EITI

Ghi chú Chính sách số 6

Tham gia của xã hội dân sự

Những câu hỏi liên quan đến các vấn đề chính sách và phương pháp luận EITI có thể được gửi trực tiếp tới Ban Thư ký EITI Quốc tế. Những câu hỏi quan trọng sẽ do HĐQT EITI quốc tế quyết định trả lời nếu cần thiết.

GHỊ CHÚ CHÍNH SÁCH EITI SỐ 1

HĐQT EITI quốc tế thông qua ngày 22 tháng 2 năm 2008

Hủy bỏ bởi quyết định của HĐQT EITI quốc tế ngày 16 tháng 2 năm 2011

Ghi chú Chính sách EITI số 1 giải thích tiêu chí thẩm định số 4 liên quan đến sự đồng thuận của các bên liên quan về Kế hoạch hoạt động EITI. Tuy nhiên, HĐQT EITI quốc tế đã thay thế các tiêu chí thẩm định này bằng các yêu cầu mới (xem chương 3). Còn nội dung liên quan đến nhu cầu tham vấn các bên liên quan trong quá trình xây dựng kế hoạch hoạt động được đề cập đến trong yêu cầu số 5. Văn bản dưới đây chỉ được sử dụng với mục đích tham khảo.

Giới thiệu

Tiêu chí Thẩm định số 4 viết:

“Có bản kế hoạch thực hiện EITI với dự toán ngân sách đầy đủ được xuất bản và công bố rộng rãi, bao gồm các mục tiêu có thể đo lường được hướng theo lộ trình thời gian thực hiện và đánh giá sự hạn chế về năng lực (chính phủ, khu vực tư nhân và xã hội dân sự).”

Dù bản thân tiêu chí này không trực tiếp đề cập đến “sự đồng thuận của các bên liên quan trong tiến trình EITI” nhưng công cụ đánh giá tiêu chí đối với tiêu chí thẩm định số 4 chỉ rõ: “Tiêu chí EITI số 6 yêu cầu bản kế hoạch hành động có sự đồng thuận của tất cả các bên liên quan và phải được công bố rộng rãi”. Hơn thế nữa, Báo cáo của Nhóm tư vấn quốc tế cũng giải thích rõ ràng rằng:

“Quốc gia Ứng viên là quốc gia đã đăng ký thực hiện EITI, đáp ứng đầy đủ cả 4 tiêu chí trong giai đoạn đăng ký theo Bảng Thẩm định, cung cấp được các tài liệu chứng minh với HĐQT và Ban thư ký EITI về những kết quả này. Các tiêu chí này đặt ra câu hỏi cho chính phủ của quốc gia đó:

- Đã hoàn thành bản kế hoạch hành động quốc gia với sự đồng thuận của tất cả các bên liên quan hay chưa.”

Công cụ đánh giá tiêu chí cũng chỉ ra rằng “bên thẩm định kỳ vọng sẽ tìm thấy được bằng chứng của sự đồng thuận giữa các bên liên quan chính về kế hoạch thực hiện EITI”.

Theo đó, để tuân thủ tiêu chí thẩm định số 4, HĐQT EITI quốc tế cần đảm bảo kế hoạch hành động đã được thảo luận và thống nhất bởi các bên liên quan. Sự đồng thuận của các bên có thể được chứng minh bằng nhiều cách, ví dụ: các biên bản họp và/hoặc bản tuyên bố ủng hộ có xác nhận và công bố bởi các bên liên quan chính.

GHỊ CHÚ CHÍNH SÁCH EITI SỐ 2

HƯỚNG DẪN ĐẦU THẦU LỰA CHỌN BÊN THẨM ĐỊNH ĐỐI VỚI CÁC QUỐC GIA THỰC HIỆN EITI

HKQT EITI quốc tế thông qua lần đầu tiên vào ngày 22 tháng 2 năm 2008; và

Bản sửa đổi được thông qua vào ngày 16 tháng 2 năm 2011.

Lời tựa

HKQT EITI quốc tế ban hành tài liệu sau đây về quy trình chọn lựa bên thẩm định dành cho các quốc gia thực hiện EITI. Hướng dẫn này được xây dựng với tầm nhìn hướng đến tăng cường chất lượng, tính nhất quán và bền vững của quá trình thẩm định. Mục tiêu quan trọng của hướng dẫn này là củng cố quyền tự chủ của các quốc gia đối với quá trình thẩm định, đồng thời cũng đảm bảo HKQT EITI quốc tế, với sự hỗ trợ từ Ban thư ký EITI, thực hiện nhiệm vụ của cơ quan giám sát các nguyên tắc, tiêu chí và phương pháp thẩm định EITI. Các quy trình thủ tục này sẽ được cập nhật khi có thêm nhiều bài học rút ra từ đợt thẩm định cấp quốc gia đầu tiên.

Tổng quan

Thẩm định là một bước không thể thiếu của quy trình EITI với hai chức năng quan trọng. Thứ nhất, hoạt động thẩm định giúp thúc đẩy đối thoại và học hỏi ở cấp độ quốc gia. Hoạt động thẩm định cung cấp cho tất cả các bên liên quan một đánh giá khách quan về việc thực hiện EITI ở cấp quốc gia theo đúng các tiêu chuẩn EITI. Thứ hai, hoạt động thẩm định này được coi như một biện pháp an toàn bảo vệ thương hiệu EITI thông qua việc đảm bảo tất cả các quốc gia thực hiện EITI đều tuân thủ các tiêu chuẩn chung toàn cầu. Năm 2006, Nhóm tư vấn quốc tế đã đề xuất:

“Quá trình thẩm định sẽ được thực hiện bởi bên thẩm định, do Hội đồng các bên liên quan lựa chọn từ danh sách các tổ chức hoặc cá nhân thích hợp đã được Ban thư ký và HKQT EITI quốc tế công nhận. Chi phí cho quá trình thẩm định sẽ do quốc gia được thẩm định chi trả.”⁵

Ghi chú Chính sách này hướng dẫn cụ thể quá trình lựa chọn và ký kết hợp đồng với bên thẩm định cho các quốc gia thực hiện EITI. Tài liệu này cũng chỉ ra những bước cơ bản trong suốt quá trình lựa chọn thẩm định và chỉ rõ vai trò cũng như trách nhiệm của các bên liên quan chính: quốc gia thực hiện EITI, bên thẩm định, HKQT EITI và Ban thư ký EITI quốc tế.

Khái quát các bước cơ bản

Quốc gia thực hiện EITI sẽ ký hợp đồng với bên thẩm định thông qua quá trình tìm kiếm và lựa chọn được giám sát bởi Hội đồng các bên liên quan và Ban thư ký EITI thay mặt cho HKQT EITI quốc tế. Các phần sau đây cung cấp các hướng dẫn bổ sung.

⁵ http://www.eiti.org/files/document/eiti_iag_report_english.pdf, trang 6.

GHỊ CHÚ CHÍNH SÁCH EITI SỐ 2

1

Khởi động quá trình thẩm định. Hướng dẫn Thẩm định EITI nêu rõ: “bước đầu tiên là việc quyết định bên thẩm định của Hội đồng các bên liên quan”. Hội đồng các bên liên quan cần chính thức thông qua quyết định để bắt đầu quá trình thẩm định. Bước này có thể bao gồm cả việc thành lập một tiểu ban giám sát quá trình lựa chọn và ký kết hợp đồng với bên thẩm định.

2

Báo cáo cho Ban Thư ký EITI quốc tế về việc khởi động quá trình thẩm định. Các quốc gia thực hiện EITI khi bắt đầu quá trình thẩm định cần báo cáo cho Ban thư ký EITI quốc tế bằng văn bản thông qua người được bổ nhiệm phụ trách quá trình thực hiện EITI. Văn bản này cần bao gồm các nội dung:

- a) Lịch trình cụ thể nhằm hoàn thành quá trình thẩm định
- b) Thủ tục đề xuất để thực hiện lựa chọn và ký kết hợp đồng với bên thẩm định, bao gồm:
 - i. Cơ quan và cá nhân chịu trách nhiệm chính trong quá trình lựa chọn;
 - ii. Thủ tục của quá trình lựa chọn hồ sơ ứng viên thẩm định, bao gồm cả các tiêu chí lựa chọn và trọng số để đánh giá;
 - iii. Cơ quan được chỉ định đại diện cho quốc gia thực hiện EITI ký kết hợp đồng;
 - iv. Vai trò của Hội đồng các bên liên quan trong quá trình lựa chọn;
- c) Các thỏa thuận về nguồn tài chính cho quá trình thẩm định;
- d) Các yêu cầu hỗ trợ kỹ thuật từ Ban thư ký EITI quốc tế.

Ban thư ký EITI quốc tế sẽ hồi âm trong vòng 10 ngày kể từ khi nhận được văn bản, trong đó sẽ nhấn mạnh vào những vấn đề liên quan đến quá trình thẩm định được đề xuất. Ban thư ký EITI quốc tế đồng thời cũng sẽ đảm bảo đáp ứng những yêu cầu hỗ trợ kỹ thuật và cung cấp các tài liệu, biểu mẫu hướng dẫn cần thiết. Ban thư ký EITI quốc tế cũng sẽ cung cấp danh sách các tổ chức/cá nhân thực hiện thẩm định thích hợp đủ điều kiện cho cơ quan và cá nhân chịu trách nhiệm chính trong quá trình lựa chọn.

3

Quốc gia thực hiện EITI xây dựng dự thảo về Điều khoản tham chiếu (TOR): TOR cho quá trình thẩm định sẽ được Hội đồng các bên liên quan của quốc gia thực hiện EITI xây dựng. Ban Thư ký EITI quốc tế sẽ cung cấp cho quốc gia thực hiện EITI bản TOR mẫu cũng như các bài học kinh nghiệm trên phạm vi toàn cầu. Phương pháp luận và các công cụ đánh giá tiêu chuẩn được quy định trong Hướng dẫn Thẩm định cũng cần được tuân thủ. Tuy nhiên, bản TOR mẫu cũng có thể được cải tiến cho phù hợp với điều kiện của từng quốc gia thực hiện EITI. Các biến thể TOR phải được Ban thư ký EITI quốc tế đánh giá trước khi áp dụng (xem phần 5). Các bên liên quan có nguyện vọng để đạt ý kiến xung quanh các điều khoản tham chiếu có thể liên hệ với Ban thư ký EITI quốc tế, nơi sẽ chuyển những vấn đề này tới HĐQT EITI quốc tế như đã cam kết (xem phần 6).

Được xây dựng dựa trên lợi ích của các bên, TOR cung cấp bản đề cương đầy đủ và rõ ràng về phạm vi thực hiện quá trình thẩm định EITI được áp dụng tại quốc gia thực hiện EITI. Nội dung của TOR cần bao gồm các thông tin cơ bản về quá trình tham gia EITI của quốc gia (bao gồm cả bước khởi động và những mốc quan trọng), chi tiết về các cơ quan, công ty và các bên liên quan tham gia, cũng như những bình luận về các sự kiện vừa diễn ra và tiến độ liên quan đến quá trình thẩm định. TOR cũng cần kèm theo kế hoạch hoạt động EITI, cập nhật tình trạng báo cáo, công bố thông tin và kiểm toán của các công ty.

TOR cần xác định rõ các mốc thời gian của quá trình thẩm định, sản phẩm đầu ra, các bước rà soát và góp ý cho dự thảo báo cáo thẩm định. TOR có thể cho phép bên thẩm định đưa ra dẫn chứng tư liệu về các bài học kinh nghiệm từ thực tế, cũng như những quan ngại của người dân và đưa ra khuyến nghị cho việc thực hiện EITI trong tương lai.

4

Bước lựa chọn và ký kết hợp đồng với bên thẩm định của các quốc gia thực hiện EITI. Các quốc gia thực hiện EITI phải lựa chọn bên thẩm định từ danh sách các tổ chức và cá nhân đã được HĐQT EITI quốc tế (qua Ban thư ký EITI quốc tế) công nhận. Sau quá trình đấu thầu cạnh tranh quốc tế, bao gồm thông qua Tạp chí chính thức của Hội đồng Châu Âu (OJEU), Cơ quan hợp tác phát triển quốc tế Vương quốc Anh (DFID), đại diện của HĐQT EITI, và một ủy ban của HĐQT EITI quốc tế (Ủy ban Thẩm định⁶), hiện có 7 công ty và đối tác được công nhận đủ điều kiện thực hiện thẩm định. Theo quyết định của HĐQT EITI quốc tế, thông qua Ban thư ký, danh sách các bên thẩm định có thể được bổ sung và sửa đổi, tùy thuộc vào nhu cầu thẩm định từ các quốc gia thực hiện EITI.

Các quốc gia thực hiện EITI sẽ quyết định cách thích hợp nhất để lựa chọn và quyết định ký kết hợp đồng với một bên thẩm định đã được công nhận. Ban thư ký EITI quốc tế đề nghị tổ chức một quá trình đấu thầu cạnh tranh công bằng cho tất cả các cơ quan thẩm định đã được công nhận. Các phương pháp quốc tế thường được sử dụng trong quá trình này bao gồm: Lựa chọn căn cứ vào chi phí và chất lượng, lựa chọn dựa vào chất lượng, lựa chọn theo ngân sách cố định, lựa chọn chi phí thấp nhất, lựa chọn dựa vào trình độ tư vấn, và lựa chọn nguồn đơn.

Tính độc lập của bên thẩm định là yếu tố tối quan trọng, do đó, quá trình tìm kiếm và lựa chọn phải bao gồm các quy định phù hợp để có thể giải quyết được những xung đột lợi ích có thể nảy sinh. Hội đồng các bên liên quan cần xác nhận quá trình lựa chọn (bao gồm cả các tiêu chí lựa chọn và trọng số để đánh giá các đề xuất). Ngoài ra, một tiểu ban của Hội đồng các bên liên quan cũng cần được thành lập để giám sát quá trình lựa chọn này.

Hợp đồng thẩm định sẽ được ký kết giữa quốc gia thực hiện EITI (thường là cơ quan đại diện cho chính phủ hoặc Hội đồng các bên liên quan) và bên thẩm định được lựa chọn.

5

HĐQT EITI quốc tế đảm bảo chất lượng cho quá trình thẩm định. HĐQT EITI quốc tế làm việc thông qua Ban thư ký EITI quốc tế, phải xem xét quá trình lựa chọn, nội dung điều khoản tham chiếu và hợp đồng cho bên thẩm định trước khi bắt đầu việc thẩm định. Trong khi tiến hành xem xét, HĐQT EITI quốc tế sẽ có trách nhiệm đánh giá:

- Chất lượng và tính minh bạch của quá trình lựa chọn;
- Sự tham gia của Hội đồng các bên liên quan;
- Việc giải quyết các xung đột lợi ích;
- Tính đầy đủ của Điều khoản tham chiếu so với mục tiêu và phương pháp luận của quá trình thẩm định đã được quy định trong tài liệu Hướng dẫn Thẩm định;
- Tính thống nhất của các đề xuất kỹ thuật và tài chính của bên thẩm định;
- Các điều khoản của hợp đồng giữa quốc gia thực hiện EITI và bên thẩm định.

⁶ Gồm có: Karina Litvack (F&C), Graham Baxter (BP – thay thế bởi Mike Wilkinson, Shell); Gavin Hayman (Global Witness), John Strongman (Ngân hàng Thế giới – thay thế bởi Anwar Ravat, Ngân hàng Thế giới); Fidele Ntissi (Chính phủ Gabon).

Các bên liên quan có nguyện vọng để đạt ý kiến về nội dung các điều khoản tham chiếu có thể liên hệ với Văn phòng Quốc tế EITI, nơi sẽ chuyển những vấn đề này tới HĐQT EITI quốc tế như đã cam kết.

Ý kiến của HĐQT EITI quốc tế, thông qua Ban thư ký, về quá trình lựa chọn và hợp đồng thẩm định sẽ được thông báo bằng văn bản, kèm theo những khuyến nghị để khắc phục những hạn chế hoặc yêu cầu sửa đổi. Một khi những vấn đề này được sửa đổi phù hợp với yêu cầu của HĐQT, Ban thư ký EITI sẽ gửi thư chấp nhận thực hiện thẩm định. Bản sao của hợp đồng đã ký cũng cần được gửi tới Ban thư ký EITI quốc tế.

6

Giám sát thẩm định EITI. Ban thư ký EITI quốc tế, đại diện cho HĐQT EITI quốc tế, sẽ giám sát toàn bộ quá trình thẩm định. Ban thư ký EITI sẽ đưa các quy định trong Hướng dẫn Thẩm định vào Văn bản ghi nhớ (MoU) với các bên thẩm định được công nhận. Biên bản ghi nhớ này còn làm rõ trách nhiệm và nghĩa vụ của bên thẩm định với HĐQT và Ban thư ký EITI quốc tế. Một số nội dung được hướng dẫn như sau:

- a) Đảm bảo duy trì liên lạc và trao đổi thông tin hiệu quả giữa Ban thư ký EITI và bên thẩm định trong suốt quá trình thẩm định;
- b) Bất kỳ khó khăn hay sự cố gặp phải trong quá trình thẩm định cũng cần được thông báo;
- c) Có các cơ chế giải quyết tranh chấp.

QUYẾT ĐỊNH CỦA HĐQT VỀ TÌNH TRẠNG CỦA QUỐC GIA THỰC HIỆN EITI

HĐQT EITI quốc tế thông qua lần đầu vào ngày 27 tháng 5 năm 2008; và

Bản sửa đổi được thông qua vào ngày 16 tháng 2 năm 2011

Giới thiệu

HĐQT EITI quốc tế đưa ra hạn định cho tất cả các quốc gia thực hiện EITI trong việc báo cáo, thẩm định và tiến trình đạt trạng thái tuân thủ. Tài liệu hướng dẫn này đưa ra các quy định liên quan đến thời hạn. Trong tất cả các quyết định có liên quan đến việc áp dụng các nguyên tắc này, HĐQT sẽ dành ưu tiên đảm bảo đối xử công bằng đối với tất cả các quốc gia thành viên EITI cũng như đảm bảo tính toàn vẹn của EITI.

Thời hạn cho các quốc gia ứng viên EITI

Các quốc gia ứng viên EITI cần công bố báo cáo EITI đầu tiên trong vòng 18 tháng kể từ khi chính thức trở thành ứng viên EITI và nộp báo cáo thẩm định chính thức (đã được Hội đồng các bên liên quan thông qua) trong vòng 2,5 năm kể từ khi chính thức trở thành ứng viên EITI. Nếu quốc gia ứng viên EITI không đáp ứng được một trong hai yêu cầu kể trên trong thời hạn cho phép thì quốc gia đó sẽ bị loại khỏi danh sách ứng viên.

Một quốc gia ứng viên EITI có thể xin gia hạn nếu không thể đáp ứng được một trong hai yêu cầu kể trên. Yêu cầu gia hạn phải được thực hiện trước hạn định và được Hội đồng các bên liên quan đồng ý. HĐQT EITI quốc tế sẽ chỉ chấp nhận gia hạn nếu Hội đồng các bên liên quan chứng minh được rằng quốc gia mình vẫn đang trong tiến trình thực hiện đúng thời hạn nhưng đã bị trì hoãn do những một số nguyên nhân đặc biệt. Hội đồng các bên liên quan cũng cần phải giải thích rõ ràng các tình huống, trường hợp đặc biệt này.

Nếu yêu cầu gia hạn được chấp thuận, một quốc gia chỉ được ở trạng thái quốc gia ứng viên EITI không quá 3 năm 6 tháng kể từ ngày được HĐQT EITI công nhận là quốc gia ứng viên EITI (sau đây gọi là “thời gian tối đa cho ứng viên”). Khoảng thời gian gia hạn sẽ được tính vào thời gian tối đa cho ứng viên. Nếu quốc gia ứng viên EITI không chuyển sang được trạng thái tuân thủ EITI trong thời gian tối đa cho ứng viên thì quốc gia đó sẽ bị loại khỏi danh sách ứng viên. Thời gian để HĐQT EITI quốc tế đánh giá báo cáo thẩm định chính thức sẽ không được tính vào thời gian tối đa cho ứng viên.

Bất kỳ sự gia hạn nào cũng không được vượt quá thời hạn tối đa cho ứng viên EITI.

Xác định tình trạng của quốc gia thực hiện EITI sau thẩm định

Sau khi báo cáo thẩm định xác nhận một quốc gia ứng viên EITI thỏa mãn tất cả các yêu cầu, HĐQT EITI quốc tế sẽ chính thức quyết định quốc gia đó trở thành quốc gia tuân thủ EITI.

Theo yêu cầu, quốc gia tuân thủ EITI sẽ phải thực hiện thẩm định định kỳ 05 năm một lần. Các quốc gia cũng có thể thực hiện quá trình thẩm định mới trong thời gian sớm hơn khi cần thiết. Yêu cầu này có thể qua trung gian (nếu cần thiết) hoặc thông qua đại diện của các bên liên quan trong HĐQT EITI quốc tế. HĐQT EITI sẽ xem xét lại tình hình cũng như quyết định yêu cầu một quốc gia tuân thủ EITI phải thực hiện quá trình thẩm định mới sớm hơn để đảm bảo tính toàn vẹn của EITI. Khi một quốc gia đã trở thành quốc gia tuân thủ EITI nhưng không được tuân thủ đầy đủ các yêu cầu, thậm chí là đạt dưới mức tuân thủ, HĐQT EITI quốc tế sẽ yêu cầu quốc gia này phải thực hiện quá trình thẩm định mới để đảm bảo không bị loại khỏi danh sách các quốc gia thực hiện EITI.

Như đã nêu trong yêu cầu EITI số 21, các quốc gia tuân thủ EITI cần phải công bố báo cáo hàng năm, nêu chi tiết những hoạt động trong quá trình thực hiện EITI và những tiến triển trong việc đáp ứng các khuyến nghị từ bên thẩm định. Báo cáo hàng năm cần được thông qua bởi Hội đồng các bên liên quan và cần nêu rõ những nỗ lực nhằm tăng cường việc thực hiện EITI, bao gồm cả những hoạt động mở rộng chi tiết và phạm vi báo cáo EITI. Nếu quốc gia tuân thủ EITI không thực hiện đầy đủ yêu cầu này, HĐQT có thể sẽ yêu cầu thực hiện quá trình thẩm định mới.

Nếu quốc gia tuân thủ EITI nộp báo cáo thẩm định chính thức trong khoảng thời gian 2 năm 6 tháng, nhưng quá trình thẩm định lại không chỉ ra được những tiến bộ có ý nghĩa được thực hiện để đạt tới tình trạng tuân thủ EITI và có rất ít bằng chứng về việc thực hiện đầy đủ các nguyên tắc và tiêu chí của EITI, HĐQT EITI quốc tế sẽ loại quốc gia đó ra khỏi danh sách các ứng viên thực hiện EITI.

“Tiến bộ có ý nghĩa” sẽ được HĐQT EITI quốc tế đánh giá theo các nội dung sau:

1. Quy trình EITI – đặc biệt là sự vận hành của Hội đồng các bên liên quan và sự cam kết mạnh mẽ, rõ ràng từ chính phủ; và
2. Tình trạng của báo cáo EITI. HĐQT sẽ tính đến những tiến bộ trong việc đáp ứng các yêu cầu một cách thường xuyên và kịp thời như đã nêu trong yêu cầu 5(e).

Các thủ tục sau đây sẽ được áp dụng nếu quốc gia ứng viên EITI nộp báo cáo thẩm định trong vòng 2 năm rưỡi mà không có các bằng chứng tuân thủ nhưng chứng minh được cho HĐQT EITI thấy được những bước tiến bộ có ý nghĩa trong việc đạt được các tiêu chuẩn đặt ra ở trên. HĐQT sẽ đưa ra các biện pháp khắc phục những hạn chế để quốc gia đó thực hiện, nhằm đạt tới tình trạng tuân thủ. Những hoạt động này được thiết kế dựa trên các kết luận của quá trình thẩm định. HĐQT sẽ cho phép quốc gia đó tiếp tục ở vị trí quốc gia ứng viên EITI trong một thời gian tương đương với thời gian tối đa cho ứng viên, nhưng sẽ bớt đi khoảng thời gian từ khi quốc gia đó được công nhận là ứng viên EITI. Hội đồng các bên liên quan phải đồng ý và công bố kế hoạch hoạt động với lịch trình cụ thể cho việc thực hiện các hoạt động khắc phục hạn chế do HĐQT EITI đưa ra, bao gồm cả kế hoạch thực hiện thẩm định lần hai sau khi hoàn thiện các hoạt động khắc phục. Báo cáo thẩm định chính thức (đã được Hội đồng các bên liên quan thông qua) của lần thẩm định thứ hai sẽ phải nộp cho HĐQT trước thời hạn tối đa dành cho ứng viên. Nếu quá trình thẩm định lần hai xác nhận quốc gia ứng viên EITI thỏa mãn các yêu cầu, HĐQT EITI quốc tế sẽ chấp nhận quốc gia đó trở thành quốc gia tuân thủ EITI. Còn với tất cả các trường hợp khác, bao gồm cả việc nộp báo cáo thẩm định lần hai không đúng thời hạn, quốc gia đó sẽ bị loại khỏi danh sách các quốc gia thực hiện EITI.

Trong trường hợp các hoạt động khắc phục hạn chế được đưa ra để đạt được tình trạng tuân thủ không quá phức tạp và có thể nhanh chóng thực hiện, Hội đồng các bên liên quan có thể đưa ra khuyến nghị không thực hiện yêu cầu thẩm định lần hai. Nếu xét thấy quá trình thẩm định lần hai là không cần thiết trong việc quyết định quốc gia đó có đạt được trạng thái tuân thủ hay không thì HĐQT EITI quốc tế sẽ bỏ yêu cầu thực hiện thẩm định lần hai và trao quyền cho Ban thư ký EITI quốc tế chuẩn bị một biên bản đánh giá cho HĐQT. Yêu cầu miễn thực hiện thẩm định lần hai phải được nộp trước thời hạn tối đa dành cho ứng viên và quốc gia đó cần phải chuẩn bị thực hiện thẩm định trong trường hợp yêu cầu miễn trừ này bị từ chối.

HĐQT sẽ không quyết định việc miễn trừ thẩm định lần hai nếu không đảm bảo chắc chắn việc đánh giá của Ban thư ký EITI quốc tế có thể được thực hiện nhanh chóng và khách quan.

Quy trình kháng nghị

Một quốc gia thực hiện EITI – thông qua Hội đồng các bên liên quan của quốc gia đó – có thể kiến nghị HĐQT EITI quốc tế xem xét lại quyết định về tình trạng thực hiện EITI của quốc gia đó: là quốc gia ứng viên hay quốc gia tuân thủ vào bất cứ thời điểm nào. HĐQT sẽ xem xét các kiến nghị với những chi tiết liên quan tới trường hợp đó, tính cần thiết của việc bảo đảm toàn vẹn của sáng kiến EITI cũng như các nguyên tắc công bằng giữa các quốc gia. Quyết định của HĐQT là quyết định cuối cùng.

TÀI CHÍNH CHO QUÁ TRÌNH THẨM ĐỊNH

Được thông qua vào Cuộc họp HĐQT EITI quốc tế lần thứ 6 tại Athens, 29-30 tháng 10 năm 2008

Hướng dẫn tài chính cho quá trình thẩm định

Báo cáo của Nhóm tư vấn quốc tế tại Hội nghị EITI quốc tế tại Oslo vào tháng 10 năm 2006 đã đưa ra nguyên tắc “các quốc gia thực hiện thẩm định sẽ chi trả cho quá trình thẩm định” (Báo cáo của Nhóm tư vấn quốc tế, trang 6). Nguyên tắc này đã được tái khẳng định tại cuộc họp lần thứ hai của HĐQT EITI quốc tế tại Berlin vào tháng 4 năm 2007.

HĐQT EITI quốc tế nhấn mạnh tầm quan trọng của việc giữ vững nguyên tắc này. Điều này rất quan trọng cho sự thành công của EITI bởi các quốc gia sẽ giữ quyền tự chủ trong việc thực hiện EITI. Nguyên tắc có vai trò quan trọng bởi bản chất đa bên của EITI sẽ được duy trì ngay cả trong phương thức huy động tài chính của sáng kiến này.

Bên cạnh đó, HĐQT EITI quốc tế cũng công nhận rằng có thể có những trường hợp mà các chính phủ cảm thấy bị bắt buộc phải tìm kiếm nguồn hỗ trợ tài chính từ bên ngoài. Do đó, HĐQT sẽ yêu cầu bất kỳ cá nhân, tổ chức nào khi xem xét hỗ trợ tài chính cần tính đến:

- Quyền tự chủ trong việc thực hiện EITI cần được coi trọng.
 - Ví dụ, HĐQT EITI không thể dự tính được bất kỳ trường hợp nào mà hợp đồng với bên thẩm định được ký với một bên không phải đại diện chính phủ (hoặc Ban thư ký EITI của quốc gia đó).
 - Nhà tài trợ tiềm năng cho quá trình thẩm định cần tìm kiếm và chứng minh sự đảm bảo về quyền sở hữu của chính phủ. Ví dụ, quyền sở hữu có thể được chứng minh thông qua cam kết đồng tài trợ của chính phủ cho phần lớn chi phí thẩm định.
- Việc tuân thủ các nguyên tắc và tiêu chí EITI cần được tôn trọng.
 - Nhà tài trợ tiềm năng nên tìm kiếm và có được sự xác nhận của Hội đồng các bên liên quan EITI về việc họ sẽ hoàn toàn hỗ trợ thỏa thuận của chính phủ về vấn đề tài chính cho quá trình thẩm định.
- Ban Thư ký EITI quốc tế nên được tham vấn về bất kỳ ký kết hỗ trợ tài chính nào cho quá trình thẩm định.

GHỊ CHÚ CHÍNH SÁCH EITI SỐ 5

ĐÌNH CHỈ TẠM THỜI HOẶC LOẠI BỎ KHỎI DANH SÁCH QUỐC GIA THỰC HIỆN EITI

HĐQT EITI quốc tế thông qua lần đầu vào ngày 17 tháng 12 năm 2009,

Bản sửa đổi được HĐQT EITI quốc tế thông qua ngày 16 tháng 2 năm 2011.

Giới thiệu

Ghi chú Chính sách này đưa ra quy định về phương thức HĐQT EITI giải quyết đình chỉ tạm thời hoặc loại khỏi danh sách một quốc gia đang thực hiện EITI, tuân theo các quyền hạn cho phép trong Điều lệ về Hội của EITI⁷. Quốc gia thực hiện EITI cần tuân thủ các nguyên tắc và tiêu chí của EITI. Nếu trong trường hợp các nguyên tắc và tiêu chí này không được tuân thủ đầy đủ, HĐQT EITI có thể quyết định đình chỉ tạm thời hoặc loại quốc gia đó ra khỏi danh sách các quốc gia thực hiện EITI. HĐQT EITI cũng có thể đình chỉ tạm thời hoặc loại ra khỏi danh sách các quốc gia thực hiện EITI đối với các quốc gia không công bố báo cáo EITI thường xuyên và đúng thời hạn theo các yêu cầu cụ thể của yêu cầu số 5(e).

Việc đình chỉ một quốc gia thực hiện EITI mang tính tạm thời. HĐQT EITI sẽ đưa ra một thời hạn nhất định để quốc gia đó có thể giải quyết những bất cập trong thực hiện EITI của mình. Nếu HĐQT thỏa mãn với những biện pháp khắc phục được quốc gia đó thực hiện trong thời hạn quy định, quyết định đình chỉ sẽ được thu hồi. Nếu không, HĐQT sẽ quyết định loại quốc gia đó ra khỏi danh sách các quốc gia thực hiện EITI.

Tổng quan

Hiệp hội EITI quốc tế được thành lập nhằm đưa các nguyên tắc và tiêu chí EITI⁸ trở thành các chuẩn mực quốc tế cơ bản về minh bạch trong lĩnh vực dầu khí và khoáng sản trên toàn thế giới. HĐQT EITI có nhiệm vụ xem xét những vấn đề chung cũng như các vấn đề cụ thể ảnh hưởng đến Hiệp hội EITI quốc tế (Điều lệ về Hội – Điều 13 (1) (i)), bao gồm xây dựng thủ tục về quá trình thẩm định EITI, chẳng hạn như khiếu nại, giải quyết bất đồng, hoặc thách thức từ quốc gia bị loại khỏi danh sách thực hiện EITI. (Điều lệ về Hội của EITI – Điều 13 (1) (ix)).

Các nguyên tắc EITI “khẳng định rằng quản lý nguồn của cải thiên nhiên phục vụ lợi ích của nhân dân thuộc trách nhiệm của các quốc gia có chủ quyền nhằm mục tiêu phát triển đất nước” (Nguyên tắc số 2). Các nguyên tắc EITI khác cũng khẳng định “tất cả các bên liên quan – chính phủ và các cơ quan chính phủ, công ty khai thác, công ty dịch vụ, các tổ chức đa phương, tổ chức tài chính, nhà đầu tư và các tổ chức phi chính phủ – đều đóng vai trò quan trọng trong tiến trình thực hiện EITI”. Tiêu chí EITI số 5 yêu cầu “xã hội dân sự cần đóng vai trò tích cực trong việc thiết kế, giám sát và đánh giá quá trình thực hiện EITI cũng như thúc đẩy những thảo luận chính sách về vấn đề này”. Những tiêu chí và nguyên tắc EITI khác cũng là những thước đo quan trọng đối với các quốc gia thực hiện EITI để quyết định quốc gia đó có thể bị đình chỉ tạm thời hoặc loại ra khỏi danh sách các quốc gia thực hiện EITI hay không.

⁷ Các quốc gia thực hiện EITI sẽ được HĐQT EITI quốc tế phân loại, có thể là “quốc gia ứng viên EITI” hoặc “quốc gia tuân thủ EITI” (Điều 5 (2) (i) của Điều lệ về Hội của EITI)

⁸ Xem trang 9 và 10 của Bộ Quy tắc EITI, bao gồm Hướng dẫn Thẩm định.

Đình chỉ tạm thời và loại khỏi danh sách quốc gia thực hiện EITI

Đóng vai trò giám sát các nguyên tắc và tiêu chí EITI, HĐQT EITI quốc tế luôn ưu tiên xem xét các vấn đề liên quan đến tính công bằng giữa các quốc gia thực hiện EITI cũng như nhu cầu đảm bảo sự toàn vẹn của sáng kiến này.

Trường hợp HĐQT EITI nghi ngờ các nguyên tắc và tiêu chí của EITI không được tuân thủ, Ban thư ký EITI quốc tế sẽ có nhiệm vụ thu thập thông tin và gửi báo cáo đến cho HĐQT.

Với trường hợp rõ ràng về sự không tuân thủ các nguyên tắc và tiêu chí của EITI tại một quốc gia thực hiện EITI, HĐQT EITI có thể đưa ra quyết định đình chỉ tạm thời hoặc loại quốc gia đó ra khỏi danh sách quốc gia thực hiện EITI.

HĐQT EITI cũng có thể quyết định đình chỉ tạm thời hoặc loại quốc gia đó ra khỏi danh sách quốc gia thực hiện EITI với trường hợp quốc gia không công bố báo cáo EITI thường xuyên và kịp thời theo đúng quy định của yêu cầu 5(e).

Đình chỉ tạm thời

Đình chỉ quá trình thực hiện EITI của một quốc gia là quyết định mang tính chất tạm thời. HĐQT EITI sẽ đề ra một giới hạn thời gian đối với quốc gia thực hiện EITI đã vi phạm các nguyên tắc và tiêu chí EITI. Nếu HĐQT EITI chấp nhận những nỗ lực khắc phục hạn chế của các quốc gia này trong thời hạn cho phép thì quyết định đình chỉ được dỡ bỏ.

Các quốc gia bị đình chỉ sẽ được gọi là “quốc gia ứng viên EITI (đã đình chỉ)” hoặc “quốc gia tuân thủ EITI (đã đình chỉ)” trong khoảng suốt khoảng thời gian quốc gia này bị đình chỉ. Tình trạng này sẽ được công bố công khai trên website EITI quốc tế hoặc những nơi khác.

Nếu những vấn đề của quốc gia bị đình chỉ không được giải quyết theo đúng yêu cầu của HĐQT EITI trong thời hạn cho phép thì quốc gia đó sẽ bị loại khỏi danh sách quốc gia thực hiện EITI.

Việc đình chỉ tạm thời sẽ không làm thay đổi thời hạn báo cáo và thẩm định quá trình EITI của quốc gia bị đình chỉ, trừ khi HĐQT EITI đồng ý gia hạn cho quốc gia đó. HĐQT EITI cũng sẽ không chấp nhận việc thực hiện thẩm định trong suốt thời kỳ đình chỉ. Ở tất cả các giai đoạn trong quá trình này, HĐQT EITI sẽ đảm bảo mọi vấn đề và quyết định sẽ được thông báo rõ ràng tới quốc gia bị đình chỉ.

Đình chỉ tạm thời tự nguyện

Các quốc gia đang gặp bất ổn hoặc xung đột về chính trị có thể áp dụng trường hợp xin đình chỉ tạm thời tự nguyện trong thời hạn 1 năm. Chính phủ cần gửi hồ sơ xin đình chỉ tạm thời tự nguyện lên Ban thư ký EITI quốc tế, và sau đó HĐQT EITI quốc tế sẽ xem xét và quyết định. Hồ sơ xin đình chỉ tạm thời tự nguyện của một quốc gia cần ghi rõ quan điểm của Hội đồng các bên liên quan quốc gia. Trong thời gian tạm đình chỉ, quốc gia đình chỉ tự nguyện sẽ được gọi là “quốc gia ứng viên EITI (đã đình chỉ)” hoặc “quốc gia tuân thủ EITI (đã đình chỉ)”. Tình trạng này của các quốc gia sẽ được thông báo rõ ràng trên website chính thức của EITI cũng như những nơi khác.

Các chính phủ quốc gia này có thể chấm dứt tình trạng đình chỉ tạm thời bất kỳ lúc nào. Hồ sơ xin chấm dứt cần ghi rõ các nội dung đã thỏa thuận giữa các bên liên quan để quyết định khởi động lại quá trình thực hiện và thẩm định EITI, kế hoạch hành động để đạt được tình trạng tuân thủ. Hồ sơ này cần được gửi tới Ban thư ký EITI quốc tế. Sau đó, Ban thư ký sẽ nộp hồ sơ này lên HĐQT EITI để đưa ra quyết định. HĐQT EITI sẽ xem xét thời hạn báo cáo và thẩm định mới cho quốc gia đó. HĐQT EITI cũng sẽ không phê chuẩn biệc thực hiện quá trình thẩm định trong suốt thời gian đình chỉ.

Nếu việc đình chỉ kéo dài hơn một năm, HĐQT EITI sẽ cân nhắc loại quốc gia đó ra khỏi danh sách các quốc gia thực hiện EITI.

Loại khỏi danh sách

Nếu một quốc gia thực hiện EITI phải chịu đình chỉ tự nguyện hoặc tạm thời, nhưng trong thời hạn nhất định, quốc gia đó không thể giải quyết được các vướng mắc thì HĐQT EITI sẽ cân nhắc dỡ bỏ hiệu lực đình chỉ và loại quốc gia đó ra khỏi danh sách các quốc gia thực hiện EITI.

Một quốc gia bị loại khỏi danh sách có thể tái nộp hồ sơ tham gia EITI bất cứ lúc nào và sẽ bắt đầu từ mức quốc gia ứng viên EITI. HĐQT EITI sẽ áp dụng các thủ tục thỏa thuận để đánh giá hồ sơ ứng viên. Đồng thời, HĐQT EITI cũng sẽ đánh giá kinh nghiệm thực hiện EITI trước đây của quốc gia đó, bao gồm cả những rào cản trước đây để thực hiện hiệu quả EITI cũng như những biện pháp khắc phục đã được thực hiện.

Khiếu nại và Kháng nghị

Các quốc gia thực hiện EITI có quyền yêu cầu HĐQT EITI xem xét lại quyết định liên quan đến đình chỉ tạm thời hoặc loại khỏi danh sách quốc gia thực hiện EITI. HĐQT EITI sẽ cân nhắc những kiến nghị qua các bằng chứng của vụ việc, yêu cầu bảo đảm tính toàn vẹn của EITI cũng như nguyên tắc công bằng giữa các quốc gia thành viên.

Các quốc gia có nhu cầu có thể kháng nghị về quyết định của HĐQT EITI phù hợp với nội dung ở trên vào kỳ hội nghị thành viên tiếp theo, thực hiện trước thời gian thông báo theo quy định tại điều 8 của Điều lệ về Hội.

GHỊ CHÚ CHÍNH SÁCH EITI SỐ 6

THAM GIA CỦA XÃ HỘI DÂN SỰ

HKQT EITI quốc tế thông qua ngày 16 tháng 2 năm 2011

Ghi chú Chính sách này bao gồm các khuyến nghị về sự tham gia của xã hội dân sự trong EITI và các bài học kinh nghiệm từ việc thực hiện EITI cấp quốc gia. Các quốc gia thực hiện và áp dụng EITI đều phải cam kết duy trì các yêu cầu của EITI, bao gồm cả việc đảm bảo sự tham gia tích cực của khối xã hội dân sự. Vì vậy, HKQT EITI thấy rõ được vai trò của mình trong việc đảm bảo sự tuân thủ yêu cầu có sự tham gia của xã hội dân sự.

Nguyên tắc EITI số 2 “khẳng định rằng quản lý nguồn của cải thiên nhiên phục vụ lợi ích của nhân dân thuộc trách nhiệm của các quốc gia có chủ quyền nhằm mục tiêu phát triển đất nước”.

Nguyên tắc EITI số 12 quy định rằng “tất cả các bên liên quan phải có sự đóng góp quan trọng và thích hợp trong việc hoàn thiện các nguyên tắc và tiêu chuẩn EITI”.

Tiêu chí EITI số 5 yêu cầu “xã hội dân sự phải tham gia tích cực như một thành viên trong việc thiết kế, giám sát và đánh giá quá trình EITI và góp phần thúc đẩy các thảo luận chính sách”.

Yêu cầu EITI số 6 hướng dẫn chính phủ “...đảm bảo sự tham gia của xã hội dân sự trong quá trình EITI một cách đầy đủ, độc lập, tích cực và hiệu quả.”

Vai trò của xã hội dân sự

Các nguyên tắc và tiêu chí EITI đều nhấn mạnh tầm quan trọng của sự tham gia đầy đủ, độc lập, tích cực và hiệu quả của khối xã hội dân sự [từ đây gọi là sự tham gia của khối xã hội dân sự]. Các tổ chức xã hội dân sự là nhân tố trung tâm trong các cuộc thảo luận chính sách về EITI và các vấn đề minh bạch liên quan. Sự tham gia của xã hội dân sự mang ý nghĩa quan trọng và bổ sung tích cực cho các bên liên quan khác. Cho dù một số quốc gia đăng ký tham gia vào EITI nhưng vẫn còn hạn chế sự tham gia của xã hội dân sự, cần phải thừa nhận rằng sự tham gia của khối này có vai trò rất quan trọng trong tất cả các bước của quá trình thực hiện EITI.

Ở các quốc gia thực hiện EITI, chính phủ, các công ty và xã hội dân sự cần hợp tác với nhau thực hiện EITI thông qua Hội đồng các bên liên quan. Hội đồng này phản ánh cấu trúc tương tự với HKQT EITI quốc tế, nơi mà tất cả các bên liên quan đều đóng vai trò quan trọng trong việc xác định cách thức quản lý và thực hiện EITI.

Bài học kinh nghiệm

Việc thực hiện EITI đã và đang gặp phải những trở ngại và hạn chế ảnh hưởng tới sự tham gia của khối xã hội dân sự, bao gồm các hoạt động hạn chế tham gia thảo luận chính sách về minh bạch nguồn thu cũng như phương thức sử dụng nguồn thu.

HKQT EITI quốc tế đã tìm hướng giải quyết những thách thức này bằng cách đưa ra một loạt các giải pháp, như thành lập Ủy ban Phản ứng nhanh để giải quyết các trường hợp đại diện khối xã hội dân sự bị đe dọa hoặc quấy rối.

Bên cạnh đó, HKQT EITI quốc tế cũng thành lập Nhóm công tác xã hội dân sự để cung cấp những hướng dẫn hữu ích cho sự tham gia của khối xã hội dân sự trong EITI.

Trong một số trường hợp, chính phủ lập luận rằng việc hạn chế các tổ chức xã hội dân sự không liên quan đến sự tham gia của họ trong EITI. Đây được gọi là “hội chứng liên kết”, nghĩa là thật sự rất khó để có thể xác định đến mức độ nào thì hành động của các bên liên quan và những hạn chế đối với họ có liên hệ trực tiếp và cản trở việc thực hiện EITI. Tuy nhiên, như đã đề cập, không gian cho sự tham gia của xã hội dân sự là một phần thiết yếu của quá trình thực hiện EITI.

Các quan ngại được nêu ra cho đến thời điểm hiện tại gồm có⁹:

- Quấy rối và đe dọa đại diện của khối xã hội dân sự tham gia vào việc thực hiện EITI.
- Từ chối cấp phép đi lại cho đại diện khối xã hội dân sự tham gia các cuộc họp quan trọng liên quan.
- Những trở ngại về pháp lý, hành chính và các thủ tục khác trong việc đăng ký và hoạt động độc lập của khối xã hội dân sự.
- Những trở ngại trong việc tự do lựa chọn đại diện khối xã hội dân sự.
- Những đại diện của “xã hội dân sự” nhưng đồng thời cũng là thành viên của quốc hội từ đảng cầm quyền hoặc một đảng phái chính trị khác liên quan đến chính phủ. Điều này hoàn toàn trái ngược với nguyên tắc cơ bản của yêu cầu thứ 6.
- Hạn chế về nguồn lực cũng như năng lực.

Cho đến nay, HĐQT EITI thường giải quyết những vấn đề liên quan đến sự tham gia của đại diện xã hội dân sự ở các quốc gia thực hiện EITI mà không cần phải cố gắng thông qua phán quyết về tiểu tiết của sự việc. Thay vào đó, HĐQT EITI, thông qua Ủy ban phản ứng nhanh thường đưa ra các biện pháp như sau:

- Xác nhận lại ý nghĩa quan trọng của việc tuân thủ các nguyên tắc, tiêu chí và điều lệ của EITI, và
- Nêu rõ rằng những nguyên tắc, tiêu chuẩn và điều lệ này có thể đã không được tuân thủ.

Những hành động cụ thể của HĐQT EITI đã thay đổi từ các phương thức ngoại giao sang hình thức thăm viếng đến các quốc gia, khuyến nghị đình chỉ tự nguyện thực hiện EITI với lưu ý đến thực tế rằng trách nhiệm thực thi EITI luôn thuộc chính phủ các quốc gia trên cơ sở phối hợp với Hội đồng các bên liên quan. Hành động của HĐQT EITI đã tăng cường việc thực hiện EITI và đã bổ sung tích cực cho những nỗ lực của các bên liên quan khác trong EITI.

Tăng cường sự tham gia của xã hội dân sự

Là cơ quan giám sát các nguyên tắc và tiêu chí EITI, HĐQT EITI luôn luôn đảm bảo vai trò quan trọng của các tổ chức xã hội dân sự trong việc thiết kế, giám sát và đánh giá thực hiện EITI cùng với các bên liên quan khác.

⁹ Danh sách các trường hợp cụ thể đã được giải quyết bởi HĐQT EITI quốc tế có trong tài liệu “Đánh giá các trở ngại và khó khăn đối với sự tham gia của xã hội dân sự”.

Cam kết của chính phủ trong hợp tác với xã hội dân sự

Tiêu chí EITI yêu cầu các chính phủ phải có cam kết hợp tác với xã hội dân sự trong quá trình thực hiện EITI. Ngay từ bước đầu tiên, các quốc gia cần tập trung giải quyết những vướng mắc đối với sự tham gia của khối xã hội dân sự vào EITI. Đặc biệt, các quốc gia cần đảm bảo có sẵn các điều kiện đầy đủ cho sự tham gia của khối này.

Các vấn đề được quan tâm có thể là những trở ngại về pháp lý hoặc quy định trong việc đảm bảo sự tham gia tự do và tự chủ của xã hội dân sự trong quá trình thực hiện EITI. Ngoài ra, liệu các đại diện của khối xã hội dân sự tham gia thực hiện EITI có được hưởng những quyền cơ bản được quốc tế công nhận nêu trong Tuyên ngôn nhân quyền của Liên hợp quốc.

Tham gia vào Hội đồng các bên liên quan quốc gia

Các thành viên từ xã hội dân sự đã báo cáo những khó khăn trong quá trình thực hiện EITI, trong đó có việc xác định chính xác đại diện cho khối xã hội dân sự là rất quan trọng. Do đó, cần phải xem xét đến vấn đề cho phép xã hội dân sự tự lựa chọn người đại diện của mình trong Hội đồng các bên liên quan, đảm bảo hoạt động của họ độc lập với chính phủ, các công ty cũng như quốc hội trong khía cạnh chính sách. Điều này rất quan trọng để có thể đảm bảo lợi ích đầy đủ cho khối xã hội dân sự.

Giải quyết nhu cầu năng lực

Tăng cường năng lực cho xã hội dân sự có thể rất cần thiết để đảm bảo vai trò tích cực của họ trong quá trình thực hiện EITI. Do đó, cần xem xét để giảm nhẹ ảnh hưởng của những hạn chế về mặt kỹ thuật và tài chính đối với sự tham gia của khối xã hội dân sự, bao gồm việc tạo điều kiện thuận lợi cho xã hội dân sự được tập huấn và tiếp cận nguồn lực liên quan đến sự tham gia trong EITI.

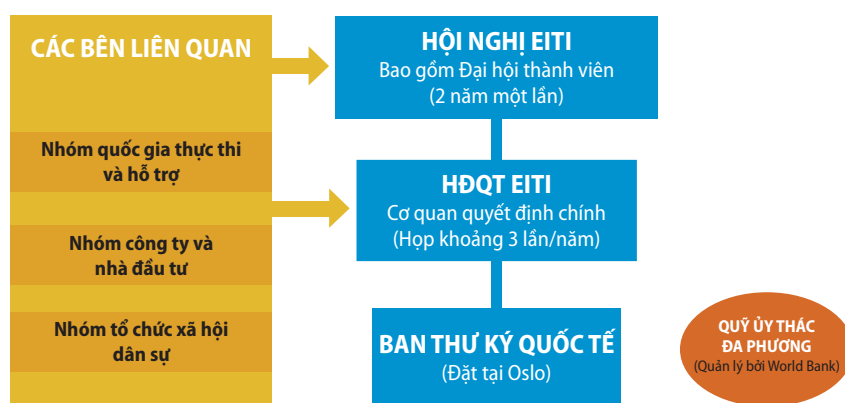
Đảm bảo an toàn cho đại diện xã hội dân sự tham gia vào EITI

Mặc dù những lời cáo buộc hoặc báo cáo về việc quấy rối hoặc đe dọa các đại diện của khối xã hội dân sự tại các quốc gia thực hiện EITI cần được Hội đồng các bên liên quan quốc gia quan tâm giải quyết, nhưng HĐQT EITI cũng có thể thực hiện điều tra một số trường hợp đặc biệt có hành vi phá vỡ các tiêu chí và nguyên tắc của EITI.

6 QUẢN TRỊ, QUẢN LÝ VÀ HÀNH CHÍNH TRONG EITI

EITI đã được phát triển từ một ý tưởng thành một sáng kiến với những bộ quy tắc và các quy trình cụ thể. Vấn đề quản trị của EITI cũng có những cải tiến nhất định: Ngay sau báo cáo của Nhóm tư vấn quốc tế tại Hội nghị toàn cầu ở Oslo năm 2006, HĐQT EITI và Ban thư ký EITI quốc tế đã được thành lập. Kể từ năm 2006, HĐQT EITI quốc tế đã tiếp tục cải tổ cơ cấu tổ chức của mình và đang đề xuất đánh giá cơ cấu tổ chức hiện tại của Hiệp hội EITI như một tổ chức phi lợi nhuận dựa trên luật pháp Na Uy, sau khi đã sửa đổi để bao gồm cả các nước thành viên và các thành viên hỗ trợ. Kết quả là Hiệp hội EITI mở rộng đã được chấp thuận tại Hội nghị Doha vào tháng 2 năm 2009.

Sự đổi mới này sẽ cho phép EITI có thể tổ chức hội nghị toàn cầu hai năm một lần với sự tham gia của tất cả các bên liên quan. Song song với các hội nghị này, đại hội thành viên của ba nhóm chính – nhóm các Quốc gia (thực thi và hỗ trợ), nhóm các công ty (bao gồm cả các công ty đầu tư), và nhóm các tổ chức xã hội dân sự - diễn ra với sự tham dự đồng đều của các nhóm đại diện chính. Nhiệm vụ chính của Đại hội thành viên là chỉ định HĐQT EITI cho nhiệm kỳ 2 năm tiếp theo. Giữa các hội nghị toàn cầu, HĐQT EITI sẽ tiếp tục giám sát hoạt động của Sáng kiến này. HĐQT EITI bao gồm 20 thành viên, được trao quyền đại diện trong những khía cạnh khác nhau. Chủ tịch HĐQT, hiện tại là Peter Eigen, sẽ hoạt động độc lập. Tất cả các quốc gia thực thi và quốc gia hỗ trợ được đưa vào danh sách thành viên của Hiệp hội EITI. Tùy theo các nhóm tương ứng mà các thành viên sẽ thống nhất về tư cách hội viên của Hiệp hội và ai sẽ được bổ nhiệm vào HĐQT.

QUẢN TRỊ, QUẢN LÝ VÀ HÀNH CHÍNH TRONG EITI

6.1 ĐIỀU LỆ CỦA HIỆP HỘI

THÔNG QUA NGÀY 16/2/2009¹⁰

Điều lệ của Hiệp hội Sáng kiến minh bạch trong công nghiệp khai khoáng

Điều 1	Tên	71
Điều 2	Bối cảnh và mục tiêu	71
Điều 3	Tư cách pháp nhân và trách nhiệm pháp lý	71
Điều 4	Cơ cấu tổ chức	71
Điều 5	Tư cách hội viên và nhóm hội viên	71
Điều 6	Hội phí	72
Điều 7	Hội nghị quốc tế EITI	72
Điều 8	Đại hội thành viên EITI	73
Điều 9	Các chức năng của Đại hội thành viên EITI	74
Điều 10	HĐQT EITI	74
Điều 11	Quan sát viên EITI	75
Điều 12	Chủ tịch EITI	75
Điều 13	Chức năng của HĐQT EITI	75
Điều 14	Các ủy ban của HĐQT EITI	76
Điều 15	Tiến trình và hoạt động của HĐQT EITI	76
Điều 16	Ban thư ký EITI	77
Điều 17	Tổng thư ký EITI	77
Điều 18	Tài trợ	77
Điều 19	Tài khoản, quản lý quỹ, thanh toán	77
Điều 20	Sửa đổi, bổ sung điều lệ	78
Điều 21	Đánh giá	78
Điều 22	Rút khỏi hiệp hội và giải thể	78
Điều 23	Hiệu lực thi hành	78
Phụ lục A	Nguyên tắc EITI	
Phụ lục B	Tiêu chí EITI	
Phụ lục C	Hướng dẫn thẩm định EITI	
Phụ lục D	Văn bản ghi nhớ giữa Ngân hàng Thế giới (WB) và Quỹ ủy thác đa phương	
Phụ lục E	Sử dụng logo EITI	
Phụ lục F	Bản thảo hướng dẫn hội viên, Ban thư ký EITI, ngày 20/1/2009	

¹⁰ Các điều 5(6), 8(9) và 15(3) được sửa đổi tại Hội nghị thành viên EITI vào 01/03/2011.

6.1 ĐIỀU LỆ CỦA HIỆP HỘI

ĐIỀU 1: TÊN

- 1) Tên của hiệp hội là “Hiệp hội Sáng kiến minh bạch trong các ngành công nghiệp khai thác” (sau đây được gọi là Hiệp hội EITI).

ĐIỀU 2: BỐI CẢNH VÀ MỤC TIÊU

- 1) Hiệp hội EITI là một sáng kiến quốc tế đa phương với sự tham gia của các đại diện từ các chính phủ và các cơ quan chính phủ; các công ty khai thác dầu khí, khoáng sản; các công ty quản lý tài sản và các quỹ trợ cấp (sau đây được gọi là các “Nhà đầu tư”) và các nhóm xã hội dân sự cùng với các tổ chức phi chính phủ quốc tế.
- 2) Mục tiêu của Hiệp hội EITI là đưa các Nguyên tắc EITI (Phụ lục A) và các Tiêu chí EITI (Phụ lục B) thành bộ tiêu chuẩn áp dụng chung trên toàn cầu đối với vấn đề minh bạch trong các ngành khai thác dầu khí và khai thác mỏ, đẩy mạnh minh bạch trong nguồn thu từ khai thác tài nguyên, giảm thiểu tham nhũng, và đảm bảo nguồn thu từ các ngành công nghiệp khai thác có thể thay đổi nền kinh tế, xóa đói giảm nghèo và nâng cao chất lượng cuộc sống cho toàn bộ người dân ở các nước giàu tài nguyên.

ĐIỀU 3: TƯ CÁCH PHÁP NHÂN, TRÁCH NHIỆM PHÁP LÝ

- 1) Hiệp hội EITI là một hiệp hội phi lợi nhuận được thành lập dựa theo luật pháp Na Uy (“Foening”).
- 2) Các thành viên trong Hiệp hội EITI không phải chịu bất cứ trách nhiệm cá nhân hay tập thể nào về bất cứ khoản nợ, trách nhiệm pháp lý, nghĩa vụ nào của Hiệp hội EITI.

ĐIỀU 4: CƠ CẤU TỔ CHỨC

- 1) Các cơ quan, đơn vị thường trực của Hiệp hội EITI bao gồm:
 - i) Đại hội thành viên EITI, được tổ chức đồng thời với các Hội nghị toàn cầu EITI.
 - ii) HĐQT EITI điều hành bởi Chủ tịch EITI.
 - iii) Ban thư ký EITI điều hành bởi Tổng thư ký.
- 2) HĐQT EITI có thể thành lập ra các ủy ban khác dựa theo quy định của Điều 14.

ĐIỀU 5: TƯ CÁCH HỘI VIÊN VÀ NHÓM HỘI VIÊN

- 1) Một thành viên của Hiệp hội EITI là một cá nhân đại diện cho một quốc gia, công ty, tổ chức hoặc một pháp nhân được chỉ định bởi nhóm hội viên theo định nghĩa trong Điều 5, khoản 2 và 3.
- 2) Các hội viên được phân thành ba nhóm, bao gồm:
 - i) Nhóm các quốc gia, gồm có:
 - a) Các quốc gia thực thi, được định nghĩa bởi HĐQT EITI là quốc gia ứng viên hoặc quốc gia tuân thủ; và
 - b) Các quốc gia hỗ trợ, có nhiệm vụ hỗ trợ cho mục tiêu chung của Hiệp hội EITI.
 - ii) Nhóm các doanh nghiệp, gồm có:
 - a) Các doanh nghiệp hoạt động trong lĩnh vực khai thác có cam kết hỗ trợ cho

6.1 ĐIỀU LỆ CỦA HIỆP HỘI

- mục tiêu của Hiệp hội EITI và các hiệp hội đại diện cho các công ty này; và
- b) Các nhà đầu tư có cam kết hỗ trợ cho mục tiêu của Hiệp hội EITI.
- iii) Nhóm các tổ chức xã hội dân sự bao gồm các tổ chức phi chính phủ, các mạng lưới hoạt động toàn cầu, hoặc các liên minh hỗ trợ cho mục tiêu của Hiệp hội EITI.
- 3) Mỗi nhóm tự quyết định các quy định của mình để kiểm soát các buổi họp mặt thành viên của Hiệp hội EITI. Số lượng hội viên được giới hạn như sau:
- i) Đối với nhóm các quốc gia, cho phép tối đa một đại diện của mỗi quốc gia thực thi và mỗi quốc gia hỗ trợ (hoặc liên hiệp các quốc gia này);
- ii) Đối với nhóm các doanh nghiệp, cho phép một đại diện của mỗi doanh nghiệp và hiệp hội đại diện cho các doanh nghiệp này, và tối đa không quá năm đại diện của nhóm các nhà đầu tư;
- iii) Đối với nhóm các tổ chức xã hội dân sự, cho phép tối đa mỗi tổ chức xã hội dân sự có một đại diện.
- 4) Các nhóm có thể thay thế bất cứ thành viên được chỉ định nào vào bất kỳ thời điểm nào. Các nhóm có thể thông báo về danh sách thành viên của mình tới Ban thư ký EITI vào bất cứ thời điểm nào.
- 5) HĐQT EITI có quyền hủy bỏ tư cách hội viên của bất cứ hội viên nào trong Hiệp hội EITI nếu:
- i) Hội viên, là quốc gia hoặc pháp nhân khác mà hội viên đó đại diện, không tuân thủ theo các Điều lệ của Hiệp hội; hoặc
- ii) Hội viên, là quốc gia hoặc pháp nhân khác mà hội viên đó đại diện, thực hiện các công việc của pháp nhân hoặc quốc gia đó theo chiều hướng được cho là gây thiệt hại hoặc trái với Nguyên tắc của EITI.
- 6) Hội viên có thể yêu cầu kháng nghị lên Đại hội thành viên đối với quyết định của HĐQT EITI theo Điều 5 khoản 5 để đưa ra quyết định cuối cùng.

ĐIỀU 6: HỘI PHÍ

- 1) Hội viên không phải nộp bất cứ khoản phí nào.

ĐIỀU 7: HỘI NGHỊ QUỐC TẾ EITI

- 1) Hội nghị EITI được tổ chức hai năm một lần nhằm tạo diễn đàn cho các bên liên quan nhằm thúc đẩy mục tiêu của Hiệp hội EITI đồng thời tạo cơ hội cho các bên liên quan đưa ra quan điểm của mình về chính sách và chiến lược của Hiệp hội EITI. Chủ tịch EITI cũng đồng thời là Chủ tọa trong Hội nghị EITI. Hội nghị EITI là một chủ thể phi chính phủ của Hiệp hội EITI.
- 2) Các hội viên EITI, HĐQT EITI và Ban thư ký EITI có quyền tham dự hoặc cử đại diện tham dự Hội nghị EITI. Tùy theo điều kiện mà các bên liên quan khác sẽ được mời tham dự hội nghị trong phạm vi phù hợp với tình hình tổ chức và quyết định của HĐQT EITI.
- 3) HĐQT EITI sẽ gửi thông báo triệu tập tham dự Hội nghị EITI trên website chính thức của EITI và gửi văn bản tới các hội viên và các nhóm trước khi diễn ra hội nghị ít nhất 4 tuần. Thông báo tham dự hội nghị sẽ bao gồm nội dung chương trình hội nghị.
- 4) Hội nghị EITI cần:

6.1 ĐIỀU LỆ CỦA HIỆP HỘI

- i) Tạo diễn đàn quan trọng và rõ ràng để tranh luận, vận động chính sách, gây quỹ, và giới thiệu các thành viên EITI mới;
 - ii) Đánh giá lại quá trình hoạt động dựa trên báo cáo tình hình thực hiện trong hai năm vừa qua;
 - iii) Đề xuất với HĐQT EITI về các hoạt động của Hiệp hội EITI trong hai năm tiếp theo;
 - iv) Duy trì và củng cố tinh thần hợp tác, cam kết chính trị và động lực nhằm đạt được mục tiêu của Hiệp hội EITI; và
 - v) Cung cấp một kênh thông tin không chính thức cho các bên liên quan không có đại diện chính thức trong cơ cấu quản trị của Hiệp hội EITI.
- 5) Những quan điểm về các vấn đề được đề cập trong Điều 7 khoản 4 trên có thể được trình bày trong Báo cáo kết quả không bắt buộc, cần được chấp thuận tại Hội nghị EITI, được truyền đạt tới Đại hội thành viên và HĐQT EITI. Hội nghị EITI sẽ nỗ lực để thông qua các quyết định dựa trên sự nhất trí chung. Đối với ý kiến của các bên liên quan tới EITI, Chủ tịch EITI có thể yêu cầu bỏ phiếu. Ngoại trừ thành viên của HĐQT EITI và Ban thư ký EITI, mỗi bên liên quan đều có quyền bỏ một phiếu. Các quyết định của Hội nghị EITI sẽ được thông qua dựa trên cơ sở số đông phiếu bầu có mặt tại Hội nghị.

ĐIỀU 8: ĐẠI HỘI THÀNH VIÊN EITI

- 1) Cơ quan quản trị của Hiệp hội EITI là Đại hội thành viên EITI.
- 2) Đại hội thành viên EITI bao gồm các hội viên của Hiệp hội EITI.
- 3) Đại hội thành viên EITI thông thường được tổ chức hai năm một lần cùng kỳ với Hội nghị toàn cầu EITI. HĐQT EITI sẽ thông báo triệu tập tham gia Đại hội thành viên tới các hội viên bằng văn bản trước khi diễn ra ít nhất bốn tuần.
- 4) HĐQT EITI có thể triệu tập Đại hội thành viên bất thường qua thông báo bằng văn bản trước khi diễn ra ít nhất ba tuần. HĐQT EITI đảm bảo Đại hội thành viên bất thường được tổ chức trong vòng bốn tuần kể từ khi Chủ tịch EITI nhận được đề xuất.
- 5) Các hội viên muốn tham dự Đại hội thành viên EITI phải gửi thông báo tới Ban thư ký EITI trước ngày được ấn định trong thông báo triệu tập của HĐQT. Hội viên có thể cử đại diện tham dự Đại hội thành viên bằng giấy ủy quyền. Giấy ủy quyền có thể bao gồm hướng dẫn cụ thể về biểu quyết và bỏ phiếu. Ban thư ký EITI cần phải nhận được giấy ủy quyền đã được ký đầy đủ trước ngày được ấn định trong thông báo triệu tập.
- 6) Chủ tịch EITI sẽ đóng vai trò chủ tọa trong Đại hội thành viên EITI.
- 7) Số lượng đại biểu quy định để tiến hành Đại hội thành viên phải đạt tối thiểu bằng một nửa số thành viên hiện thời của Hiệp hội EITI, và có mặt ít nhất một phần ba số hội viên của mỗi nhóm.
- 8) Đại hội thành viên sẽ đảm bảo các quyết định được thông qua dựa trên tiêu chí đồng thuận. Trong trường hợp cần bỏ phiếu, các quyết định sẽ được thông qua nếu nhận được ủng hộ của ít nhất hai phần ba tổng số lượng phiếu bầu và phải nhận được ít nhất một phần ba phiếu ủng hộ của hội viên đại diện cho mỗi nhóm. Tổng số phiếu bầu của hội viên mỗi nhóm phải bằng nhau và được xác định như sau:

6.1 ĐIỀU LỆ CỦA HIỆP HỘI

- i) Mỗi hội viên của nhóm các quốc gia được bỏ một phiếu; và
- ii) Số phiếu bầu cho hội viên của nhóm doanh nghiệp và nhóm tổ chức xã hội dân sự sẽ được xác định bằng cách chia tổng số phiếu bầu của nhóm các quốc gia cho số lượng hội viên tương ứng của nhóm doanh nghiệp và nhóm xã hội dân sự.
- iii) Chủ tịch EITI sẽ công bố số phiếu bầu của thành viên các nhóm trước khi tiến hành bỏ phiếu.

ĐIỀU 9: CÁC CHỨC NĂNG CỦA ĐẠI HỘI THÀNH VIÊN EITI

- 1) Đại hội thành viên EITI có các chức năng sau:
 - i) Phê chuẩn báo cáo hoạt động, báo cáo tài chính, kế hoạch hoạt động của HĐQT EITI.
 - ii) Bầu ra thành viên, thành viên dự khuyết của HĐQT EITI dựa trên cơ sở đề cử của các nhóm.
 - iii) Bầu ra Chủ tịch EITI dựa trên đề xuất của HĐQT EITI; và
 - iv) Xem xét các vấn đề khác theo đề nghị của hội viên. Những đề nghị này cần được đệ trình bằng văn bản lên Chủ tịch EITI kịp thời để đưa vào nội dung làm việc của Đại hội thành viên và được ấn định trong thông báo triệu tập.

ĐIỀU 10: HĐQT EITI

- 1) HĐQT EITI là cơ quan điều hành của Hiệp hội EITI, được bầu bởi Đại hội thành viên và hoạt động theo sự hướng dẫn của Đại hội thành viên.
- 2) Để phản ánh đúng tính chất đa bên của Hiệp hội EITI, HĐQT EITI gồm 20 thành viên ("Thành viên HĐQT") và được cơ cấu như sau:
 - i) 01 Chủ tịch
 - ii) 08 thành viên HĐQT là hội viên của Hiệp hội EITI thuộc nhóm các quốc gia, trong đó tối đa 3 thành viên HĐQT là đại diện cho các quốc gia hỗ trợ, số còn lại đại diện cho các quốc gia thực thi. Nếu có thể, các quốc gia thực thi nên có đại diện của ít nhất 03 quốc gia tuân thủ EITI.
 - iii) 06 thành viên HĐQT là hội viên của Hiệp hội EITI thuộc nhóm doanh nghiệp, trong đó tối đa 01 thành viên là đại diện cho nhà đầu tư.
 - iv) 05 thành viên HĐQT là hội viên của Hiệp hội EITI thuộc nhóm tổ chức xã hội dân sự.
- 3) Các thành viên HĐQT hoàn thành nhiệm kỳ của mình sau khi bế mạc Đại hội thành viên lần tiếp theo kể từ khi họ đảm nhận chức vụ. Tuy nhiên, các thành viên này hoàn toàn có quyền tiếp tục ứng cử tại Đại hội thành viên.
- 4) Trong trường hợp còn khuyết một vị trí trong HĐQT EITI vào giữa hai kỳ tổ chức Đại hội thành viên, vị trí này sẽ được bổ sung bằng một thành viên dự khuyết từ nhóm các thành viên HĐQT đã thôi giữ chức vụ. Nếu không có thành viên dự khuyết, HĐQT sẽ đề cử một thành viên HĐQT mới và một thành viên dự khuyết và quyết định thông qua bỏ phiếu.
- 5) Các nhóm có thể đề cử và Đại hội thành viên EITI có thể bầu chọn một thành viên HĐQT dự khuyết (thành viên dự khuyết) cho mỗi thành viên HĐQT chính thức. Thành

6.1 ĐIỀU LỆ CỦA HIỆP HỘI

viên dự khuyết có thể đại diện cho một thành viên HĐQT. Nếu không có thành viên dự khuyết, nhóm liên quan sẽ phải đề cử một thành viên HĐQT mới và một thành viên dự khuyết.

- 6) Nếu thành viên HĐQT vắng mặt trong cuộc họp HĐQT thì thành viên dự khuyết sẽ thay mặt để tham dự, thảo luận, bỏ phiếu, và thực hiện các chức năng khác của một thành viên HĐQT trong cuộc họp HĐQT.
- 7) Hiệp hội EITI có thể đóng bảo hiểm trách nhiệm pháp lý cho các thành viên HĐQT. Các điều khoản và điều kiện cần được sự chấp nhận và thông qua của HĐQT.

ĐIỀU 11: QUAN SÁT VIÊN EITI

- 1) Đại diện của các tổ chức quốc tế như Ngân hàng Thế giới, Quỹ Tiền tệ Thế giới và các bên liên quan khác sẽ được HĐQT EITI mời tham dự các cuộc họp HĐQT và Đại hội Thành viên dưới danh nghĩa quan sát viên khi có thể sắp xếp được. Quan sát viên không có quyền bỏ phiếu nhưng có thể được mời để đưa ra nhận định, quan điểm của mình đối với những vấn đề cụ thể. HĐQT sẽ quyết định những vấn đề nào cần được thảo luận mà không có sự tham gia của các quan sát viên.

ĐIỀU 12: CHỦ TỊCH EITI

- 1) Chủ tịch EITI sẽ được bầu chọn trong Đại hội Thành viên EITI thường kỳ. Trước mỗi Đại hội, HĐQT sẽ tiến cử một ứng cử viên vào chức vụ Chủ tịch EITI cho nhiệm kỳ hai năm tiếp theo. Nhiệm kỳ của Chủ tịch EITI có thể được gia hạn thêm một lần.
- 2) Vai trò của Chủ tịch EITI:
 - i) Thực hiện vai trò chủ tọa trong Đại hội Thành viên EITI;
 - ii) Thực hiện vai trò chủ tọa trong Hội nghị HĐQT EITI;
 - iii) Trình bày báo cáo của HĐQT EITI trong Hội nghị EITI và Đại hội Thành viên;
 - iv) Đại diện cho HĐQT EITI trong các vấn đề đối ngoại;
 - v) Cùng với Ban thư ký EITI theo sát tiến trình thực hiện các quyết định của HĐQT ; và
 - vi) Xây dựng và thúc đẩy các mối quan hệ hợp tác giữa các bên liên quan EITI.
- 3) Nếu Chủ tịch EITI không thể điều khiển cuộc họp HĐQT, các thành viên HĐQT hiện tại có thể chỉ định ra một thành viên HĐQT khác để làm chủ tọa cho cuộc họp.

ĐIỀU 13: CHỨC NĂNG CỦA HĐQT EITI

- 1) HĐQT EITI là cơ quan điều hành Hiệp hội EITI và hoạt động dựa trên lợi ích cao nhất của Hiệp hội EITI. Thành viên HĐQT sẽ thực thi các quyền điều hành của Hiệp hội EITI dựa trên các quyết định từ Đại hội Thành viên EITI, bao gồm những chức năng chính sau:
 - i. Xem xét các vấn đề về chính sách chung và cụ thể có ảnh hưởng đến Hiệp hội EITI;
 - ii. Thông qua kế hoạch làm việc và ngân sách của Hiệp hội EITI;
 - iii. Thông qua các thỏa thuận của Hội nghị EITI và Đại hội Thành viên EITI;
 - iv. Trình bày (bởi Chủ tịch EITI) báo cáo hoạt động và kế hoạch hành động để lấy ý kiến thông qua tại Hội nghị EITI cũng như Đại hội Thành viên EITI;

6.1 ĐIỀU LỆ CỦA HIỆP HỘI

- v. Trình bày (bởi Chủ tịch EITI) báo cáo tài chính và báo cáo kiểm toán hàng năm cho giai đoạn kế toán kể từ Đại hội Thành viên thường kỳ gần nhất;
- vi. Phối hợp công tác với Tổng thư ký EITI ;
- vii. Giám sát và chỉ đạo hoạt động của Ban thư ký EITI thông qua Chủ tịch EITI.
- viii. Đảm bảo tính chất đa bên của EITI được duy trì và phản ánh trong Hiệp hội EITI ở mọi cấp độ, bao gồm cả các ủy ban chuyên trách của HĐQT.
- ix. Thiết lập các thủ tục cho quy trình thẩm định, bao gồm cơ chế khiếu nại, giải quyết bất đồng, vấn đề đưa một quốc gia ra khỏi danh sách, và thủ tục kháng nghị.
- x. Thông qua các quy trình và quy định cụ thể đối với việc quản lý và hoạt động của Hiệp hội EITI, bao gồm các nội dung về kế hoạch hoạt động của quốc gia và doanh nghiệp, quá trình thẩm định, quản lý các quỹ, thanh toán cho các dự án, hàng hóa và dịch vụ, kiểm toán và báo cáo, phê duyệt các dự án; và
- xi. Đề cử một ứng cử viên vào vị trí Chủ tịch EITI trước mỗi Đại hội Thành viên thường kỳ.

ĐIỀU 14: CÁC ỦY BAN CỦA HĐQT EITI

- 1) HĐQT có thể thành lập các ủy ban chuyên trách để xúc tiến các vấn đề cụ thể. Mỗi ủy ban chuyên trách phải có ít nhất hai thành viên HĐQT hoặc thành viên dự khuyết. Đặc biệt, việc thành lập các ủy ban phải đảm bảo phù hợp và thể hiện được tính chất đa bên của Hiệp hội EITI. Điều kiện hoạt động của các ủy ban này phải được ghi lại trong Sổ Biên bản.

ĐIỀU 15: TIẾN TRÌNH VÀ HOẠT ĐỘNG CỦA HĐQT EITI

- 1) HĐQT EITI phải tổ chức họp ít nhất hai lần trong một năm. Trong những trường hợp bắt buộc, cuộc họp HĐQT EITI có thể được tổ chức thông qua phương thức hội thảo trực tuyến. Mỗi năm phải có ít nhất một lần họp trực tiếp.
- 2) Cuộc họp HĐQT sẽ được tổ chức thông qua thông báo bằng văn bản của Chủ tịch EITI trước khi tiến hành tối thiểu 14 ngày. Cuộc họp chỉ được diễn ra trong thời gian sớm hơn nếu tất cả các Thành viên HĐQT cùng đồng thuận bằng văn bản.
- 3) Thành viên HĐQT sẽ thông qua các nghị quyết dựa trên cơ sở đồng thuận. Đối với các quan điểm từ phía các thành viên HĐQT, Chủ tịch EITI có thể quyết định phương thức bỏ phiếu để thông qua. Mỗi thành viên HĐQT có quyền bỏ một phiếu. Việc bỏ phiếu cũng có thể thực hiện thông qua giấy ủy quyền.
- 4) Một nghị quyết sẽ không được thông qua nếu như không có được sự đồng thuận của đa số thành viên tham gia trong cuộc bỏ phiếu. Phương thức đa số được xác định bằng ít nhất hai phần ba thành viên HĐQT, trong đó có ít nhất 02 thành viên HĐQT đến từ nhóm các quốc gia (01 thuộc nhóm quốc gia thực thi và 01 thuộc nhóm quốc gia hỗ trợ), 01 thành viên HĐQT thuộc nhóm tổ chức xã hội dân sự và 01 thuộc nhóm doanh nghiệp
- 5) Trong trường hợp phải bỏ phiếu, các nghị quyết được thông qua bằng phương thức số đông cần phải có được 13 phiếu ủng hộ và được sự đồng thuận của ít nhất một phần ba số phiếu từ thành viên HĐQT của các nhóm khác nhau.
- 6) Một thành viên HĐQT sẽ không được bỏ phiếu cho bất kỳ vấn đề hay thỏa thuận nào được xuất phát từ lợi ích trực tiếp của thành viên đó, hoặc trong các trường hợp đặc

6.1 ĐIỀU LỆ CỦA HIỆP HỘI

biệt khác mà vấn đề đó có khả năng làm ảnh hưởng đến sự công bằng và vô tư trong quá trình bỏ phiếu. Khi nhận thức được những lợi ích mình có thể có được từ cuộc bỏ phiếu, thành viên HĐQT này có trách nhiệm thông báo bằng văn bản các lợi ích đó cho HĐQT. Khi đó, thành viên ấy sẽ không được tính vào số lượng phiếu của cuộc bỏ phiếu.

- 7) HĐQT EITI có thể xây dựng các quy trình về việc đưa ra quyết định bên ngoài cuộc họp HĐQT.
- 8) Hiệp hội EITI có thể được ủy nhiệm quyết định các vấn đề bên ngoài bằng chữ ký chung của tất cả các thành viên HĐQT. HĐQT EITI cũng có thể lựa chọn ra hai hay nhiều thành viên HĐQT đại diện cho chữ ký chung này, khi đó bất cứ hai thành viên nào cũng có thể thực hiện ký chung.

ĐIỀU 16: BAN THƯ KÝ EITI

- 1) Ban thư ký EITI (“Ban thư ký”) bao gồm một Tổng thư ký và các nhân viên khác. Thành viên của Ban thư ký có thể là nhân viên được ký hợp đồng trực tiếp hoặc được giới thiệu bởi hội viên EITI.
- 2) Ban thư ký có trách nhiệm vận hành hoạt động hàng ngày của Hiệp hội EITI dưới sự quản lý của HĐQT EITI và Chủ tịch EITI.
- 3) Ban thư ký sẽ thường xuyên cập nhật danh sách đăng ký Hội viên EITI.
- 4) Ban thư ký sẽ ghi chép, lưu lại những Điều lệ của Hiệp hội EITI và các sửa đổi liên quan.
- 5) Ban thư ký sẽ lưu giữ biên bản của tất cả các cuộc họp HĐQT EITI, Đại hội Thành viên và Hội nghị EITI trong Sổ Biên bản. Tất cả các biên bản này sẽ được công bố trên trang web chính thức của EITI. Các biên bản sẽ ghi lại tên của người tham gia, các nghị quyết được thông qua tại các cuộc họp, và nếu thích hợp thì có thể bao gồm cả lý do để thông qua các nghị quyết đó.

ĐIỀU 17: TỔNG THƯ KÝ EITI

- 1) Tổng thư ký EITI là người chịu trách nhiệm điều hành toàn thời gian Ban thư ký EITI, quản lý các hoạt động hàng ngày của Hiệp hội và hỗ trợ cho HĐQT. Tổng thư ký EITI sẽ báo cáo lên HĐQT thông qua Chủ tịch EITI và chịu trách nhiệm cho các hoạt động của Ban thư ký.
- 2) Tổng thư ký, hoặc người được ủy quyền thay thế từ Ban thư ký, sẽ thực hiện vai trò thư ký trong tất cả các cuộc họp HĐQT EITI, Đại hội Thành viên EITI và Hội nghị toàn cầu EITI.

ĐIỀU 18: TÀI TRỢ

- 1) Hiệp hội EITI là một hiệp hội hoạt động phi lợi nhuận. Các khoản tài trợ của Hiệp hội bao gồm các khoản đóng góp tự nguyện của các hội viên EITI và các khoản tài trợ từ các nhà tài trợ song phương và đa phương, các quỹ tài chính quốc tế và các cơ quan, tổ chức hoặc các pháp nhân khác.
- 2) Hiệp hội EITI cũng có thể hoạt động thông qua đóng góp tự nguyện bằng hiện vật.

6.1 ĐIỀU LỆ CỦA HIỆP HỘI

ĐIỀU 19: TÀI KHOẢN, QUẢN LÝ QUỸ, THANH TOÁN

- 1) Hiệp hội EITI nắm giữ một tài khoản ngân hàng riêng biệt đứng tên Hiệp hội là “Tài khoản quản lý quốc tế EITI” (EITI International Management Account). HĐQT EITI có thể bầu chọn ra hai hoặc nhiều thành viên HĐQT để thực hiện quyền chữ ký chung, trong đó bất kì hai thành viên nào cũng có thể cùng ký. Tài khoản quản lý quốc tế EITI có thể được sử dụng cho mọi hoạt động nằm trong các mục tiêu của Hiệp hội và kế hoạch hoạt động đã được thông qua bởi HĐQT EITI. Nguồn quỹ có thể được sử dụng cho các chi phí điều hành, quản lý và các hoạt động cụ thể ở cấp độ quốc gia hoặc đa quốc gia.
- 2) HĐQT EITI sẽ chỉ định một đơn vị kiểm toán độc lập để thực hiện việc kiểm toán hàng năm đối với Tài khoản quản lý quốc tế EITI và trình bày báo cáo kiểm toán bằng văn bản lên HĐQT EITI. HĐQT EITI sẽ xây dựng báo cáo cũng như sắp xếp việc kiểm toán đối với Tài khoản quản lý quốc tế EITI theo các quy trình và điều lệ hoạt động bổ sung của Hiệp hội EITI.

ĐIỀU 20: SỬA ĐỔI, BỔ SUNG ĐIỀU LỆ

- 1) Điều lệ của Hiệp hội EITI có thể được sửa đổi, bổ sung tại Đại hội thành viên theo quy định tại điều 8 sau khi được sự chấp thuận bởi hai phần ba số thành viên tham dự. Đề xuất sửa đổi phải được gửi tới tất cả hội viên EITI 04 tuần trước khi đưa ra quyết định.

ĐIỀU 21: ĐÁNH GIÁ

- 1) Việc đánh giá các vấn đề quản trị trong Hiệp hội EITI phải được đảm nhận và thực hiện bởi HĐQT EITI trong khoảng thời gian không quá hai năm kể từ khi thành lập Hiệp hội.

ĐIỀU 22: RÚT KHỎI HIỆP HỘI VÀ GIẢI THỂ

- 1) Hội viên có thể rút ra khỏi Hiệp hội EITI vào bất cứ thời điểm nào. Việc rút lui này sẽ chính thức có hiệu lực kể từ khi Tổng thư ký EITI nhận được thông báo bằng văn bản về vấn đề này.
- 2) Đại hội thành viên EITI có thể đưa ra quyết định giải thể Hiệp hội EITI theo đúng quy định tại các khoản mục của Điều 8. Đề xuất giải thể phải được gửi bằng văn bản tới tất cả các Hội viên EITI 04 tuần trước khi đưa ra quyết định chính thức.
- 3) Trong trường hợp giải thể, các tài sản của Hiệp hội EITI sẽ được sử dụng cho các mục đích tương tự của Hiệp hội EITI và điều này sẽ được HĐQT EITI quyết định và Hội nghị thành viên thông qua.

ĐIỀU 23: HIỆU LỰC THI HÀNH

- 1) Điều lệ của Hiệp hội sẽ chính thức có hiệu lực kể từ khi Hiệp hội EITI được thành lập.

6.1 ĐIỀU LỆ CỦA HIỆP HỘI

PHỤ LỤC

PHỤ LỤC A Nguyên tắc EITI

Theo Chương 1 của tài liệu này

PHỤ LỤC B Tiêu chí EITI

Theo Chương 2 của tài liệu này

PHỤ LỤC C Hướng dẫn Thẩm định EITI

Theo Chương 3 của tài liệu này

PHỤ LỤC D Văn bản ghi nhớ với Quỹ ủy thác đa phương

Xem tại: <http://www.eiti.org/files/page/EITI%20MOU%20-%2027Mar2008.pdf>

PHỤ LỤC E Sử dụng logo EITI

Xem phần dưới đây

PHỤ LỤC F Bản thảo hướng dẫn hội viên, Ban thư ký EITI quốc tế, 20/01/2009

Xem phần tiếp theo dưới đây

PHỤ LỤC E

SỬ DỤNG LOGO EITI

Tên và logo EITI thuộc sở hữu của HĐQT EITI quốc tế, mặc dù các đối tác và mạng lưới địa phương được khuyến khích sử dụng để thúc đẩy sự phát triển của sáng kiến này. Việc sử dụng logo EITI tại một quốc gia cũng đồng thời khẳng định sự tham gia của quốc gia đó vào phong trào EITI quốc tế. Vì EITI là một chuẩn mực quốc tế, được quản trị độc lập và có quá trình thẩm định để giám sát các quốc gia thực hiện sáng kiến này nên việc sử dụng logo EITI thể hiện mối quan hệ vững chắc giữa chương trình EITI quốc tế với quốc gia đó, đồng thời cũng có thể mang lại nhiều lợi ích cho các quốc gia thực hiện EITI. Để biết thêm thông tin chi tiết, có thể xem tại: <http://www.eiti.org/about/logopolicy>

Logo của EITI

6.1 ĐIỀU LỆ CỦA HIỆP HỘI

PHỤ LỤC F

DỰ THẢO HƯỚNG DẪN HỘI VIÊN, BAN THƯ KÝ EITI QUỐC TẾ, 20/01/2009

Bối cảnh

Theo báo cáo của Nhóm tư vấn quốc tế được thông qua tại Hội nghị Oslo vào tháng 10 năm 2006, HĐQT EITI gồm 20 thành viên đã được thành lập và thực hiện nhiệm vụ cho đến kỳ hội nghị EITI tiếp theo. HĐQT EITI bao gồm:

- Chủ tịch
- 05 đại diện của các quốc gia thực hiện EITI;
- Đại diện của các nhà tài trợ;
- Đại diện từ các tổ chức phi chính phủ;
- Các công ty; và
- 01 nhà đầu tư.

Tất cả các thành viên, ngoại trừ Chủ tịch, đều có thể có thành viên dự khuyết.

Đề xuất thành lập HĐQT EITI và Ban thư ký được xem xét tại Đại hội thành viên EITI tổ chức tại Doha vào tháng 2 năm 2009. Đề xuất này được xây dựng trên cơ sở báo cáo của Nhóm tư vấn quốc tế. Theo đó, báo cáo đề nghị các bên liên quan khác nhau có thể đại diện tham gia theo một cách thức giống như hiện nay.

Cũng theo báo cáo của Nhóm tư vấn quốc tế, “mỗi nhóm thành viên nên đồng thuận về cách thức họ được đại diện trong HĐQT EITI. Vấn đề này đòi hỏi mỗi nhóm cần có cân nhắc trước về cách thức xác định bên có đủ điều kiện: (i) được chọn làm đại diện; và (ii) được tham gia vào quá trình lựa chọn”.

Hướng dẫn

Nhận thức rằng nguyên tắc quan trọng của EITI là mỗi nhóm đều có quyền xác định tiến trình nội bộ riêng, tài liệu này sẽ cung cấp một số hướng dẫn cơ bản về quy trình làm việc nội bộ cho các nhóm.

Các nhóm được quy định cụ thể trong Điều lệ Hội, trong đó quy định quy mô thành viên của nhóm trong Hiệp hội và với số ghế trong HĐQT. (Phần lớn nội dung của bản hướng dẫn này được xây dựng dựa trên mẫu hướng dẫn cho thành viên của Quỹ toàn cầu phòng chống AIDS, Lao và Sốt rét).

Một số nhóm thành viên EITI, nhất là đối với khối doanh nghiệp, được chia thành các nhóm nhỏ hơn. Ví dụ, hiện nay các công ty khai thác khoáng sản sẽ tổ chức thành nhóm tương đối độc lập với nhóm các công ty dầu khí. Do đó, các nguyên tắc sau đây sẽ được áp dụng với cả những nhóm nhỏ.

- Quá trình làm việc của các nhóm khác nhau cần được công khai và minh bạch;
- Thông tin về quá trình làm việc cần được công bố trên website EITI, bao gồm cả thông tin liên lạc để các bên liên quan khác muốn liên hệ nếu muốn tham gia.
- Quy trình làm việc của nhóm mang tính linh hoạt và cởi mở đối với các thành viên mới. Các nhóm thành viên cần lưu ý nhu cầu cân bằng giữa tính liên tục, đổi mới, mở rộng quyền sở hữu EITI.
- Nhận thức vai trò quan trọng của HĐQT EITI, các quốc gia và các tổ chức luôn được khuyến khích có đại diện tham gia ở cấp độ cao nhất này.

Các nhóm thành viên cũng cần lưu ý đến tầm quan trọng của tính đại diện cho các bên liên quan khác nhau trong Hiệp hội và HĐQT EITI. Ví dụ, các quốc gia từ các vùng khác nhau, các công ty và tổ chức xã hội dân sự tại các vùng khác nhau đều nên có đại diện của mình. Tuy yêu cầu cân bằng giới chưa được thực hiện trong HĐQT EITI, các nhóm thành viên được khuyến khích đảm bảo có sự đại diện đồng đều của hai giới.

Quy định cụ thể đối với từng nhóm thành viên khác nhau:

Nhóm các quốc gia

Hiệp hội thành viên EITI

Tất cả các quốc gia thực hiện hoặc hỗ trợ EITI đều có quyền trở thành thành viên của Hiệp hội.

HĐQT EITI

- Các quốc gia thực hiện EITI: Thành viên HĐQT EITI có thể được lựa chọn từ chính phủ các quốc gia “chúng tôi đang thực hiện EITI”. Cụ thể, các quốc gia đã công bố ít nhất một báo cáo EITI trong vòng 12 tháng gần nhất sẽ được mời đại diện tham gia (nội dung này được rút ra từ biên bản cuộc họp Nhóm tư vấn quốc tế lần thứ 5).

6.1 ĐIỀU LỆ CỦA HIỆP HỘI

PHỤ LỤC F

Tính đại diện cũng cần phản ánh sự cân bằng theo phân bố địa lý và theo ngành. Một hệ thống các tiểu nhóm có thể được xem xét để đảm bảo rằng tất cả các quốc gia thực hiện đều có đại diện tham gia.

- Quốc gia hỗ trợ: Các thành viên HĐQT nên được chọn từ chính phủ các quốc gia đang hỗ trợ tài chính, chính trị hoặc kỹ thuật cho quá trình thực hiện EITI. Các quốc gia hỗ trợ có thể cân nhắc phương thức chia tiểu nhóm để gắn kết các quốc gia hỗ trợ khác nhau khi họ cùng gia nhập vào đại gia đình EITI. Các nền kinh tế mới nổi cũng được kỳ vọng sẽ nhanh chóng tham gia vào nhóm này trong hai năm tới.

Nhóm các tổ chức xã hội dân sự

Hội viên Hiệp hội EITI

Tất cả các tổ chức xã hội dân sự đều được quyền trở thành hội viên của Hiệp hội EITI.

HĐQT EITI

Thành viên HĐQT được bầu chọn từ những thành viên có nhiều đóng góp và hỗ trợ tích cực cho việc thực hiện EITI bất kể ở cấp độ quốc tế hay quốc gia.

Liên minh Publish What You Pay đã thực hiện tham vấn các thành viên trong mạng lưới của mình về phương thức quản lý quá trình bổ nhiệm đại diện. Các đại diện từ khối xã hội dân sự mong muốn trở thành đại diện tại Hiệp hội EITI và HĐQT EITI đều được khuyến khích hợp tác với liên minh PWYP.

Nhóm các công ty

Hiệp hội EITI

Tất cả các công ty hỗ trợ EITI và khoảng 05 tổ chức đầu tư có quyền trở thành thành viên của Hiệp hội.

HĐQT EITI

Có bốn nhóm công ty đại diện trong EITI, bao gồm: nhóm các công ty dầu khí, nhóm các công ty khai thác khoáng sản, nhóm doanh nghiệp nhà nước và nhóm các nhà đầu tư.

ExxonMobil và Shell là hai đại diện cho nhóm các công ty dầu khí trong HĐQT EITI vào năm 2008, với *Chevron và Total* là hai thành viên dự khuyết. Các công ty này được khuyến khích liên kết với các công ty quốc tế khác để tìm ra đại diện trong Hiệp hội và HĐQT EITI trong nhiệm kỳ tiếp theo.

AngloAmerican và Hội đồng Khoáng sản và Kim loại quốc tế (ICMM) đã trở thành đại diện của nhóm công ty khai thác khoáng sản vào năm 2008, với *Areva* là thành viên dự khuyết. Những công ty này và ICMM được khuyến khích liên kết với các công ty khai thác khoáng sản khác để tìm ra đại diện của mình trong Hiệp hội và HĐQT EITI trong nhiệm kỳ tiếp theo.

PEMEX là đại diện cho các doanh nghiệp nhà nước, với *Petrobras* đóng vai trò thành viên dự khuyết. Những công ty này được khuyến khích liên kết với các công ty khác để tìm ra đại diện của mình trong Hiệp hội và HĐQT EITI trong nhiệm kỳ tiếp theo.

Tập đoàn đầu tư F&C là đại diện của các nhà đầu tư từ 2008, với thành viên dự khuyết là *Standard Life*. Những nhà đầu tư này được khuyến khích liên kết với các nhà đầu tư khác để tìm ra đại diện của mình trong Hiệp hội và HĐQT EITI trong nhiệm kỳ tiếp theo.

Ban thư ký EITI quốc tế luôn tạo điều kiện thuận lợi cho quá trình đề cử đại diện này.

Khiếu nại

Nếu một bên liên quan của EITI mong muốn khiếu nại về quá trình đề cử đại diện của mình trong Hiệp hội EITI và HĐQT EITI thì khiếu nại này trước tiên nên được gửi trực tiếp cho các thành viên của nhóm. Nếu không thể giải quyết thỏa đáng, bên khiếu nại cần gửi báo cáo bằng văn bản cho Ban thư ký EITI. Trong vòng 3 tuần kể từ khi nhận được báo cáo, Ban thư ký sẽ điều tra khiếu nại và báo cáo kết quả lên HĐQT EITI.

TÀI LIỆU ĐÃ XUẤT BẢN

Ghi chú: Những tài liệu này được xuất bản bằng tiếng Anh và một số ngôn ngữ khác. Quý vị độc giả có thể tải các tài liệu này ở các đường link dưới mỗi tài liệu.

EITI Rule Book
including Validation guide
This publication brings together the EITI's requirements for implementing the EITI. It includes the EITI Principles, Criteria, Requirements, Validation Guide, and Policy Notes issued by the EITI Secretariat, conveying decisions taken by the EITI Board.
www.eiti.org/document/rules

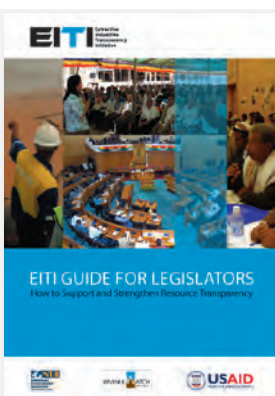
EITI Business Guide
How companies can support implementation of the EITI
www.eiti.org/document/businessguide

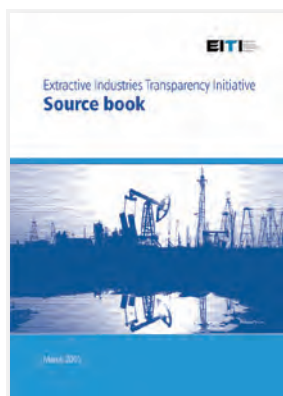
Talking Transparency
A guide for communicating the EITI
www.eiti.org/document/communicationsguide

FACT SHEETS are short documents explaining elements of the EITI policy:
EITI Fact Sheet
www.eiti.org/document/factsheet
How to become an EITI Candidate country
www.eiti.org/document/how-become-candidate-country
How to support the EITI – Extractive Companies
www.eiti.org/document/supporting-extractive
How to support the EITI – Non-Extractive Companies
www.eiti.org/document/supporting-non-extractive
How to support the EITI – Countries
www.eiti.org/supporters/countries
EITI Endorsements
www.eiti.org/document/endorsements
Good Practice Note 1: EITI reporting
www.eiti.org/document/good-practice-eiti-reporting
Good Practice Note No 2: Communications
www.eiti.org/document/good-practice-communications

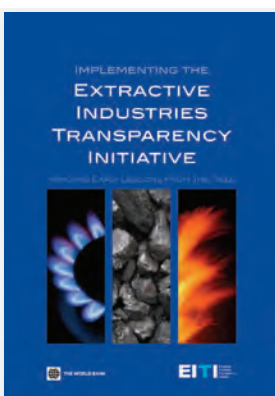
EITI Guide for Legislators
How to support and strengthen resource transparency
www.eiti.org/document/mpguide

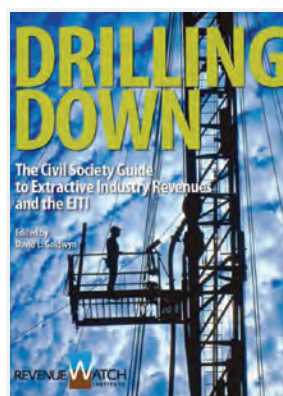
EITI Source Book
A guide to assist countries that are implementing the EITI
www.eiti.org/document/sourcebook

Advancing the EITI in the Mining Sector
A report from consultations with mining stakeholders
www.eiti.org/document/mining

Implementing the EITI
Applying early lessons from the field (by the World Bank)
www.eiti.org/document/implementingtheiti

Drilling Down
A civil society guide to the EITI (by RWI)
www.eiti.org/document/drillingdown

EITI Progress Report 2009-2011
This publication outlines progress made in EITI implementation following the EITI Global Conference in Doha February 2009. It was launched at the EITI Global Conference in Paris March 2011.
www.eiti.org/document/progressreport

Sáng kiến minh bạch trong công nghiệp khai thác (The Extractive Industries

Transparency Initiative – EITI) là một chuẩn mực quốc tế nhằm thúc đẩy minh bạch nguồn thu tại cấp địa phương. EITI là liên minh giữa chính phủ, doanh nghiệp, xã hội dân sự, các nhà đầu tư và các tổ chức quốc tế. Thông qua các phương thức tiếp cận hiệu quả và linh động, các khoản chi trả từ phía doanh nghiệp và khoản thu của chính quyền từ dầu mỏ, khí đốt, khoáng sản sẽ được công khai và hạn chế tối đa thất thoát. Mặc dù Hội đồng quản trị EITI và Ban thư ký EITI quốc tế đóng vai trò giám sát quá trình EITI, việc thực hiện sáng kiến này diễn ra ở cấp quốc gia thông qua các bước có sự tham gia đầy đủ các bên liên quan.

Thông tin chi tiết về EITI: www.eiti.org

Trung tâm Con người và Thiên nhiên (PanNature) là tổ chức phi lợi nhuận hoạt động nhằm bảo vệ môi trường, bảo tồn sự đa dạng và phong phú của thiên nhiên, nâng cao chất lượng cuộc sống của cộng đồng địa phương thông qua tìm kiếm, quảng bá, thực hiện các giải pháp bền vững và thân thiện với môi trường.

Địa chỉ: Số 6, N8B Trung Hòa Nhân Chính, Nguyễn Thị Thập, Thanh Xuân, Hà Nội
Hòm thư 612, Bưu điện Hà Nội
ĐT: (04) 3556-4001 / Fax: (04) 3556-8941
Email: contact@nature.org.vn
Website : www.nature.org.vn

Bản dịch tiếng Việt của tài liệu này được sự hỗ trợ của

